

GORICA / SOČA IN VIPAVA STA VČERAJ MOČNO NARASLI

Goriška pod vodo

Preplavljene hiše in kmetije - Zaprte ceste - Težave v mestu in bližnji okolici - Kritično stanje tudi v Soški dolini in na Vipavskem

MARKO MARINCIC, VOJKO CUDER

GORICA - Obsežen predel Goriške je pod vodo. Ko poročamo, je stanje kritično se posebej v furlanskih nižinskih občinah na desnem bregu Soče, ki jih je poplavlil hudournik Birs. Najbolj je zaskrbljujoče stanje v občini Romans, kjer je zaselek Fratta že od večera dopoldne pod vodo. Na občini je včeraj zasedal krizni stab in vzel v postev tudi možnost evakuacije nekaterih zaselkov. Zaenkrat so izselili samo enajst otrok iz najbolj izpostavljenih hiš. Prav tako sta delno poplavljeni občini Koprivno in Moš, v manjši meri tudi Moraro, Slovenc ter drugi bližnji zaselki. Civilna zaščita pod vodstvom njenega deželnega načelnika za Furlanijo - Julijsko krajino inž. Verrija, gasilci, prostovoljci in vojske enote brigade Gorizia si prizadevajo, da bi omiliti posledice poplave, ki bi ob napovedanem nadaljevanju močnega dežja lahko postale katastrofalne. Sinoci so poslali na Goriško tudi posebno premično kolono gasilcev s 150 možmi iz vseh deželnih enot.

Hudournik Birs je včeraj že ob 9. uri prestopil desni breg pri Koprivnem. Kasneje je svoje pripeval se njegov pritok potok Oblino, v poznih dopoldanskih urah pa je Birs zalil se Fratto in začel ogroziti Romans. Dopoldne je bila poplavljen in zaprt promet državna cesta med Gorico in Vidmom, ki je bila spet zasiloni prevozna od zgodnjih popoldanskih ur. Sele zvečer so

spet odprli državno cesto Gorica-Gradisce, kjer se je na Majnicah nabral cel meter vode.

V Gorici je v severnem delu mesta povzročal precej skrbi potok Koren in je bila občinska civilna zaščita alarmirana. Voda je poplavlila številne podvoze, kletne prostore his in podzemne rove splošne bolnisnice. Večji zemeljski plaz se je usul v Grojni, o usadih

poročajo tudi iz Steverjanske občine.

Pretok Birse je pod večer nehal narascati, največ skrbi pa sta povzročali Soca in Vipava, ki sta včeraj ves dan narasčali. Na najbolj izpostavljenem mestu pri Gradiscu je popoldne Soca dosegla 4, 5 metrov višine. To je več kot dva metra nad alarmno mejo, se vedno pa je do kritične meje manjkal meter.

Vipava je prav tako obilno presešla 4 metre višine in tudi zalila nižje predele pri Gabrjah in pred izlivom v Soco. Najhujše so sinoci se pričakovali za polnoč, ko naj bi največji pretok rek sovpadal s plimo na Jadranu, ki seveda ovira odtok.

Narava se je znesla tudi nad zahodnim delom Slovenije, oziroma nad severno Primorsko. Močno, predvsem pa dol-

gotrajno deževje je povzročilo številne nevsečnosti prebivalcem novogoriške, tolminske in idrijske občine, da si bodo včerajšnji dan spet zapomnili in preštevali škodo, ki jim jo je povzročila narava. Cesta med Tolminom in Mostom na Soci je bila sinoci se neprevozna, prav tako tudi med Mostom na Soci in Slapom ob Idriji. Tu sta poplavljal predvsem Idrija in Bača. Na Idrijskem Idrija poplavlja več hiš in ulic.

Ena izmed številnih poplavljenih domačij v neposredni bližini Gorice

ITALIJA / PRED OBJAVO

Amato obrazložil vladni načrt o privatizacijah

Sindikati zahtevajo zaščito sedanje zaposlitvene ravni

VOJIMIR TAVCAR

RIM - »Ministra za industrijo Guarina ni z nami. Toda njegova odsotnost ni odraz nasprotovanja načrtu za privatizacije, pač pa drugih obveznosti.« Predsednik italijanske vlade Amato je včeraj popoldne v palači Chigi že na začetku tiskovne konference, na kateri je skupno z zakladnim ministrom Barucijem in proračunskim ministrom Revigliom orisal načrt za privatizacijo državnih podjetij, hotel prepričati iskanje zakulisnih razlag za odsotnost ministra za industrijo. Na ta način je hotel poudariti enotnost vlade v tem projektu, po polemikah, ki so razdvajale vlado in omogočile predčasni beg novic o vsebini projekta.

Po tem uvodu, ki ima svojo politično valenco, je Amato z Barucijem in Revigliom prešel k ilustraciji načrta. Poudaril je, da je bil načrt namenoma objavljen v soboto, da bi prišel v javnost na dan, ko borza ne deluje in bi ljudje imeli tako nekaj časa za premislek. Načrt zeli biti skupni okvir za celoten italijanski industrijski sistem. Pri oblikovanju načrta je vlada nakazala v nekatere vprašanih več možnosti rešitev (tako na primer nakazuje možnost, da bi postopek privatizacij upravljal posebni komisar, posebna komisija, katere predsednika imenuje predsedstvo vlade, ali pa odbor, ki mu predseduje predsednik vlade), tako da bo

dokončne odločitve sprejela na osnovi smernic, ki jih bo dal parlament.

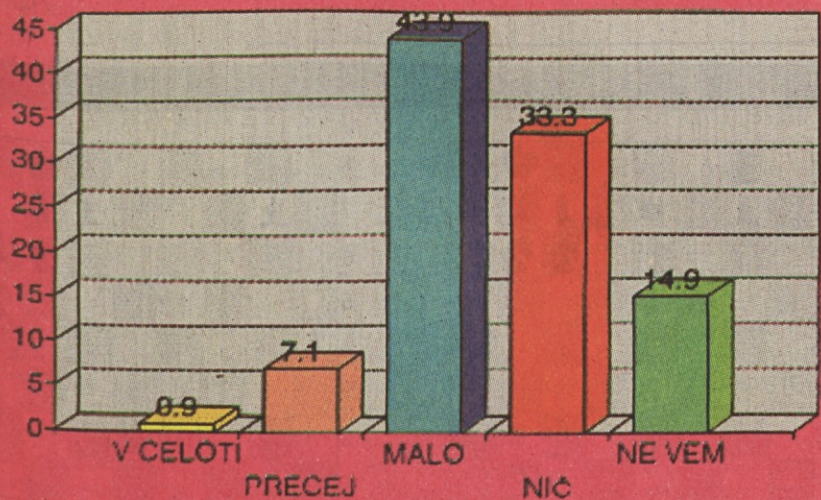
Vlada si obeta, da bo s privatizacijami vnovčila 27 tisoč milijard lir v treh letih. Ta sredstva naj bi pridobila s prodajo nad 50 odstotkov delnic zavarovalne družbe INA, del podjetij, ki so v koncernu ENI, s kotacijo ENI in ENELv borzi, s prodajo del podjetij, ki sodijo v koncern IRI. Sledji bo lahko ohranil zase, kar bo iztržil s privatizacijami, da bo ustrezno kapitaliziral svoja podjetja. Po tehnični fazi privatizacije bodo verjetno vse državne sodelstva združene v finančno družbo, ki bo upravljala svoj portfelj delnic po izrazito trznih kriterijih.

Sindikati so včeraj na tiskovni konferenci poudarili, da ne nasprotujejo privatizacijam, pod pogojem, da načrt ni namenjen samo polnjenju prazne državne blagajne, pač pa teži k zaščiti zaposlitvene ravni in k večji kompetitivnosti italijanske industrije. Z rezervo sprejemajo državni načrt tudi industriji, ki pa opozarjajo, da je mogoče privatizirati »dobro, hitro in v večji meri, kot predvideva vlada«. Mednarodni denarni sklad opozarja, da bo vlada samo s hitro privatizacijo spet pridobila na verodostojnosti v mednarodnem okviru in da bo treba ponuditi delnice tudi mednarodnim denarnim trgov, ker je v Italiji premalo denarja.

SLOVENSKO JAVNO MNENJE 92 / I

Slovinci in stranke: le malo zaupanja

V KOLIKŠNI MERI ZAUPATE POLITIČNIM STRANKAM?

Center za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij, okt./nov. 1992 N = 1924

Edini cilj volilne kampanje je, da stranke, ki odhajajo na volitve, za svoj prav in svoje kandidate pridobijo čimveč ljudi. Danes, ko smo spet pred volitvami in se volilna kampanja stopnjuje, pa stranke niti ne opazijo, da

jim Slovenci ne zaupajo. Rezultati, do katerih so prisli avtorji raziskave Slovensko javno mnenje 92, so porazni, saj kažejo, da kar tri četrtine Slovencev strankam zaupa le malo ali nič. Domnevamo lahko, da so k tako visokim odstot-

kom nezaupljivih veliko prispevale tudi stranke same s svojimi pogostimi medsebojnimi prepriki, ki z državnimi interesi pogosto niso imeli nobene zveze. Sicer pa Slovenci brez pridržkov ne zaupajo nikomur.

kom nezaupljivih veliko prispevale tudi stranke same s svojimi pogostimi medsebojnimi prepriki, ki z državnimi interesi pogosto niso imeli nobene zveze. Sicer pa Slovenci brez pridržkov ne zaupajo nikomur.

BIH / VČERAJ NOVI SPOPADI V ŠTEVILNIH MESTIH

Premirje je samo na papirju zato Bosna zahteva orožje

Varnostni svet ZN je ponoči odločal o novih sankcijah proti Srbiji

JANEZ J. NOVAK

mirje le obveljalo. Na novinarski konferenci v Sarajevu je zavrnil očitke, da se omejuje le na Sarajevo, saj je tam pač večina Unproforjevih enot.

Na zahtevo srbskih in hrvaskih sil je poveljnik

Unproforja s svojimi enotami odšel v Mostar, toda predstavniki Srbov ga niso sprejeli.

Evakuacija civilistov iz Sarajeva se nadaljuje. Samo v nedeljo je mesto zapustilo 1.200 ljudi, večinoma žensk in otrok.

500 Hrvatov je odšlo proti Splitu, 700 Srbov pa proti Beogradu.

Po podatkih bosansko-hercegovaške kriznega staba za zdravstveno varstvo je od začetka vojne v tej državi padlo 128.126 oseb, 123.170 pa je bilo ranjenih. Podatki ZN govorijo o veliko manj žrtvah.

Otrok, ki med ruševinami išče hrano je v Bosni vsakodnevni prizor (Telefoto AP)

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Tretja obletnica žametne revolucije

Privatizacija je na Češkem odločnejša kot v Sloveniji, pravi premier Vaclav Klaus.

stran 4

Močan nalive prizadel Trst

Močan nalive se je sinoči ulil nad Trst in povzročil zastoje precejšnje težave avtomobilistom in pešcem. Gasilci so ponekod posegli, medtem ko so imeli mestni redarji polne roke dela pri urejanju prometa

stran 10

Trst: preureditev varnostne službe

Na tržaški kvesturi so včeraj predstavili javnosti načrt korenite preureditve varnostne službe, ki ga je narekovalo vznemirljivo naraščanje kriminala. V tem okviru so ustanovili tudi poseben urad za javno pomoč, ki deluje 24 ur dnevno.

stran 10

Nogometaši Slovenije dvakrat s Ciprom

Danes in jutri se bosta mlada in A reprezentanca Slovenije pomerili z nogometno reprezentanco Cipra. To bo prvi uradni reprezentančni nastop po sprejemu Slovenije v članstvo mednarodne nogometne zveze FIFA.

stran 19

Valentina Tereškova vodi rusko delegacijo v Trstu

Prva vesoljka vseh časov Valentina Tereškova vodi gospodarsko delegacijo, ki je včeraj prispela na dvodnevni delovni obisk v Trst. Prišla je na vabilo finančnih družb Finez in Finporto, pogovarja pa se o nekaterih konkretnih predlogih za sodelovanje na tehnološkem in gospodarskem področju.

stran 8

V torkli prihodnji teden zares

Medtem ko se tržaška Kmetijska zadruga pripravlja, da bo njena torkla z dozorjenjem glavnih oljčnih sort začela delati s polno paro, se vse bolj širi in utrjuje tudi njen ugled, in to ne samo pri pridelovalcih oljk, ampak tudi v krogih oblasti. Gre namreč za edino stiskalnico oljk v naši deželi, ki je skupaj s torklo v Bassanu del Grappa tudi najbolj severno ležeča stiskalnica oljk v Evropi.

stran 9

Jože Jeraj je novi generalni konzul RS v Celovcu

V Avstriji deluje že več kot 50 slovenskih podjetij, Avstrija pa ima v Sloveniji blizu 300 aktivnih projektov. Dobro gospodarsko sodelovanje bo koristilo tudi slovenski narodnosti skupnosti v Avstriji.

stran 7

AIDS brez HIV - infekcije? Nov retrovirus?

Ugledni raziskovalec Ludvik Gross svari pred prenašanjem, da gre za »nov retrovirus«, ki naj bi povzročal AIDS.

stran 17

KOMENTAR

Železarji obupani čakajo

MILE ČUK

Potem ko je zaradi predvolilnega političnega naboja, in strankarskih igravic okrog slovenskih železarn odpadla možnost, da bi s tujim kapitalom "obudili" slovenske železarne, je bila usoda več kot 12 tisoč železarjev, posredno pa dodatnih 50 tisoč zaposlenih v slovenski industriji v rokah slovenskega parlamenta. Če ta v tem tednu zaradi nesklepnosti ali zaradi česa drugega ne bo sprejela predloženih zakonov za sanacijo treh slovenskih železarn, potem je brzokone možen samo en scenarij - njihova likvidacija (in ne stečaj) z vsemi usodnimi razsežnostmi. Takšne "rešitve" si Slovenija, ki je železarne podprala, verjetno ne more privoščiti, saj bi takšen način utegnil povzročiti verizno "sesutje" tudi drugih velikih sistemov. Zato se neizogibno postavlja vprašanje, zakaj se poslanci pravih izmikajo odgovornosti, da bi o tej vroči temi sploh resno razpravljali, kaj sele odločati. Ker gre za resnično velikanske vsote, s katerimi naj bi izvedli sanacijo železarn (okrog 500 milijonov mark) morda želijo velik zalogaj in težko breme odgovornosti prepustiti novemu parlamentu. Pri tem se očitno dovolj ne zavedajo, da se agonija slovenskih železarn ne more več dolgo nadaljevati. Naslednji parlament namreč ne bo imel več o čem odločati, skušal bo lahko reševati samo socialne in človeške drame, ki jih bo povzročila likvidacija železarn. Slovenski parlament bo torej moral takoj sprejeti kakšno rešitev, saj morajo poslanci računati tudi na nevarno "socialno bombo". To predstavlja več kot 12 tisoč obupanih železarjev, ki vse bolj izgubljajo potrpljenje. V storski, jeseniški in ravenski železarji že v naslednjih dneh pripravljajo stavke, saj ne vedo, če bodo v tem mesecu sploh dobili bedne place. O usodi slovenskih železarn pa tudi pravno-formalno lahko odloča le parlament, saj so podzavljene, kar pomeni, da zanje lastniški zakon ni rešitev.

GLOSA

Identiteta Slovencev, ki žive na tujem

IRENE MISLEJ

V zadnjem času, ko v javnosti lahko sledimo odkrivanju tistega, kar je sprico ideoloških razlogov ostalo prikriti, smo priče »presenetljivim« odkritjem. Gre za srecanja z življenjem Slovencev na tujem, za odkrivanje povsem določene delca tega življenja. Mnogo se pričevanja, televizijske oddaje, knjige, reportaze, zapisi in druga odzivi, z razpravami o državljanstvu, o pravicah ter o zahtevah. Na začetku pa je zmeraj začudenje, ki poraja oznake kot so »cudež«, »izvoljena skupnost«, »vzor popolnosti«, a tudi napak. To začudenje, presenečenje ali osuplo, zbujajo vrsto dilem: presenečeni smo, ker se soočamo s stvarnostjo, ki je nismo pričakovali. Toda, zakaj je nismo pričakovali? Ohranjanje lastne identitete je nekaj običajnega, sele njena izguba povzroči bolezen.

Slovinci že dolgo živijo po vseh celinah in videti je, da temu narodu ne manjka ne radovednosti ne želje po iskanju boljsega. Odhajali so posamično in v skupinah, v nekaterih obdobjih so v valovih zapuščali predvsem podežele. Kakor hitro so ti Slo-

venci našli svoj prostor pod soncem, in zlasti če v novem okolju niso bili sami, so izoblikovali svojo skupnost in zgradili njene institucije (cerkve, sole, trgovine, obrtne delavnice, gasilska društva, podpirne organizacije, pokopališča, knjižnice, politične skupnosti ipd.) in preprosto živeli naprej. S prihodom v tuji svet se niso rodili na novo. Za obvladovanje novega prostora, so svoje orodje prinesli s seboj: imeli so svojo kulturo, izobrazbo, svoj način razmišljanja, svojo vero. Bili so, skratka, »ljudje na slovenski način« in tudi pričevanja o »presenetljivem« dejstvu, da so tisti, ki so zapustili slovensko zemljo, vztrajali pri lastni in kolektivni identiteti, niso od včeraj. In pri tem zagotovo ne gre za nobeno novo fascinacijo, za nobeno politično pripadnost, temveč za delo slovenstva na tujem. Ti izseljenci pa so ostali

zvesti samim sebi, svojemu jeziku, navadam, kulturi, in to je bilo povsem nekaj običajnega in samoumevnega.

Skupnost postane nenadomestljiva takrat, ko se oglasi naslednja povsem običajna človekova potreba - čeprav je Slovenec in čeprav živi na tujem: izročilo narodove identitete drugi generaciji in tistim, ki prihajajo za njo. Sleherni, ki je ohranil ali celo obogatil svojo kulturno identiteto, bi jo rad zapustil svojim otrokom. Ali je to mogoče? Odgovor je jasen in izhaja iz dejstva, da je bila med prvimi oblikami skupnih naporov zmeraj sola; nesešto primerov prica o tem, prav iz najzgodnejših časov izseljenstva. Ko narodove vrednote sprejema druga generacija, se začne tudi povsem običajen proces spreminjanja odnosa do teh vrednot, do narodove identitete. Če strasem uspe ponuditi dovolj

privlačno in vredno podobo življenja, bodo njihovi otroci to identiteto laze sprejeli; doživeli jo bodo kot obogatitev svoje lastne podobe. Ta pot seveda ni lahka; polna je dvomov in dilem, toda celostno doživljanje identitete staršev oplaja in plemeniti tudi drugačno identiteto otrok.

Raziskovalcu slovenskega življenja na tujem se prej ali slej postavi tudi vprašanje o številčnosti, o kvantitativni presoji tega dela slovenskega naroda. Za vsakogar, ki ni ravno strasten ljubitelj statistike, nedvomno zoporno vprašanje, saj zahteva predalčkanje usod in odločitev. Tudi sama, ob takšnih zahtevah po preštevanju ali kategoriziranju ljudi, ostanem v zadregi in moj odgovor je vedno izmikajolc. Kako je sploh mogoče v odstotkih izmeriti človeške duše? Na tujem živi veliko Slovencev in veliko je tudi njihovih prijateljev. Skrb za te dele slovenstva ne bi smela biti odvisna od števil, saj ohranjanje slovenstva na tujem, bogati tudi nas doma. Onstran cudjenja in mitologizacije, saj gre za povsem običajen proces, za organsko življenjsko slo po preživetju.

MNENJE

Republika in Slovenci

MIHA NAGLIC

Kdor je bil kdaj na Blegosu in imel vrh tega se sreča z vremenom, gotovo ne bo oporekal domnevi, da je z njegove plesaste glave eden najlepših pogledov po deželi Slovenski. Tisti pa, ki te lepote ni užil sam, naj vzame v roke Tavcarjevo Cvetje v jeseni in si se enkrat prebere, kako sta v tem istem razgledu uživala Meta in Janez. Prizor, ki se je ponudil nekoč, se ponuja se danes: vidi se Triglav, ve se, kje je bela Ljubljana, in v dalji se sluti Jadransko morje ... Cas teče, ljudje se spreminjajo, Slovenija ostaja. In vendar je med nekdanjim in sedanjim pogledom z Blegosa vsaj ena velika razlika: da je bila tedaj monarhija, zdaj pa je republika!

Slovenci smo od pamtike živeli v taki ali drugačni monarhiji, v državah, v katerih je vladal le en sam, eden od Habsburžanov, eden od Karadordževićev ali pa nekdo iz Partije. Po drugi svetovni vojni smo dobili republiko, ki je bila ljudska in socialistična, a pravijo, da kljub temu ni bila čisto prava - da je bila ljudovlada le po imenu, omejene suve-

renosti, odvisna od dobre ali slabe volje Tita in njegovih. Zdaj pa je že dobro leto, kar jo imamo, eno, nam vsem dodeljeno: Republiko Slovenijo!

Casopisi, ki so v prejšnjih casih vsak dan znova zahajali med ljudi in pisali o samovladnem svetu okrog nas, so imeli isto prijazna, ljudska imena: Slovenski narod, Slovenec, Jutro. Med vojno je na Vojškem, v rovtarskem svetu, ki se vidi z Blegosa, izhajal Partizanski dnevnik, prednik Primorskega dnevnika. V predrepubliškem casu smo dan za dnem prebirali Slovenski poročevalec, Delo, Dnevnik. Večer in Slovenske novice. Zdaj, ko imamo pravo republiko, se je pojavil se dnevnik tega imena: Republika!

V krajih pod Blegosom pravijo, da je ime za casopis "malo cudno", da ne zveni prav domače. A se bodo že navadili. Je pač tako, da se v monarhiji ve, kdo vlada, v republiki pa naj bi bili pri tem poslu soudeleženi vsi po vrsti. Naj bi bili!

V resnici pa ... Prav o tem bo pisala Republika. Casopis z velikim R!

Vaša tribuna

Volilna abstinenca

V predvolilnem casu nemalokrat slisimo prenekatere, da ne bodo šli na volitve, ker da je to njihova pravica. Govorijo o pravici in ne tudi o dolžnosti iti na volitve, pomeni podobno kakor prispeti na pol poti in hkrati zatrjevati, da smo cilj dosegli. Pa tu ne gre samo za »ssprehajanje« od pravice do dolžnosti in obratno, tu gre za nekaj drugega - katastrofalnega: z neprijetnimi občutki namreč ugotavljamo, da danes veliko Slovencev nima svoje lastnega mnenja, pač pa je njihovo mnenje bolj ali manj istovestno ali poistoveteno z mnenjem medijev, ki pa so se vedno v veliki meri naklonjeni starim strukturam, čeprav ne smemo prezreti odjuge tudi na tem področju. Mislimo moramo s svojo glavo.

Pričakujemo, da bo udeležba na volitvah zato znatno večja, kot prikazujejo ankete.

Ni tako malo volilcev, ki se sklicujejo na preveliko obujanje preteklosti, s čimer opravičujejo svojo nameravano volilno abstinenco. In kaj je reci glede tega? Živimo vendar iz preteklosti, zato jo moramo poznati, da ne bomo izhajali iz napačnih izhodišč. Seveda pa je pri vsakikvari treba poznati tudi meje, ki jih ne kaže prekoraciti ne na to ne na ono stran.

Tudi preobčutljivost posameznikov je lahko vzrok za neudeležbo pri volitvah ali za voljenje druge stranke. Pri tem gre dostikrat za malenkosti. Sicer je nesporno, da se naše življenje sestoji iz malenkosti, toda tudi malenkosti človeka lahko uničijo - približno tako pravi neki korejski pregovor. Ne bodimo torej premalenkostni.

Zaradi narasajoče brezposelnosti ne grem na volitve, se tudi lsisijo ne ravno redki odgovori v zvezi z volitvami. Nesmisel: ravno zaradi problema brezposelnosti moramo posteno razmisлити, komu bomo zaupali svoj glas, da se bo brezposelnost zmanjševala. Ravnodušni do volitev bi kvečjemu lahko bili tisti, ki jim nikoli ni nič manjkalo in tudi z volitvami ne bi mogli veliko izgubiti ali pridobiti.

Nasproh pa velja, da človek brez upanja na bolje ne more živeti, zato se bomo volitev udeležili in po sovji vesti in pričakovanju obkrožili stranke oziroma kandidate in ipso facto pokazali tudi odgovornost do slovenskega naroda in slovenskih državljanov.

Ivan Kepić
clan SKD

MNENJE

Afera, javnost in posledice za družbo

GREGOR KOZOVINC

Prisluškovalna afeta, ki je izbruhnila prejšnji teden - potihlo pa se vleče vsaj še od izida Jansevih Premikov - bi nas morala naučiti vsaj dveh pomembnih stvari. Prvic, da delajo nekateri naši politiki katastrofalne napake, in drugic, da je civilni družbi, ki jo, razumljivo, utelesa vesoljno slovenstvo, prav malo mar za to.

Izbruh afere bo imel seveda pretežno politične posledice, saj bodo politične stranke tudi njo hvaležno uvrstile med spotakljive teme predvolilne tekme in tako poskusile diskreditirati "inkriminirane" ministre. Vse lepo in prav, vendar to ni nič novega. To pač z večjo ali manjšo mero dobrega

okus ob casu volitev pocno povsod po svetu.

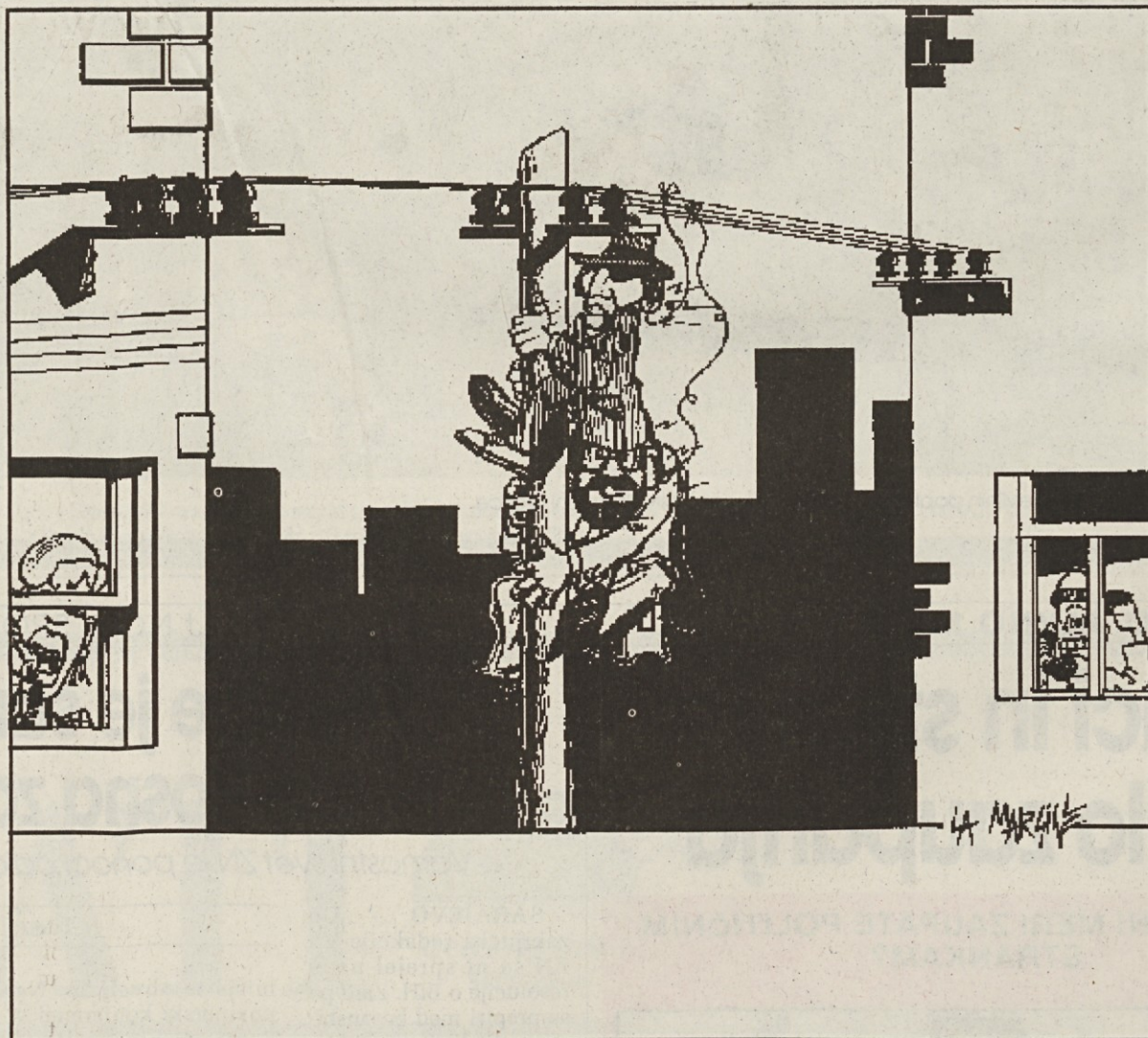
Bolj preseneča dejstvo, da se zadovoljivi medijski predstavitvi navkljub ni v pričakovani meri odzvala tudi slovenska javnost. Ta bi po vsej logiki morala prisluškovalne postopke obsoditi in se od ravnanja države - konec koncev gre za mednarodni skandal - distancirati. Pa se ni. Očitno je nedemokratski postopki države, ki so zaviti v kopreno nacionalne var-

nosti, prav nič ne razburjajo. Slovincem - sicer narodu z menda kar pregovorno demokratično tradicijo - afere, ki ne tanjšajo denarnice, očitno na pomenijo dosti.

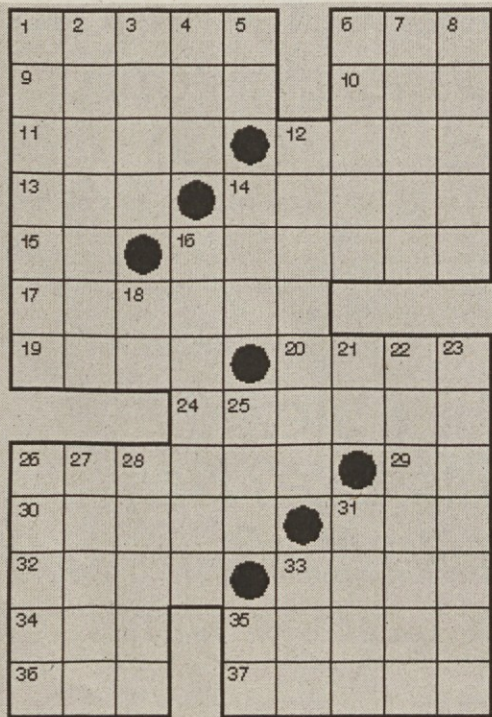
Pri tem niti ni pomembno, ali gre le za državljansko zaspanost ali za nation-über-alles sindrom, ki je sicer zgodovinska značilnost manj demokratičnih družb, se pa spet v vse večji meri pojavlja v evropskih demokracijah. Seveda je vsako pri-

merjanje slovenske demokracije s totalitarnimi režimi - pa naj gre za realnost ali fikcijo - bogokletno, vendar pa se lahko iz takih primerjav marsičesa naučimo. Pojavu totalitarizma namreč ne botruje je pogoltnost tistih "zgoraj", ampak tudi intelektualna anemicičnost tistih "spodaj". Zato bo morala tudi slovenska javnost izoblikovati določeno mero kritičnosti do države in njenih institucij.

Problem prisluškovalne afere torej ni le v tem, da je do nje sploh prišlo, pač pa je problematična tudi pasivnost civilne družbe, ki takšne postopke države dovoljuje ali se zanje sploh ne zmeni. K vragu torej z njo.

KRIŽANKA

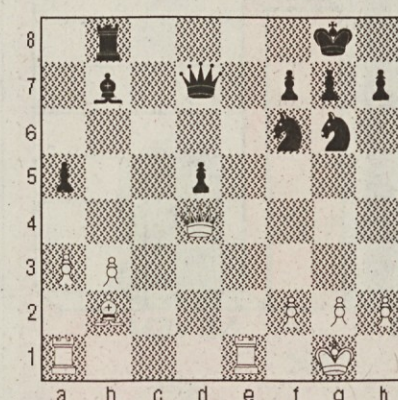
Vodoravno: 1. zito, katerega lat je sestavljen iz pecljatih klaskov, 6. kraj pri Zadru, antična Aenona, 9. hrvaski nogometaš, ki igra v Seville (Davor), 10. nordijsko bozanstvo, 11. znano angleško vseučilišče (anagram TONE), 12. pristanice, 13. budimpeštanski nogometni stadion, 14. enoglasna liturgična glasba (anagram LOKAR), 15. kemijski znak za radij, 16. zito s kolencastim stebлом in velikimi storzi, 17. področje nizkega zračnega pritiska, 19. vrsta zita z rdečkastimi ali belimi cveti v gostem socvetju, 20. starorimska boginja, Jupitrova žena, 24. sodobni poljski književnik (Slawomir), 26. zito, katerega klas je sestavljen iz enocvetnih klaskov, 29. zacetnici zgodovinarja in geografa Rutarja, 30. turški politik (Kenan), 31. osebni zaimek, 32. nemško pristanice ob izlivu Lede v Ems (anagram RELE), 33. snov za vzhajanje testa, 34. huda jeza, bes, 35. belgijsko mesto, kulturno

središče Valoncev, 35. eden od staršev, oče, 37. zacetnik partske dinastije Arsakidov (anagram SRAKA). Navpično: 1. zito iz večvetnih klaskov, 2. redka, trda zlahtna kovina, 3. vojaški obrambni nasip, 4. spanje, 5. oranje, 6. neodvisen koralni otok v Mikroneziji, 7. knjizica za vpis učenčevega uspeha v osnovni šoli, 8. vrsta antilope (anagram LIANA), 12. zlozljivi naočniki z drzajem, lornjeta, 14. ime ameriške igralka Stark, 16. bivši avstrijski alpski smučar, specialist za smuk (Franz), 18. zacetnici partizanskega pesnika Destovnika, 21. zadnji samoglasnik in soglasnik, 22. umazanija, 23. ornament, 25. zahodnoevropski veletok, 26. letovisce na Hvaru, 27. bivša ameriška teniska igralka (Chris, anagram VETER), 28. trop, krdelo, 31. zito, imenovano tudi konjska zob, 33. ustanovitelj perzijske države, 35. solmizacijski zlog.

Simon Bizjak

SAH

Velikani slovenskega saha (V) Vidmarjev prispevek k razvoju slovenskega saha je izreden. Bil je vzornik in učitelj številnim generacijam slovenskih šahistov. Živel in deloval je v obdobju, ko si je saha kot igra utiral pot na znanstveno-raziskovalnem in umetnostnem področju. Na diagramu 1 je pozicija iz partije Aljehin - Vidmar, Semmering 1926 po 25. potezi črne Dd7: Beli ima pozicijsko prednost. 26.Tac1 h6 27.f3 Te8 28.Te8+ De8: 29.Kf2 Db5 Po zamenjavi trdnjav Aljehin se stopnjuje pritisk na damino krilo. 30.De3 La6 31.a4 Db7 32.Tc5 Sh5! 33.g3 Db7! Vidmar vidi edino priložnost v napadu na belega kralja. 34.Kel Dh3! 35.Ta5: Dh2: 36.Df2 Črni ne sme zamenjati dam, saj je beli

premočan na damskem krilu. 36...Dh1+ 37.Kd2 Db1 38.Dd4 Df1! 39.Db5: Na 39.Td5: sledi Df3: 39...De2+ 40.Kc3 Na umik kralja na c1 sledi Ld3. 40...Lb7!! (Glej pozicijo na diagramu 2) Odločilna poteza, s katero črni rešuje skakaca. Na 41.Dd8+ Kh7 42.Th5: Df3+, oziroma 41.Dh5:

Lf3: 42.Dc5 De1+ 43.Kc4 Se7! z napadom Aljehin zrtvuje kvaliteto. 41.Db7: De1+ 42.Kc4 Da5: 43.Lc3 Df5 44.Db8+ Kh7 45.a5 Df3: 46.Dc7 Sg3: V zaključnem delu partije odločijo beli skakaci. 47.Kb4 Sf4 48.Ka3 Se6 49. De5 Se4 50.Lb4 Db3 51.Ka4 Sd4 52.Dd5 f5 53.Vidmar je spretno bloki-

ral belo damino krilo in se pripravil napredovanju svojih kmetov. 53.Dc4 Dd1 54.La3 Da1 55.a6 Sc3+ 56.Kb4 Sc2+ 57.Kc5 Da3+ 58.Kb6 Se3! 59.Da4?? V izgubljeni poziciji je Aljehin spregledal se damo in se po 59...Sa4: takoj vdal!

Silvo Kovac

Jubilejno leto je SNG Opera v Ljubljani začela s Krpano - vo kobilo Jani-ja Goloba. Kaj pravi avtor?

Skladatelju Krpanove kobile Janiju Golobu smo zastavili nekaj vprašanj z namenom, da bi dobili vpogled v idejno ozadje njegovih skladateljskih postopkov in se seznanili z njegovim deležem pri nastajanju omenjenega dela.

Doslej ste že dobro uveljavljeni komponist komorne, orkestralne, scenske, filmske in zabavne glasbe v t. i. srednji generaciji slovenskih skladateljev, kot avtor opere pa ste nedvomno stopili v zavest mnogo širšega kroga občinstva. Ali t. i. "slava" povratno vpliva na komponista?

Nič ni vplivalo in ni moglo vplivati. Ob medijskih predstavitev nove predstave ob 100-letnici Opere se mi je zdelo normalno, da kot avtor sodelujem. Ne vem pa, če je bil učinek različnih TV oddaj še kakšen - razen tega, da so si morda ljudje zapomnili moj obraz.

Zame je pomembnejša povratna informacija, da je dvorana se vedno polna. In to je tisto, za kar nam je slo: narediti predstavo, ki jo gledalci vama. Ce bomo Kobilu "spravili" na oder vsaj tridesetkrat v sezoni, bo pomenilo, da smo potolkli vse rekorde.

Kakšno mesto zavzema Krpanova kobila v

vašem celotnem opusu? Kakšen je vaš skladateljski program, kako ga urešnicujete? Kakšni so vaši osnovni, intimni nagibi pri glasbenem ustvarjanju?

99 odstotkov mojih del je bilo narocenih. To pomeni, da je naroceno delo vedno nekdo želel igrati ali uprizoriti. Ker sem veliko delal tudi kot aranžer, sem se moral znati prilagajati, bodisi izvajalcem, zasedbi, obstoječemu programu, časovnim rokom, filmski minutazi in sekundazi, tako da sem vaje deloval v zelo omejenih okvirih. Omejitve vedno upoštevam, saj so izvedbi v dobro. Zlasti komorne skladbe delam večinoma na željo izvajalca.

Vam ta način najbolj ustreza?

Ta način in količina teh stvari mi skoraj ne dajejo možnosti za kaj drugega. Padam iz projekta v projekt in zame je dan vsakokrat prekratek. Ljudje potem dobijo, kar so želeli. Seveda tu ne gre za obrtniško "stanco" v negativnem smislu, ampak pomeni, da v omejenih okvirih naredim nekaj svojega. In to ima potem odmev. Seveda sam ne morem soditi o tem, koliko so te stvari vredne; to tudi ni moje delo.

Tako kot je Krpan v vaši zgodbi "pahnen" v

Krpan, ki prepeva

DARJA FRELIH

zgodovino, se je - hote ali nehoti - nekaj podobnega zgodilo tudi vam, s tem ko ste sprejeli naročilo za pisanje opere. Ali ste se z izjavo, da delo "ni in ne želi biti glasbeno-zgodovinsko usodno", ampak želi poslušalce predvsem zabavati, hoteli izogniti odgovornosti pred "zgodovino"? Kaj vam opera kot glasbena zvrst pomeni, kako jo pojmuje?

Ne, ravno nasprotno. *Noben problem ne bi bilo napisati npr. tragične opere.* To je vprašanje libretoja in koncepta. V SNG so se pac tako odločili. Ob tem so bili soočeni s kruto računico: vloženo delo, stevilo vaj, delo na sceni itd. je kolicinsko enako in

stane enako, ne glede na to, ali je predstava uspešna ali ne, ali bo na sporedu dvakrat, dvajsetkrat ali dvestokrat.

Danes, v teh casih bi bilo neodgovorno iti v tvegan projekt. Mi bi si lahko izmisljevali se veliko več stvari; tako pa imamo skromno sceno, delam sem z majhnim orkestrom, brez substitutov. Večkrat omenjajo, kako dober je libreto. Toda, če ga ne bi bilo, mogoče slišati, tudi ne bi mogli govoriti o tem, da je dober.

Poudarjam, da opera kot delo ni samo glasba, je predstava, sestavljena iz elementov, kot so libreto, kostumografija, režija itn.

Delo je bilo naroceno s cisto določenim name-

nom, z določeno vsebino in naročnik je zadovoljen, ker ima publiko. Če pa je to umetniško delo...? Vedno sem trdil, da ni. *Tudi sam se ne proglasam za umetnika, ampak za profesionalca, in naredil sem, kar mi je bilo naroceno.*

Drugače bi bilo, če bi delal opero kar tako, da bi imel npr. libreto, ki bi me tisti trenutek "zgrabil"... Tu pa smo ves čas delovali v tem smislu, da mora nastati komedija, da mora biti dinamična, zato pa tudi je, kakršna je.

Ves čas sem se zavedal, da delam nekaj relativno bogokletnega: "skakal" sem v razne stare, klisejske, zgodovinske preževete stile, kar sem delal cisto zave-

stno.

Reakcije so bile dosti bolj blage, kot sem pričakoval. Kajti na področju t. i. moderne opere so stvari popolnoma drugačne...

Ali je morda pomanjkanje časa vplivalo na izbiro glasbenih sredstev; ali bi ravnali drugače, če bi imeli na voljo npr. vsaj eno leto časa?

Pisati sem začel lahko sele potem, ko je naročnik libreto sprejel, to je bilo sredi marca. Od Fritza sem pričakoval tako obliko verz, ki omogoča pisanje - ne bom rekel arij - ampak "pesmic". To spada k odločitvi, naj bo predstava gledljiva, pevsko ne prezahtevna, ker je zahtevna za igralstvo. Ni okrasov, ni duetov, ni polifonije (razen ob koncu), ker smo vztrajali pri tem, da se péto besedilo mora razumeti. Ni izrazito eksponiranih višin pri tenorjih in sopranih.

Vecina vlog je zasledena dvojno ali celo trojno, pri čemer sem moral upoštevati izenačenost oz. neizenačenost pevcev. Klavirski izvelec sem oddal konec maja, junija so se začele vaje z nekaterimi pevci, sredi julija sem oddal partituro, ki ima 600 strani, prepisovalci so nato izdelovali orkestrski

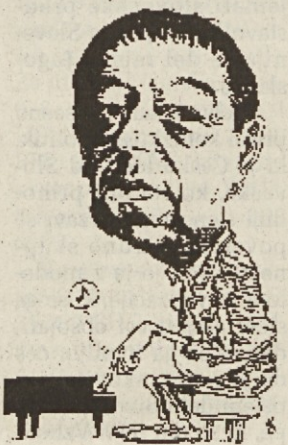
V naslovu: prizor iz opere; karikatura v besedilu: Jani Golob (oboje iz arhiva Opere SNG Ljubljana)

material. Časovni pritisk je bil res hud, saj je bilo receno: premiera 3. oktobra ali nič.

Kakšna je torej ta vaša prva izkušnja z opero - bi se je se kdaj lotili? Ste se česa naučili, kar bi bilo morda dobra izkušnja za vnaprej?

Nimam slabe izkušnje in ne bi rekel: Ne, opere pa nikoli več. Navsezadnje sem veliko delal za teater, tudi vokalne in instrumentalne stvari. To, kar je pri operi najbolj vprašljivo, je forma na takšno dolžino; v tem smislu imata največ zaslug libretist in režiser.

Predstava je dramaturško tekoče izpeljana na račun ekipnega dela.

TELEVIZIJA / OCENA DRAME

Dvakrat literatura

Marki Groll, TV Slov. I., 7. 11. ob 21.00. uri

TONE VRHOVNIK

V menda najtemnejšem letu slovenske filmske produkcije, ko razen snemanja dveh celovečercov ne bo videti prav ničesar in so celjske poplave pred dvema letoma očitno nepovratno odnesle Teden domačega filma, Umetniški program TV Slovenija vendarle nadaljuje z ekranizacijami novel slovenskih književnikov.

Po Kumbatovic-Kalanovi Gospodinci Mary v režiji M. Klopčica smo si tako v pone-deljek ogledali dramatizacijo novele Marki Groll J. Kozaka v scenarični obdelavi J. Novaka in režiji A. Tomašica. Izbira Kozakove novele (izšla je 1918), ki sicer formalno resda nosi poteze potencialne "filmskosti", se zal ni izkazala za najsrečnejšo: vsebinski, večinoma dialoški okvir, je namreč kame-ro J. Pervanja prisilil v linearno skakanje z govorca na govorca. Omenjena razgibanost seveda onemogoči zadostno eksplikacijo nasprotja zaporškega cemenja in vrhunca Kozakove novele, Grol-lovega sodnega procesa, ki tako dobi sila nedramatične konture,

kar vpliva na koherentnost celotne drame in glavnega junaka: *Marki Groll namrec s tem izgubi vsakršno tragičnost in postane dandyjevski upornik brez razloga, ki v sportnem boju s sodnim sistemom in Državo izgubi, prav lahko pa bi tudi zmagal.* Nedramatičnost ob nujnem minimalizmu postavi ob stran tudi vsa "temeljna" vprašanja, ki obletavajo hermetično dunajsko celico: od usodnosti leta 1914 in zapletenih nacionalnih interesov do eksplicitne Groll-Kozakove levicarske podstat, ki vsaj v noveli "profanemu" gospodarskemu prestopku daje globljo razsežnost. Dramski liki tako ne presežejo gole fenomenološke pojavnosti in tako Marki Groll lovi lasten rep.

Ob Markiju Grollu nam tako ostaja upanje, da avtorski trio Tomasič-Cavazza-Pervanje ni izgubil svezine, po drugi strani pa tudi, da kronična literarnost in za-vsako-ceno-intelektualnost slovenske TV in filmske produkcije le ni tako neozdravljiva, kot se zdi.

ZDAJ IN NIKOLI

Bdenja in premiki

ANDREI BLATNIK

Pred casom sem se preskusil v vizionarstvu. Zapisal sem, da bo književni žanr prihodnosti izpoved. Kaže, da je prihodnost vsaj v Sloveniji že nastopila, le se nekaj terminoloških nesporedumov je potrebno pojasniti.

Zacuda se pri nas izpovedi pravi spomin, nemara zato, ker je za ustvarjanje vsega novega potrebno spomin najprej izgubiti, kar pa po drugi strani po njem znova ustvari poprave. In tako vsi pišejo spomine.

Bolj večji izdajajo knjige, novincem v pisanju ostajajo strani casopisov.

Vsi berejo spomine. Ljudi zanima, kaj se jim je pravzaprav res zgodilo, ko so mislili, da se je zgodilo to ali ono. Možnosti je veliko, več, kot se je najprej zdelo, in sploh si niso podobne.

Zato vsi govorijo o spominih, pa dajmo se mi.

Vse zanima, zakaj so te knjige nastale. Gre za obračun s političnimi nasprotniki? Željo po oblikovanju zgodovine? Dober vir zaslužka? Notranjo nujno po razkritju resnice? Pri-trjevanje prvemu nam kot žanr sugerira pamflet, drugemu učenik, tretjemu ekspertizno lastnisknega preoblikovanja, četrtemu pa izpoved.

Ostanimo pri slednjem; spomine se običajno piše v pokoju. Tako dolgo pa je res

težko zdržati, se posebej no kot javna oseba.

Kaj pisca sili v izpoved, je po definiciji neodgovorljivo in zato enako nezanimivo vprašanje. Zato je najbolje, če zaključimo, da gre za višjo silo, in se vprašamo nekaj drugega: zakaj te knjige tako radi beremo in celo kupujemo? Nemara ne iz ironične želje, da bi pokazali njihovim avtorjem, kako so s svojimi prejšnjimi skrbno pretehtanimi deli le zapravljali življenje, če pa se na hitro napisani "kakor-spomin" proda desetkrat ali stokrat bolje od vsega poprej?

Ne, ironija je zgolj stranski proizvod, ne pa gibalo zgodovine, čeprav ne poredko kaže drugače. Zakaj torej? Človek, ki ga je Vojslav Seselj premagal na lokalnih volitvah v parlament, je rekel: "Čudno je, da nas preteklost zanima bolj kot prihodnost, saj smo preteklost vsaj že preživeli, prihodnost pa nas sele čaka." Res, vendar je preteklost hkrati tudi nekaj, v kar lahko vsaj za silo verjamemo, saj smo bili, tako ali drugače, zraven ali pa se nam to vsaj dozdeva. Prihodnost je bolj problematična: v njej nas morda ne bo. In kaj naj potem z njo?

Heinrich Boll je v eseju o knjigah, ki spreminjajo svet, napisal, da noben pisec ne more vplivati, kaj bo s svojo knjigo spremenil: ko uporablja jezik ali ko jezik uporablja njega, prehaja v prostor, v katerem nadzor posledici ni več mogoc, pravi Boll.

Kaj bodo spremenile knjige? Eno od mnenj je, da izid volitev. Če je tako, bo treba še enkrat preveriti tiste podatke o 0,9 knjige, ki jo letno prebere povprečni Slovenec.

Nekaj drugega se zdi bolj neizpodbitno: Janseva knjiga je, kaže, pri Slovencih spremenila definiranje statusa intelektualca - v casih so se intelektualci utemljevali s tem, kdo je kakšno knjigo prebral, zdaj se postavljajo, da Premikov niso prebrali.

Da knjiga ni več privilegij resnice, smo nekako že kar soglasni, doslej pa smo jo iz navade ali pietete se brali ali vsaj omenjali ob pravih priložnostih. Premiki so postali prva možnost za legalizacijo razumniskega odpora do knjig (in simpatije do dnevnih casopisov), tako značilnega za konec tisočletja, tudi v nasih tradicionalno zamudniških krajih. V tem je pravzaprav njihova največja priloznost za zgodovinsko vlogo.

So knjige, o katerih vsi govorijo, ne da bi kdaj mogel ali smel reci, da jih je prebral. Zadnja te vrste, ki se je spomnim, je bil Finne-gan's Wake Jamesa Joycea. Priznam, nevsakdanja primerjava.

Obsežen katalog s studijami J. S. Boggsa, M. L.

Picassovo slikarsko biografijo širše likovno občinstvo skoraj brez izjeme istoveti s kubizmom. Ta pomembna epizoda v zgodovini modernizmov izstopa po svojem zavračanju pripovednosti in anekdotičnosti, kar je slikarstvu odprlo pota svobode glede na njegovo razmerje do pojave resnicnosti, svobode, za katero je pesnik Guillaume Apollinaire želel, da bi postala tako vseobsegajoča kot glasba. Predmeti, ki jih je moč na nešteto načinov razstaviti in ponovno sestaviti, so v kubističnih stvaritvah popolnoma preglašili figuro in krajino, prevladujoči ikonografski zvrsti klasičnega slikarstva. Toda to se ne pomeni, da je dokončno izginil.

Razstava Picassovih tihožitij namreč znova opozarja na kompleksnost umetnikovih vidov in v soocenju tematsko sorodnih del, nastalih v različnih časovnih obdobjih, razkriva dejstva, ki se povrsnemu opazovalcu ob preletu fragmentov impozantnega avtorjevega opusa izmuznejo.

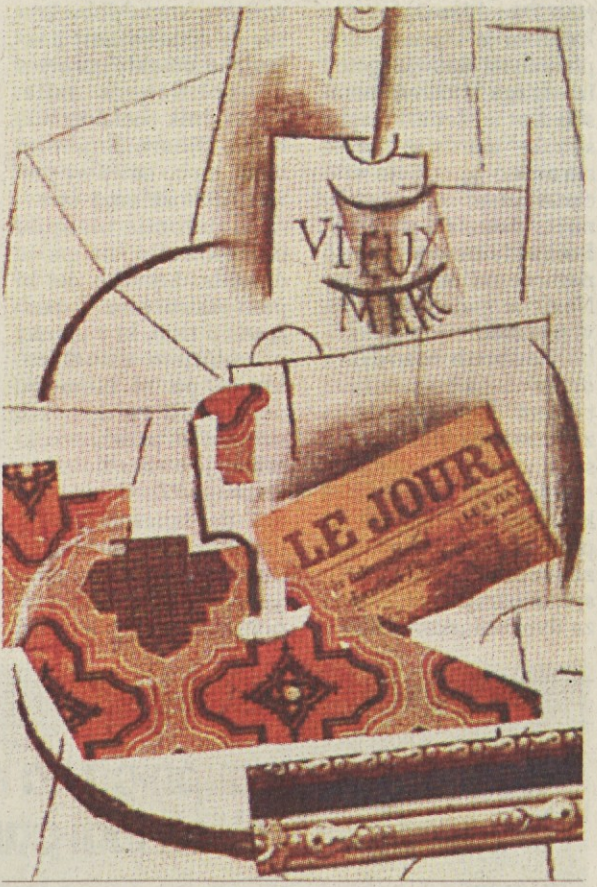
Pariz je pravzaprav zadnja postaja predstavitev približno stopetdesetih Picassovih slik, risb in skulptur, ki jo je organiziral Clevelandski umetnostni muzej, pred prikazom v francoski prestolnici pa je bila na ogled se v Philadelphiji.

Obsežen katalog s studijami J. S. Boggsa, M. L.

Bernadacove in B. Léa-love, opremljen s kakovostnimi ilustracijami ter z biografskimi in bibliografskimi podatki, je na voljo v francoski in angleški različici. Realizacijo projekta je podprla United Technologies Corporation, ki že dobro desetletje nastopa kot mecen velikih likovnih in fotografskih razstav v francoskem kulturnem prostoru, na Japonskem, v Združenih državah Amerike in drugod.

Picasso je rad poudarjal svoje posebno razmerje do stvari, predmetov. Leta 1935 je zapisal, da je treba »stvari ljubiti in jih žive pojesti«, pripisoval pa jim je tudi magično moč in usoden pomen za človeka.

V svojem metaforičnem pojmovanju slikarstva jim je pripisoval vlogo nosilcev misli in čustev, iz najpreprostejšega predmeta za vsakdanjo rabo je bil sposoben narediti objekt kontemplacije. Vec vzrokov je, da je vse življenje slikal tihožitja. Posebej velja opozoriti vsaj na dva: kot nadaljevalec modernističnih poetik, katerih utemeljitelj je Cézanne, se je s to ikonografsko zvrstjo ukvarjal kot s privilegirano možnostjo za formalno eksperimentiranje, kot dedič španskega izročila simbolnih in mističnih upodobitev sadežev, cvetja, posodja in mrtvih živali, znamenitih »bodegones« iz časov Zurbarana in J. S. Cotana pa je cutil goloboko

Picassovo tihožitje "Steklenica 'vieux marca' (1913), Muzej moderne umetnosti v Parizu

osebno povezanost z okoljem, iz katerega je izšel in ki mu je dolgoval svoj človeški in umetniški značaj.

Tihožitja se v njegovem opusu pojavljajo v serijah. V kubistični fazi so tako v ospredju status objekta, njegova oblika in njegovo razmerje do prostora. Hkrati z uveljavljanjem nove estetike, ki jo oznanja Apollinaire, vstopijo v slikarstvo banalni predmeti z gostilniških miz - kozarci, kocke, casopisi,

zavojecki tobaka in podobno - ki postanejo hvalazen motiv kubističnih likovnih kompozicij. Po 1919 pa Picasso s temno vrca pred odprtim oknom nakaze prehod od kubistične h klasični zasnovi prostora.

V barvitih tihožitjih sredi dvajsetih let zavzemata osrednje mesto ovnovska glava in mavčni odliček, antropomorfno poprsje, medtem ko je naslednje desetletje zaznamovano z organskimi formami, bolj ali

manj očitnimi seksualnimi simboli in prispodobami plodnosti. Španska državljanska vojna in nato nemška korporacija Francije sta v Picassova tihožitja vnesli zalobna občutja, mračna razmisljanja o življenju in smrti.

Zadnji dve desetletji umetniškega delovanja prevladuje v njegovih stvaritvah človeška figura, če pa se je odločil za slikanje tihožitij, so bile to predvsem upodobitve cvetličnih sopkov v kriceh, agresivnih barvah.

Picasso je žanr, ki je vse do konca XIX. stoletja veljal za minornega, povzdignil na raven ene osrednjih temat-skih preokupacij modernizma, njegove klasične sestavine pa obogatil z vrsto osebnih simbolov (bikove glave, mrtve ptice...). Obenem pa se njegova tihožitja ponujajo v branje kot svojevrsni kriptogrami, kjer tisto, kar vidimo, aludira na dejstva in osebe, intimno povezane z umetnikovim življenjem.

V upodobljenih predmetih se pogosto skrivajo telesa in obrazi njegovih življenjskih družic, od Marie-Thérèse Walter prek Dore Maar do Francoise Gilot, ko pa ne gre za konkretno osebo, mehke, skladno izrisane linije poudarjajo ideal ženskosti kot take. Picassov vitalizem je brezmejen, ravno tako kot njegova inventivnost v spreminjanju pomenov

stvari; njegova izjava, da »slikarstvo nikoli ni proza, pac pa poezija«, se v subtilnih sintaktičnih in kompozicijskih preobratih udejanja iz podobe v podobo. Če za katerega-koli umetnika moderne dobe lahko trdimo, da se mu je posrečilo aktualizirati to iz Pigmali-ona, to za Picassa nesporno drži.

Pariska razstava je preobsežna, da bi na tem mestu podrobneje analizirali posamezne eksponate ter njihov zapleten likovni in pomenski ustroj.

Predstavitve po ikonografskih sklopih, kakršna je tudi tokratna, so razmeroma redke in zategadelj toliko bolj dobrodošle. Vecsmernost Picassovega delovanja postaja s tematskimi pregledi razvidna, postopoma se tudi strokovno manj razgledan obiskovalec razstav vpeljuje v slojevitost umetniških iskanj dvajsetega stoletja in spoznava njihove protagoniste take, kot so dejansko bili, in ne le skozi površne oznake, ki jih istovetijo le s posameznimi gibanji in usmeritvami, ki so jih bodisi pobudili bodisi temeljito obogatili s svojimi osebnimi prispevkom.

V tem smislu je enačenje Picassa s kubizmom banalna zozitev umetnikovih dosezkov na razmeroma kratkotrajno obdobje, ki je zgolj epizoda na njegovi plodni umetniški poti.

NOVICE

Komunisti dobili večino v litovskem parlamentu

VILNA - V drugem krogu parlamentarnih volitev v Litvi so nekdanji komunisti, reformatorji demokracije delavske stranke (PDTL), dobili absolutno večino, kar pomeni, da bodo lahko oblikovali novo vlado, je sporočila volilna komisija.

Stranka nekdanjega prvega sekretarja litovske komunistične partije Algirdasa Brazauskasa je dobila najmanj 27 od 61 sedežev. V prvem krogu je ta stranka dobila 44 sedežev. Volilna udeležba na nedeljskih volitvah je bila slabša kot v prvem krogu. Dve uri pred zaprtjem volišc je glasovalo samo 58 odstotkov volilcev. V prvem krogu je bila udeležba 70-odstotna. (STA/AFP)

V napadu skupine Sendero luminoso 13 mrtvih

LIMA - V napadu skupine Svetleca pot na vojaško transportno vozilo na cesti med Huaurajem in Sayanom, kaksnih 150 kilometrov severno od Lime, je bilo ubitih najmanj 13 oseb, je sporočila perujska policija.

Uradna agencija Andina je poročala se o enem atentatu pred Centrom za policijske studije v Campini. Ranjene so bile 4 osebe. Pred omenjenim centrom je namreč eksplodiralo vozilo z 200 kilogrami razstreliva. (STA/AFP)

Na Kitajskem usmrtili 22 oseb

PEKING - Pred kratkim so na jugu Kitajske, v pokrajini Junan, usmrtili 10 preprodajalcev mamil, 100 pa so jih obsodili na zaporne kazni. Usmrtili so tudi 12 oseb, obsojenih umorov, kraje in trgovine z ženskami in otroki, poroča kitajski tisk. Usmrtitve naj bi bile resno opozorilo vse številnejšim preprodajalcem mamil. Pokrajina Junan meji na Burmo, Laos in Tajsko in je glavno območje za pridobivanje heorina na svetu. (STA/AFP)

Rusija pošilja Ameriki pozdrave prek vesolja

MOSKVA - Iz ruskega vesoljskega središča Plaseck so izstrelili raketo sojuz, ki Ameriki nosi pozdrave in čestitke ob 500-letnici njenega odkritja. Raketa bo čez pet dni v morje pred ameriško obalo ob Pacifiku odvrгла kapsulo, ki jo bo pobrala ruska ladja in odpeljala v Seattle.

Pozdrave ob pomembni obletnici pošilja tudi ruski predsednik Boris Jelcin, tibetski verski voditelj dalajlama in nekdanja britanska ministrska predsednica Margaret Thatcher.

Zamisel za projekt so dali ruski poslovneži in bankirji, ki so zanj zbrali 400 milijonov rubljev. (STA/DPA)

Tadžikistanski parlament o novi vladi

MOSKVA - V Codsentu, na severu Tadžikistana, se je včeraj na prvem zasedanju po strmoglavljenju nekdanjega predsednika Nabijeva, sestal tadžikistanski parlament. Govoril je o sestavi nove vlade. Ta država je trenutno brez vlade, saj je koalicijska, ki so jo sestavili poleti, se pred zasedanjem parlamenta odstopila.

Poslancii, ki prvič niso zasedali v glavnem mestu Dusanbeju, so morali določiti tudi novo državno vodstvo in vodstvo parlamenta. (STA/DPA)

Kanemaru se ne bo izognil zaslišanju

TOKIO - Shin Kanemaru, nekdanja «siva eminenca» vladajoče liberalno-demokratske stranke na Japonskem, je odstopil z vseh položajev v stranki in se odrekel poslanski funkciji potem, ko je izbruhnila afera okrog crnih političnih skladov.

Opozicijske stranke Kanemaruja obtožujejo, da je v casu pred volitvami leta 1990, ko je zmagala njegova stranka, od prevozniskega podjetja Sagava Kyubi prejel 4,2 milijona dolarjev ne da bi jih prijavil. Kanemaru bi se moral zagovarjati pred komisijo, ki to afero preiskuje, vendar se je raje odločil oditi v bolnišnico na operacijo ocesne mreene.

Ogorčena opozicija meni, da gre zgolj za spretno izmikanje. Zato so stiri opozicijske stranke zahtevale, naj bo zaslišanje v tem primeru kar v bolnišnici. (AFP)

Preložili gradnjo prve japonske tovarne za predelavo jedrskih odpadkov

TOKIO - Na zahtevo družbe Japan Nuclear Fuel so ze četrč preložili začetek gradnje prve japonske tovarne za komercialno predelavo jedrskih odpadkov v Rokashu, in sicer zaradi poostrenih varnostnih ukrepov. To pomeni, da tovarna ne bo začela obratovati pred letom 2.000.

Na Japonskem ze obstaja manjša tovarna za predelavo jedrskih odpadkov v Toaimuri, ki obratuje poskusno in v majhnem obsegu, tako da ne more predelati vseh odpadkov, ki prihajajo iz japonskih jedrskih elektrarn. Te odpadke večinoma pošiljajo v predelavo v britanske in francoske tovarne, od tam pa jih potem, predelane v plutonij, z ladjami znova prepeljejo na Japonsko.

Za gradnjo tovarne za predelavo jedrskih odpadkov so se na Japonskem odločili tudi zaradi vse glasnejših opozoril in akcij ekoloških skupin in gibanj, zlasti gibanja Greenpeace. Ko bi delovala z vsemi znognljivostmi, bo tovarna lahko letno predelala 800 ton odpadkov in iz njih pridobila od 4,5 do 5 ton plutonija. (AFP)

Afera Irakgate v ospredju pozornosti britanske javnosti

LONDON - Britanski premier John Major, ki je prejšnji teden odločno zanikal, da bi vedel za to, da so britanske družbe s prodajo orožja kršile embargo proti Iraku, je se naprej tarca ostrih napadov laburistične stranke in tiska.

George Faulkes, obrambni minister vlade v senci, je za ta teden napovedal objavo dokazov, da je bilo najmanj 12 britanskih družb vpletenih v nedovoljeno trgovino z Irakom. To se je dogajalo s tihim soglasju vlade prav v casu, ko je John Major opravljal funkcijo zunanjega ministra, je zatrdil Faulkes. (AFP)

ČEŠKA /TRETJA OBLETNICA

Drug pomlad

*Včeraj Vaclav Havel
danes Vaclav Klaus*

TONE HOCEVAR

LJUBLJANA - Samo tri leta so minila od praskih dogodkov, ki so jih kasneje poimenovali zametna revolucija. Od vznesečnosti čeških in slovaskih oporečnikov, ki so tedaj zrušili prejšnji režim, so vendarle ostali samo spomini na zgodovinski dogodek in na drugovanje, ki ga je bilo konec v nekaj mesecih. Ljudje, ki so tedaj skupaj stali na barikadah, dandanes stojijo na celu dveh držav, ki ju veže preteklost.

Predsednik češke vlade Vaclav Klaus je nekaj dni pred tretjo obletnico »zametnih« dogodkov, ki so pomenili prevrat, prišel na državniški obisk v Slovenijo. Sprejeli so ga kot sefa države, ki pravzaprav se ni samostojna, podobno kot so v Pragi, pa tudi v Bratislavi, sprejemali slovenske predstavnike, ko je bila Slovenija se del rajne Jugoslavije.

Vaclav Klaus je vseeno prišel kot izkušen politik, ki je Česko locil od Slovaske, ko sta bili prihodnji samostojni državi se povezani v trdno skupnost. Locil jo je z modelom privatizacije, ki so ga sicer skoraj vsi obsojali, danes pa ga hvalijo, ces da je najučinkovitejši v tistem delu Srednje Evrope, ki so mu rekli Vzhod-

na. Sele prihodnost, morda celo precej daljna, bo pokazala, ali je imel Klaus res čisto prav ali pa je svojo Česko razprodal.

Na českem političnem prizorišču je Vaclav Klaus potisnil v ozadje in v zgodovino drugega Vaclava - Havla, ki je bil romantik in pesnik in ki je v imenu čeških in slovaskih oporečnikov izpeljal akcijo, zaradi katere so se mu kasneje odrekli.

Danasnja Srednja Evropa, zlasti tisti del, ki je sodil k Vzhodni, pač ni naklonjena romantikom, pesnikom in revolucionarjem, ne glede na barvo in prepričanje. Tako nekako se glasi geslo, ki se ga drži Vaclav Klaus, odkar se je pojavil na českem političnem nebu.

Trd je, podoben nekdanji britanski železni lady in njeni stranki, od katere je skoraj prepisal statut in programske smernice.

Ce Klausu vprasate, kako bo izpeljal zamisljene spremembe, bo brez zadrege odgovoril, da racionalno, brez strahu pred industrijskim ali kmetijskim lobijem.

Da kaj podobnega na Poljskem, Madžarskem ali kje drugje na nekoc evropskem Vzhodu oblastnikom ne gre od rok, Vaclava Klausu ne moti.

Vaclavov trg v Pragi. Pozabljeno 68., pozabljen Havel. (Foto: Jože Suhadolnik - TRIO)

NEMČIJA / SOCIALDEMOKRATI O AZILU

Nemčija je za številne priseljence blede mati

V Socialdemokratski stranki mnogi nasprotujejo omejevanju pravice do političnega zatočišča

BONN - "Ta kongres nikar ni rutinski." Besede podpredsednice Herthe Dauebler-Gmelin, s katerimi je v ponedeljek pozdravila 438 delegatov izrednega kongresa nemške Socialdemokratske stranke, morda se prevec skromno opisujejo srečanje druge najpomembnejše nemške stranke. Socialdemokrati bodo namreč odločili, ali bo Nemčija nadaljevala povojno tradicijo ene najbolj odprtih evropskih držav ali pa bo številnim tujcem, ki v njej vidijo zadnje upanje, zaprla svoja vrata.

Vladajoča koalicija kanclerja Kohla se ze od prvih rasističnih nemirov zavzema za korenito spreminjanje ustave, toda za dvotretjinsko večino v

parlamentu potrebujejo sodelovanje svojih političnih tekmecev. Tudi vodstvo socialdemokratov je cedalje bolj naklonjeno omejitvi pravice do političnega azila. Predsednik socialdemokratov Bjoern Engholm meni, da bo omejitev prevec sirokosrčnega ustavnega dolocila okrepila demokracijo, ne pa je omejila. Le tako naj bi pred rasističnimi napadi zascitili tiste, ki v resnici potrebujejo zatočišče, hkrati pa bi Nemčijo osvobodili velikanskih stroškov za priseljenke, ki si želijo samo boljšega življenja. "Zgodovina nas uči, da danasnji napadi na tujce jutri prinasajo nasilje proti vsem drugega mislecim. Zato moramo ohraniti strpnost

nemskih ljudi, " zagovarja odlocitev vodstva socialdemokratov predsednik Engholm. Zagovorniki omejitve pravice do političnega zatočišča imajo svoj prav. Vecina drugih evropskih držav se ne zmeni za begunce, v Nemčiji pa bo samo letos poskusilo najti svojo sreco 450 tisoč ljudi iz manj razvitih evropskih, azijskih in afriških držav. Toda velik del Nemcev z Engholmovimi mladimi socialdemokrati vred nasprotuje omejevanju pravice do azila, saj menijo, da je to samo prvi korak k omejevanju tudi njihovih clovekovih pravic. Zahtevajo, naj se vlada loti desnih skrajnezev z enako gorecnostjo, kot se je v 70. letih lotila levih. (AP)

ITALIJA / GOLOGLAVI SINOV RDEČIH BRIGAD

Mnogi se bojijo, da se vračajo svinčeni časi terorizma

Skrajneže podpirajo tudi nekatere obveščevalne službe

VOJMR TAVCAR

no dvorano.

Dogodek dokazuje, da so bile rdece brigade ze ob rojstvu pod strogim nadzorom in da so skušali nekateri spodbuditi ultrardeci terorizem zoper crnega. Pomembno vlogo naj bi pri tem imela tudi sredstva množicnega obveščanja.

Ob tem ne kaže pozabiti, da se pojav ultrardecega terorizma ni razbohotil samo zaradi kaznive nepozornosti policije in obveščevalnih služb. Rdece brigade

niso bile le otrok državnih teles, ki niso opravljala svoje dolžnosti (nasprotno - rovarila so proti državi), pač pa tudi pogledov, ki so se v tistih casih uveljavljali v evropski levici pod vplivom latinskoameriških teoretikov gverile. Brigadisti so bili s tega vidika sinovi izkrivljenega tolmacenja marksizma, dokaj okostenelih pogledov na družbeno dinamiko ter na razredno teorijo. Njihova stališča pa niso bila brez vpliva:

stevilo brigadistov ni bilo sicer nikoli zelo veliko, toda organizacija je lahko racunala na precej vecjo družbeno skupino somisljenikov.

V zakulisju rasti Rdecih brigad in njim sorodnih organizacij je bil torej nedvomno del italijanskih, hkrati pa tudi sovjetskih in njim podrejenih obveščevalnih služb. Skupina turinskih politologov ugotavlja, da se terorizem kot kratek stik večkrat pojavlja v družbah z blokirano politično situacijo brez možnosti resnicne alternative.

Priključena metoda teroristov: pekleni stroj pod avtomobilom. (Telefoto: FAH)

SRBIJA / RAZISKAVA JAVNEGA MNENJA

Ali združena opozicija lahko zruši Miloševića?

Najpopularnejši srbski politik Dobrica Ćosić bo odločil naslednje parlamentarne volitve v Srbiji in Črni gori

BEOGRAD - Dober mesec pred volitvami v nepriznani Zvezni republiki Jugoslaviji je tamkajšnje javno mnenje se zmeraj precej naklonjeno vladajoči socialistični stranki, toda zadnja združitve srbskih opozicijskih strank kaže, da bi združeni 20. decembra vendarle lahko spremenili politično razmerje sil in končno porazili Miloševića.

To je mogoče sklepati po raziskavi javnega mnjenja, ki jo je opravila agencija MF iz Beograda in v kateri sta kot glavna nosilca sodelovala dr. Miladin Kovacević in dr. Srdjan Bogosavljević, raziskovalca s pomembnimi rezultati na raziskovalnem področju se iz časov nekdanje SFRJ. 1500 oseb, kolikor jih je namreč zajela raziskava v Vojvodini, Beogradu, t. i. ozji Srbiji in Sandžaku (manjka samo Kosovo), bi danes glasovalo večino za Socialistično partijo Srbije (24 odstotkov), z desetimi odstotki ji sledi Seseljeva Srbska radikalna stranka, Draskovićev SPO bi zbral 8 odstotkov, Mićunovićevi demokrati 7,7 odstotka, Kostuniceva Demokratska stranka Srbije 4,5 odstotka, vse druge stranke pa bi zbrale bolj zanemarljive odstotke glasov. Glede na to, da se je srbska opozicija sklenila združiti v t. i. Demokra-

tično koalicijo (dosedanji DEPOS, Mićunovićeva Demokratska stranka, Mećanska zveza Vesne Pešić, Nebojše Popova, Dragana Veselinova in Nenada Canka in več kot deset drugih strank) je po vseh v raziskavi postavljenih vprašanjih, jasno, da bi zmagali tako nad socialisti kot tudi nad radikalc. To bi bilo laze, če bi se združeni opoziciji tudi javno priključila zvezni predsednik Ćosić in premier Panić. Na to vprašanje je agencija MF

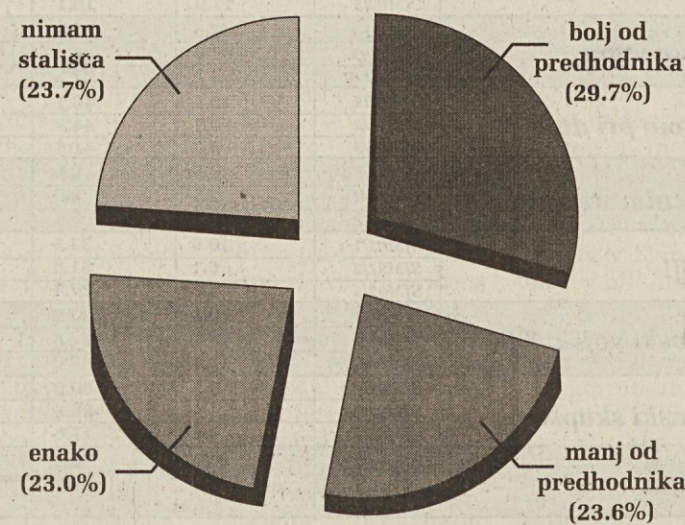
dobila naslednje odgovore: Združena opozicija 33,2 odstotka, Socialistična stranka 21,1, Srbska radikalna stranka 8,4, kaksna druga lista 7,1, neopredeljeni 18,4, ne bi sodelovali 11,6 odstotkov.

V sedanjem položaju se ni povsem jasno, kako se bo opredelil Ćosić, ki se je pred javnostjo skril v bolnišnico. Po zacetnih spekulacijah, da bo kandidiral kot Miloševićev protikandidat za mesto srbskega predsednika, je

njegov kabinet objavil, da Ćosić se zmeraj razmišlja, kateri strani bi se pridružil. To ni lahka odločitev, saj vladajoča stranka Panića, ki je že dahnul svoj »da« opoziciji, uspešno prikazuje kot izdajalca. Kaj si ljudje predstavljajo o tem, kdo je pravi zastopnik njihovih interesov, pa prikazuje grafikon.

Dobrica Ćosić tako očitno ostaja ključna politična osebnost, ki bo prelomila usodo srbske politične prihodnosti, obenem pa je po rezultatih omenjene raziskave tudi najpopularnejši srbski in crnogorski politik.

ALI JE OPOZICIJA SPOSOBNA OBRANITI SRBSKE NACIONALNE INTERESE?

Kljub vsemu srbski volilci še vedno najbolj zaupajo Miloševiću (Vir:Vreme)

Rupel piše kolegu Ćosiću

LJUBLJANA - Dvodnevni obisk Sarajeva je slovenskega zunanjega ministra Dimitrija Rupla spodbudil k pisanju pisma nekdanjemu(?) prijatelju in sedanjemu predsedniku nepriznane Zvezne Jugoslavije Dobrici Ćosiću.

"Tega, kar vem o tebi, se mi ne posreči uskladiti s tem, kar vidim na lastne oči v Sarajevu," je med drugim zapisal zunanji minister Dimitrij Rupel in tako odvrnil tiste pomisleke, ki so ga doslej zadrževali, da bi pisal beograjskemu kolegu.

Potem ko skopo opiše grozote, ki jih je v kratkih dveh dneh bivanja v Sarajevu videl na lastne oči, pozove nekdanjega pisateljskega kolega, naj odpokliče svoje vojake iz Sarajeva: "Reci svojim ljudem, povej na glas, da prepo-veduješ v imenu svoje morale in v imenu dostojanstva svojega naroda nadaljevanje vojne za Sarajevo.

Odprti vrata Sarajeva! Nazoni vojake v kasarne in na njihove domove."

BIH / PRIPOVED SLOVENCA

Prišli smo po drugi vojni, zdaj nas ubija tretja

V Zenici veliko Slovencev

LJUBLJANA - Zeniska pokrajina leži v centralni Bosni. Tu je se razmeroma mirno, zato jo mnogi imenujejo oaza miru. Prav v tem delu BiH živi največ Slovencev in njihovih potomcev. Približno 150 nas je. Nekateri nasi predniki so prišli že leta 1890, večina pa se nas je priselila po II. svetovni vojni, je za Republiko zapisal Franc Cilensek, Slovenec, ki živi v Zenici, aktivist, ki vodi tamkajšnje Slovence in jih skuša karseda povezati z domovino.

V Bosni smo se naselili, zasnovali svoje družine in tu smo dočakali tudi do brezumno vojno. Regijo, v kateri je osredotočena težka industrija (železarna, rudniki), z vseh strani obkroža vojna vihra. Pot v svet vodi samo prek ozemlja, ki ga nadzoruje Hrvaški obrambni svet (HOS), a tudi ta ni varna, saj velikokrat prihaja do spopadov med silami HOS in vojsko Republike BiH.

Zaradi pomanjkanja surovin, živil in vsega drugega dela industrija z desetodstotno zmogljivostjo. Surovine bi morali uvoziti, ker so te na ozemljih, ki jih trenutno nadzorujejo srbske sile. Promet ne teče, ker ni goriva. Tega je mogoče stezka dobiti le na crnem trgu. Sole so zaprte, ker so prepolne beguncev.

Trgovine, ki so se odprte, prodajajo samo kruh, a se tega opoldne zmanjka. Druge trgovine so prazne, ali pa so v njih nastanjeni številni begunci, ki prihajajo v Zenico od vsehovsod. Vsak dan jih pride od 500 do 700.

Ocenjujejo, da bo do konca leta v Zenici že 100 tisoč beguncev. Placilni promet ne deluje. Omejen je na dva do tri kraje v zenški regiji, sicer pa je osnovno in uradno placilno sredstvo bosanski dinar (BHD). Na crni borzi je treba za nemško marko odšteti 4.000 BHD. Tečaj v celoti obvladuje mafija in mu sproti določa razmerje. Prekupčevalci in vojni dobickarji oskrbujejo tudi tržnico z zelenjavo, na njej pa je mogoče kupiti vse, seveda za marke oz. dinarsko protivrednost. Tako na primer stane kg mesa od 4 do 8 mark oz. 16.000 do 32.000 BHD. Za kilogram sladkorja je treba odšteti 1,5 marke oz. 6.000 BHD. Za liter olja je treba placati 8.000 BHD (oziroma 2 DEM). Jajce stane 2.400 BHD (0,6 DEM), kilogram krompirja 4.000 BHD, kilogram moke pa 3.200 BHD.

Povprečna avgustovska plača zaposlenih je bila 25.000 BHD oz. 6,2 DEM. To je bila tudi zadnja plača, ki smo jo prejeli. Povprečna pokojnina pa znaša tri marke.

HRVAŠKA / OPOZICIJA

Skupna fronta proti vladi HDZ

Tuđmanovi politični tekmeci ga bodo skušali premagati skupaj

JELENA LOVRIĆ

ZAGREB - Devet opozicijskih strank bo na januarskih volitvah za drugi zbor sabora in lokalne vlade predložilo skupne kandidate, saj menijo, da lahko samo tako tekmujejo z vladajočo stranko. Na celu sporazuma je pet parlamentarnih strank (Hrvaška socialno-liberalna stranka, Hrvaška narodna stranka, Hrvaška stranka prava, Hrvaška kmečka stranka in Socialdemokratska partija Hrvatske) in stiri, ki v parlamentu nimajo zastopnikov (Hrvaška demokratska stranka, Hrvaška kršćansko-demokratska stranka, Kršćanska narodna stranka in Socialdemokratska stranka).

Opozicija s tem odgovarja na zakon o volitvah, ki je vladajoči stranki omogočil dvotretjinsko večino v saboru z manj kot 50 odstotki glasov. Menda nikjer na svetu ni takšne razlike med glasovi volilcev in številom zastopniških sedežev. Volitve samo z enim krogom in z relativno večino so v sabor pripeljale tudi tiste, ki so dobili manj kot 20 odstotkov glasov. Opozicija, ki je dobila okrog 50 odstotkov glasov, pa je povsem potisnjena ob rob in je le demokratski okrasek. Mnogi se že sprašujejo, do kdaj bo dopuščala, da HDZ njeno prisotnost v saboru zlorablja za »uvajanje strahovlade«, je dejal vođa liberalcev Kovacević.

Toda opozicija je tudi sama kriva za svoj položaj. Pred prejšnjimi volit-

vami je samozavestno odklanjala skupen nastop, zdaj pa se je naučila lekcije, ki jo je tako drago placala. Partnerji tega sporazuma ne bodo določili skupnih političnih izhodišč - to bi bilo tudi nemogoče, saj pokrivajo ves spekter od tako imenovane leve do resnice - pač pa naj bi HDZ preprečili enostrankarstvo. Radi bi osvojili večino v zboru občin, ceprav nekateri navijajo za pohod na občine, se posebej na Zagreb.

Vladajoča stranka se ni odgovorila na vrženo rokavico. Za zdaj v HDZ trdijo, da morajo zmagati tudi pri prihodnjih volitvah, da bi lahko koncali zaceto delo. Kdo ima pri tem resne možnosti, je težko napovedovati. Najnovejša raziskava javnega mnjenja, ki so jo opravili v treh mestih in objavili v Svobodni Dalmaciji, kaže, da je povsod se največ neodločenih. Samo v Splitu ima HDZ večje možnosti od drugih. V Zagrebu, ki je bil oporišče vladajoče stranke, so njene možnosti zdaj izenačene z liberalci, v Osijeku pa so liberalci v veliko boljšem položaju od drugih.

Po letosnjih volitvah je eden od voditeljev vladajoče stranke porogljivo pripomnil, da bi pri taki opoziciji HDZ lahko ostala na oblasti se nekaj desetletij. In res bi se lahko HDZ ustalila na oblasti za več let, če bi sporazum opozicije propadel. To pa bi bilo pogubno za demokracijo na Hrvaskem.

SRBIJA / MILOŠEVIĆ OBLJUBLJA DOBRO PRESKRBLJENOST Z BENCINOM

Prepoved izvoza nafte v Srbijo očitno ne učinkuje, saj so cene bencina v zadnjem času začele naglo padati, pojavila pa se je tudi vrsta zasebnih črpalk

Srbija lahko iz lastnih virov zagotovi okrog dvajset odstotkov potreb po tekočih gorivih

BEOGRAD - Srbski predsednik Slobodan Milošević je izjavil, da za prebivalce njegove države ne bo zime: "Nafto proizvajamo sami, zato jo imamo, tako da dostojanstvo ostaja strateška orientacijska točka nase oblasti."

Ko so razmišljali o sankcijah proti Jugoslaviji, so bili nafta in naftni derivati vseskozi v središču pozornosti. Tudi boj za preživetje ob sankcijah je odvisen od pogojskega goriva za gospodarstvo in ljudi, nafte za ogrevanje mestnih stanovanj, za surovinsko bazo petrokemije in podobno.

Znano je, da se od bivših jugoslovanskih republik samo Hrvaška lahko opre na lastno proizvodnjo nad dva milijona ton, medtem ko ZR Jugoslavija lahko iz lastnih virov zadovolji samo približno 20% rednih potreb z milijonom tonami nafte letno. Ta izračun ne upošteva velikih vojskih potreb po nafti.

Potrebe po pogonskem gorivu so zelo spodbudile ilegalen, pollegalen in, v sedanjih razmerah, legalen uvoz. Potrebe na eni strani ter nevarnosti in peripetije pri dovozu nafte in bencina na drugi so cene bencina pogonale do fantastičnih 4DEM za liter.

Liberalizacija prometa z derivati nafte je nato delovala na zmanjšanje cen bencina na crnem trgu, ki so se zadrževale pri okrog 2 DEM.

Na državnih črpalkah je cena 700 din, to je okrog 1,3 DEM, na zasebnih pa se cene gibljejo od

800 do 1.200 din oziroma od 1,4 do 2,2 DEM za liter.

Bencin pridobivajo iz surove nafte, kar je najcenejši način. Na tujem tržišču je moč kupiti že rafiniran bencin, videli pa smo, da je to drago, vendar pomaga pri preskrbljenosti domačega trga.

O tem, koliko nafte se je posrečilo uvoziti Jugoslaviji, ni uradnih podatkov. Na podlagi zunanjetrgovinskih bilanc lahko domnevamo, da je bilo v zadnjih dveh ali treh mesecih za uvoz nafte in njenih derivatov porabljenih okrog 300 milijon dolarjev. Od nedavnega niti podatki o zunanjetr-

govinskem prometu niso javni, verjetno prav zaradi možnosti, da bi bil iz njih razviden obseg kršenja sankcij.

Teoretično je mogoče bencin pridobivati tudi iz skrila, vendar pa se niso iznašli tehnologije, s katero bi bilo to donosno. Mogoče so tudi manipulacije z rezervami in za malenkost povečano proizvodnjo.

S prekladanjem "iz votlega v prazno" ustvarjajo vtis, da s preskrbo, razen visoke cene, ni nobenih težav. Razlogov za to je na pretek: od tega, kako preživeti zimo, do tega, kako zmagati na volitvah. Srbski predsednik je obljubil popolno

preskrbljenost trziska z naftnimi derivati (lahko bi rekli iz domačih virov) samo "da se predsednik srbske vlade ne razjezi zaradi zapostavljanja poljedeljstva".

Kako dolgo naj bi to trajalo, ni povedal. Pa tudi premier se ni nič oglašil, in tako ni znano, če se je razjezil. Zato so posredovali Združeni narodi in poostrišli sankcije proti Srbiji in Črni gori.

V svojih obračunih s svetom Miloševiću vedno uspe, da si v domači javnosti pridobi nove točke. Dejstvo, da je ZR Jugoslavija skoraj v celoti izpolnila zahteve ZN v nasprotju z grozljivo o

poostritvi sankcij, izrabljajo za to, da se pokaže nenacelnost tistih, ki sankcije uvajajo - z obljubo, da se da prav lepo živeti tudi ob sankcijah. Seveda ni izpolnjena implicitno postavljena zahteva po zamenjavi srbskega režima - toda to, da taka zahteva ni izpolnjena, v Beogradu vsak dan dokazujejo različni emisari svetovne politične scene.

Položaj, v katerem je ZR Jugoslavija, je v pesniškem jeziku opisal pesnik in eden od voditeljev Deposa (demokratskega gibanja Srbije) Matija Becković, ki je rekel, da je od Miloševića slisal, da Srbija leži na naftnih poljih, da pa je videl, da je spremenjena v pušcavo.

Srbski režim potrebuje nafto za pogon tankov in oklepnih vozil. (Foto:TRIO)

NOVICE

Evakuacija Slovencev iz Sarajeva še ta teden

LJUBLJANA - Pogajanja za rešitev slovenskih državljanov iz Sarajeva se nadaljujejo, je sporočil posebni odposlanec Ministrstva za zunanje zadeve Republike Slovenije Peter Tos iz Sarajeva.

Ker se položaj v Sarajevu ne izboljšuje, si ministrstvo prizadeva, da bi odhod iz Sarajeva organizirali se ta teden. (STA)

Unprofor zavmil pomoč

SPLIT - Britanski vojaki sil Unproforja so v nedeljo zavrnili pomoč pri evakuaciji sto ljudi iz vasi Karaule, ki leži v najnevarnejšem območju srednje Bosne in Hercegovine. Major Andrew Venus je izjavil, da so že prejšnjo noč pomagali pri umiku 500 ljudi s tega območja. (Reuters, Hina)

ZRJ bo uvedla vizume

BEOGRAD - Zvezna republika Jugoslavija bo za vse tuje uvedla vizume. Ti bodo najprej začeli veljati za skandinavseke države, je za beograjsko Borbo izjavil minister za promet ZRJ Milan Vujčić. Minister je ukrep utemeljil z dejstvom, da se ZRJ prilagaja evropski usmeritvi, saj evropske države dovolijo vstop prebivalcem ZRJ samo z vizumi. Datum uvedbe vizumov se ni znan, veljal pa bo za vse potnike evropskih držav, pise Borba. (STA, DPA)

Hišne preiskave na Hrvaškem

ZAGREB - Ekipi zagrebskega ministrstva za notranje zadeve sta v nedeljo opravili hišno preiskavo pri predsedniku Hrvaške stranke prava Dobroslavu Paragi in podpredsedniku stranke Anteju Đapicu.

Vojsko sodišče v Zagrebu je namreč odredilo odvzem potnih listov prvakoma stranke, saj naj bi njuno morebitno potovanje v tujino oviralo sodni postopek. (Hina)

Proslava ob 750-letnici mesta Zagreba

ZAGREB - Zupan Boris Buzančić je na predvečer obletnice Zlate listine, s katero je danasnja Hrvaška prestolnica dobila pravice svobodnega kraljevskega mesta, odprl razstavo starih mestnih insignij. (Telefoto: FAH)

Tudi Albanci v Makedoniji nasprotujejo priznanju države

SKOPJE - Tudi voditelji albanskih strank v makedonskem parlamentu nasprotujejo mednarodnemu priznanju Makedonije, ker nimajo mednarodnega jamstva za svoje pravice. Najbolj ostro se je odzval Nevzat Halili, vođa najvplivnejše albanske stranke Demokratskega napredka. Za albansko televizijo je izjavil, da Makedonija ni demokratska država in da si ne zasluži priznanja. Albanci zahtevajo, da se jim dodeli status državotvornega naroda, da postane albanski jezik enakopraven uradni jezik in da dobijo Albanci v zahodni Makedoniji ozemeljsko avtonomijo. (STA)

Razvojni plani za Brione

BRIONI - Rt Peneda na otoku Veliki Brion bo naslednje leto turistični kraj. Vojašnice, v katerih je bila nameščena bivša Titova garda, bodo preuredili v turistične objekte s skoraj 300 ležisci. Predvidevajo je tudi gradnjo hotela z 80 ležisci. To ekološko naselje bo denarno podprla Evropska gospodarska skupnost. (Hina)

Madžarska ne more nadzorovati embarga

BUDIMPESTA - Sef madžarske carine Mihaly Arnold je za budimpeštanski casopis Nepzsabadszag izjavil, da njegova država nima na razpolago pravih sredstev za nadzor nad izvajanjem naftnega embarga zoper Zvezno republiko Jugoslavijo, zato je predlagal strožji nadzor tudi tranzitni promet preko države.

Po njegovih besedah v ZRJ se vedno vozijo tovornjaki, polni goriva, ki ga takoj za mejo prečrpavajo in se s praznimi rezervuarji vračajo v domovino.

Iz Bolgarije pa prihajajo novice, da se je promet blaga preko bolgarsko - makedonske meje po uvedbi embarga na izvoz blaga v Srbijo povečal kar za osemkrat in kar za nekajkrat presega trenutne makedonske potrebe.

Zdravje nadškofa dr. Šuštarja se izboljšuje

LJUBLJANA - V nadškofijskem ordinariatu so nam povedali, da se zdravje ljubljanskega nadškofa in metropolita dr. Alojzija Šuštarja izboljšuje. Kot smo že poročali, so nadškofa Šustarja v nedeljo, 8. novembra, sprejeli na zdravljenje v gastroenterološki kliniki v Ljubljani zaradi krvavitve v crevesju, ki pa so kmalu prenehale. Nadškof je prebolel tudi lažjo obliko pljučnice, v bolnišnici pa bo ostal vsaj še nekaj dni zaradi dodatnih preiskav. (B.L.)

Pojasnilo Janeza Janše

V nedeljski številki Republike je na 9. strani v članku Sosedje uradno molčijo, neuradno pa cakajo V. Z. med drugim zapisal: »V Ljubljani se je sicer zmeraj govorilo o prisluškovanju veleposlanštvom, je pa zgodovinska novost, če to pove obrambni minister«.

Kot je slovenski javnosti znano, tega nisem povedal jaz, ampak sam član predsedstva Ciril Zlobec. Prosim, da v prihodnje trditve preverite pred objavo, ce vam splošno znana dejstva niso jasna.

Ekonomska demokracija se začne na delovnem mestu

RAVNE NA KOROSKEM - »Socialdemokrati smo za socialno državo, za enake možnosti za vse,« je rekel Jože Pucnik na predvolilnem shodu socialdemokratov. Janez Jansa je dejal, da je eno obljubljeni boljše prihodnost, drugo pa kako priti vanjo. »Nase gospodarstvo je desetletji zaostajalo za razvojem in dokler ne bomo nadomestili te zamude, ne bo tujih vlaganj. Socialdemokrati ne obljubljam, temveč v svojem programu navajamo dejstva,« je povedal Jansa. Predsedniški kandidat SDSS France Tomsic se je pred 300 poslušalci vprašal, kaj bi kot predsednik naredil bolje in si odgovoril: »Sem za to, da se prekine s preteklostjo in da pride nov obraz za nove naloge. Zavzel bi se ekonomsko demokracijo, ki se začne na delovnem mestu s soodločanjem delavcev.« Tomsic je se dodal, da bodo socialdemokrati storili vse, da ravenska železarna ne bi propadla. (S.S.)

Slovenski generalni konzul v Celovcu

JESENICE - Jože Jeraj je včeraj dopoldne nastopil kot prvi slovenski generalni konzul v Celovcu. Na slovenski strani mejnega prehoda Karavanke so ga pozdravili jeseniški župan dr. Bozidar Brudar, predsednica izvršnega sveta Rina Klinar, vicekonzul Milan Jazbec in predstavnica koroske deželne vlade. Jeraju so zazeleli uspešno delo. Slovenija je generalni konzulat v Celovcu odprla konec junija. (M.S.)

VOLITVE / SKD, LDS, LDSS

Ne gre za potegavščino

Ni tihih dogovorov med LDS in DS - Hamurabi o LDSS

LUCIA GROBER, TIJANA SLOKAR, MAJDA VUKELIČ

Moznosti Ivana Bizjaka kot predsedniškega kandidata, kako do cenejše države, programski cilji LDSS in ustanovitve Seniorske zveze pri SKD so bile osrednje teme včerajšnjega volilnega dogajanja pri nas.

Predsedniški kandidat SKD Ivan Bizjak ima po raziskavi agencije Ekspert med kandidati nevladnih parlamentarnih strank za sefa države največ možnosti, so povedali na novinarski konferenci SKD, ki se je je poleg Ivana Bizjaka udeležil tudi Lojze Peterle. Ta je pojasnil, da se na terenu, kjer je SKD zelo aktivna, se vedno srečujejo s staro politično propagando, predvsem Milana Kucana, ki ljudi prepričuje na način »Kucan vam bo vrnil, kar vam je Peterle vzel«, kar ogroža pestenost predvolilnega boja. Dodal je še, da je po njegovem mnenju časopis Republika namenjen promociji Kucana.

Liberalni demokrati so predstavili projekt, kako do cenejše države v starih letih, po katerem bi v tem času za četrtino znižali davke in prispevke. Bistven prispevek k cenejši državi naj bi pomenila racionalizacija državne uprave, ki zdaj zaposluje več kot 6000 ljudi (to je brez TO, policije in uslužbenecv KPD).

Mile Setinc je zanikal pisanje Republike o tihih dogovorih med DS in LDS ter dejal, da gre liberalnim demokratom le za to, da bi zaradi njihovega dobrega volilnega rezultata iz parlamentarnega življenja izrinili cimveč drugih strank. Zato LDS ne razmišlja o tem, da bi ze vnaprej sklepala koalicijske. »Liberalno-demokratska stranka Slovenije, ki steje okoli 600 članov, je bila registrirana 12. novembra leta 1990, nekaj dni pred preimenovanjem ZSMS v LDS. Zato so vsi očitki o potegavščini kranjskih liberalcev in kraji imena odveč,« je na novinarski konferenci povedal Bogdan Oblak - Hamurabi. Med razlogi, da se je pridružil LDSS, je navedel, da je računal na svojo kandidaturo na listi LDS, pa so ga pustili na cedilu. Zato se je odločil, da bo poiskal drugo stranko, ki bo bolj upoštevala njegove poglede. Grosi liberalci pa so mu že obstoječo LDSS le predlagali, je pojasnil Hamurabi.

Včeraj so ustanovili Seniorsko zvezo SKD, ki jo sestavlja se Neodvisna stranka svobodnih upokoencev. Zveza steje okoli 8000 članov. Njen predsednik Franc Miklavc je izjavil, se bo zavzemala za aktivno vključevanje starejših v družbeno življenje.

SLOVENIJA

Bolj zaupamo bankam kot pa cerkvi in najvišjim organom slovenske države

Vlado Miheljak komentira rezultate Centra za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij in zaključuje: Slovenci, rezervirani do politike in do boga, se zanesejo le nase in na svoje najbližje

Ce v slovenskem nacionalnem stereotipu res prevladuje kakšna značilnost, potem je to gotovo pregovorna skromnost in rezerviranost. Ce kateri stereotip o Slovencih dobiva nenehne potrditve tudi v resno zastavljenih socioloških raziskavah javnega mnenja (kot je SJM), potem sta to spet skromnost in rezerviranost. Zato je najbrz atipičen odnos Slovencev do politike in sprejemanja političnih sprememb rezultat istih značajskih potez in vrednostnih orientacij. Kot je bil "enostrankarski totalitarizem" v Sloveniji zmeraj v zaostanku za drugimi bolj azurnimi in temeljitimi sosedji, je bil tudi prehod v "demokracijo" tudi veliko manj pompozna in temeljit. Takšno zmernost v ravnanju in odločanju gotovo odsevajo tudi zadnje volitve, na katerih so se opekli vsi tisti, ki so svojo strategijo "prevzemmanja oblasti" naravnali na surov obracun Slovencev za lastno preteklostjo in s tem z lastno senco. Izid taksne "mlacnosti" je bila - to se je kasneje vendarle potrdilo - posrečena kadrovska in izvršilna "dvojna" politična Slovenija, ki se je srečno izvlekla iz jugoslovanske kataklizme.

Zaradi omenjenih značilnosti dobiva SJM na standardnem bloku vprašanj o zaupanju nenehno nizke nivoje ravno pri zaupanju Slovencev do vzvodov oblasti. Ta stopnja nezaupanja sicer niha, a je hkrati mogoče prepoznati nekatere odzive javnega mnenja na politična dogajanja, oziroma točneje, dogajanja v politiki. Tako so prepoznavne značilne razlike v treh časovnih točkah, ki smo jih zajeli: tik pred osamosvojitvijo, pol leta po osamosvojitvi in konec oktobra 1992. Rezerviran odnos Slovencev do politike, politikov in vzvodov oblasti pa v tem času značilno niha. Poglejmo najprej odnos Slovencev do policije in TT (slovenske vojske). Medtem ko je po osamosvojitvi zaupanje v slovensko vojsko izrazito naraslo in se močno utrdilo, kar je kajpak povezano tako z realno vlogo kot z mitologijo o vlogi TO v kritičnih dneh osamosvajanja, je imidz slovenske policije v rahlem, a nenehnem in značilnem upadanju. Po eni strani slovenska policija nekako ni znala dovolj "prodati" svoje vloge v omenjenih vojaških operacijah med lansko vojno, po drugi strani pa je policija kar naprej povezana, objek-

tivno ali instrumentalizirano, s skandali in zdrahami na političnem prizorišču (obtožba v zvezi s prisluškovanjem korumpiranosti itd.) Upaada tudi zaupanje v slovensko skupščino. Neresni in neodgovorni poslanci so s svojim ravnanjem očitno pripravili dve tretjini Slovencev do tega, da nimajo distance samo do politike kot take, ampak tudi do same skupščine. Temu sledi ocena o političnih strankah, ki so v obeh Slovencev očitno izgubile vso kredibilnost. No, veliko bolj kot politiki in politike (stranke itd.) pa so lahko z zaupanjem Slovencev zadovoljne banke. Potem ko so olajšale za devizne prihranke tiste naivne državljane, ki so verjeli dolgoletnemu zagotavljanju, da je bolj varno denar hraniti - se zlasti denar, ki ima pri nas kakšno veljavo (devize) - v bančnih trezorjih kot v nogavici, je bilo zaupanje v banke tako majhno, da je resno zamajalo delovanje bančnega sistema. To zaupanje se je zdaj neverjetno povečalo. In komu naj torej verjamejo Slovenci, ce so rezervirani ne samo do politike, ampak celo do boga? Kajpak predvsem samim sebi in svojim najbližjim.

V KOLIKŠNI MERI LAHKO ZAUPATE NASLEDNJIM:

SJM91/1 — junij 1991 SJM91/2 — december 1991 SJM92/3 — oktober/november 1991	V CELOTI	PRECEJ	MALO	NIC	NE VEM
družini in sorodnikom	SJM91/1 51.3 SJM91/2 53.2 SJM92/3 58.8	36.0 34.8 34.5	11.1 9.0 8.2	1.3 1.7 1.5	0.3 1.3 5.2
slovenski vladi	SJM91/1 11.1 SJM91/2 5.7 SJM92/3 6.1	31.5 26.8 28.7	39.2 49.0 48.0	13.0 12.2 10.6	5.2 6.2 6.7
cerkvi in duhovnikom	SJM91/1 10.2 SJM91/2 6.1 SJM92/3 4.9	18.4 19.7 15.3	38.8 37.9 39.8	26.2 29.1 31.1	6.4 7.2 8.8
TV, časopisom, radiu	SJM91/1 4.8 SJM91/2 2.0 SJM92/3 1.6	29.0 23.5 21.9	54.1 55.0 58.4	8.7 14.6 13.8	3.4 4.9 4.4
solam, izobraževalnim ustanovam	SJM91/2 7.0 SJM92/3 7.1	44.9 50.6	34.7 31.1	3.6 3.3	8.9 8.4
sindikatom	SJM91/1 2.5 SJM91/2 2.3 SJM92/3 1.8	12.8 13.9 11.4	41.3 44.4 41.7	28.9 23.4 25.3	14.6 16.0 19.6
bogu	SJM91/1 15.2 SJM91/2 13.0 SJM92/3 11.9	15.3 17.3 16.1	25.8 26.5 26.7	32.9 32.6 34.0	10.8 10.6 14.3
sebi samemu	SJM91/1 62.8 SJM91/2 65.0 SJM92/3 64.2	27.1 26.4 27.2	6.0 5.2 5.8	1.9 1.0 0.8	2.2 2.4 1.8
kolegom pri delu	SJM91/1 12.5 SJM91/2 10.3 SJM92/3 8.0	46.1 44.7 41.4	24.5 26.6 23.6	4.5 3.6 3.8	12.4 14.7 21.5
političnim strankam	SJM91/1 2.5 SJM91/2 1.5 SJM92/3 0.9	9.6 9.8 7.1	54.5 52.8 43.9	22.4 25.5 33.3	10.9 10.4 4.9
policiji	SJM91/1 10.5 SJM91/2 6.1 SJM92/3 4.2	32.5 31.6 27.4	34.1 38.4 40.0	15.7 13.9 14.1	7.6 10.0 14.2
slovenski vojski TO	SJM91/1 20.6 SJM91/2 18.5 SJM92/3 13.9	33.8 50.6 46.0	27.3 20.2 25.9	9.5 3.8 5.2	8.9 6.9 9.0
slovenski skupščini	SJM91/1 6.3 SJM91/2 4.1 SJM92/3 2.8	30.6 29.6 17.6	40.4 45.3 46.8	12.0 9.2 17.4	10.8 11.8 13.8
bankam	SJM91/2 2.6 SJM92/3 13.8	2.8 45.7	36.6 27.3	44.6 5.0	7.2 8.1

Center za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij, okt./nov. 1992

VOLITVE / KANDIDATI

Predsedniški kandidati za zdaj optimistični

Pravnomočni kandidati so postali tudi Dušan Plut, Polde Bibič in Igor Torkar

TANIA STARIC

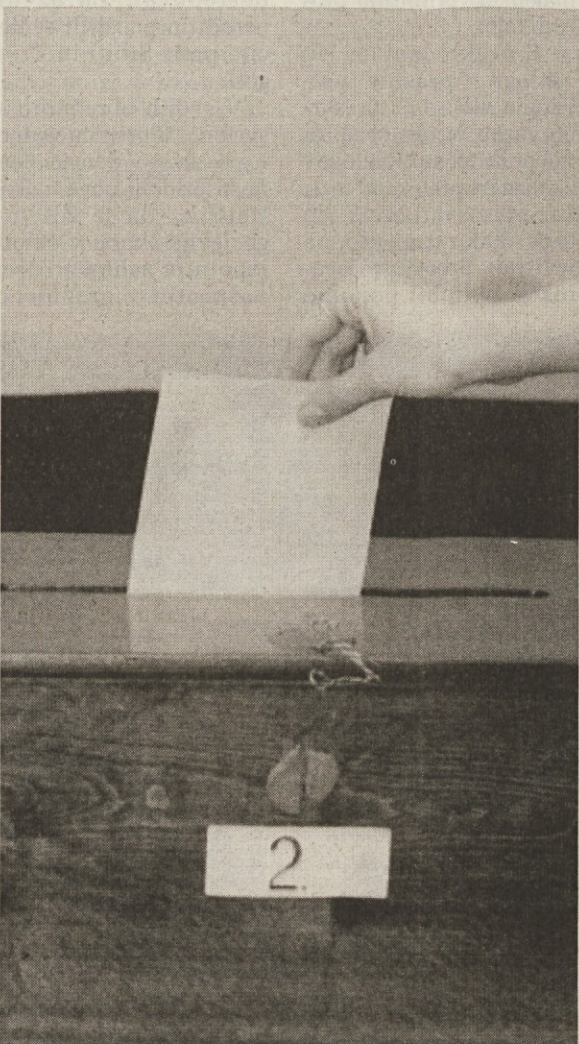
Včeraj pozno popoldan se je na rednem sestanku srečala nevladna koordinacija, na kateri so stiri stranke opozicije (Krsčanski demokracija, Narodni demokrati, Ljudska stranka in Liberalna stranka), skušale najti soglasje o morebitnem skupnem kandidatu za predsednico ali predsednika države. Po naših informacijah nobeden izmed treh kandidatov, torej niti Ivan Bizjak, niti Alenka Zagar - Slana niti Stanko Buser, do polnoči, ko je potekel zadnji rok, ni odstopil od kandidature.

Izvedeli smo tudi, da je vrhovno sodišče že razsodilo o vseh spornih primerih za predstavnike lokalnih interesov v državnem svetu. Kot smo že poročali, so volilne komisije zavrnile vrsto kandidatur, ker so menile, da postopki kandidiranja niso bili usklajeni s statuti strank. Zavrnili so tudi kandidature Dušana Pluta, Poldeta Bibiča, Igorja Torkarja... V vseh omenjenih primerih je vrhovno sodišče zavrnilo sklepe volilnih komisij, kar pomeni, da so kandidature veljavne in v skladu z zakonom.

Republika volilna komisija je včeraj na maratonski seji pregledala kandidature za člane državnega sveta, ki bodo zastopali delodajalce, delojemalce, univerzi, zdravstvo, kulturo in sport, samostojne poklice, pedagoško dejavnost, socialno var-

stvo, obrt in raziskovalno dejavnost. Kandidatov za 18 mest v državnem svetu je skupno 58, volili pa jih bodo elektorji. To so edine poslednje volitve, ki bodo tudi časovno ločene od volitev poslancev - predstavnikov interesov bodo namreč izbirali 10. decembra. Le pri volit-

vah predstavnikov interesov ne bo predvolilne kampanje - bodo pa, kot kaže, pripombe in polemike. Iz vrst opozicije je namreč slišati mnenja, da kandidati niso pravi zastopniki interesov, posebej ko gre za predstavnike delodajalcev in številnih slovenskih sindikatov.

Republika volilna komisija je včeraj izžrebala vrstni red predsedniških kandidatov (foto: TRIO)

VOLITVE / PLAKATI

Če te s plakata gleda kandidat ali coca-cola, je razlika očitna

V Ljubljani je okoli 2400 panojev, namenjenih plakatom političnih strank, ki za razobešenje enega plakata na mesec odštejejo 360 DEM

MILJA GACNIK

Predvolilni čas v državo vnese prav posebno vzdušje. Volilno telo se spremeni v zahtevnega potrošnika, kandidati pa se brez predsodkov množično ponujajo na trgu. Z ustrezno propagando seveda, ki se ji za razliko od ekonomske reče politična. In ki namesto izdelkov nudi zive ljudi in njihove manj ali bolj jasne obljube.

Koliko sredstev bodo posamezne politične stranke namenile svoji predvolilni kampanji, bo nedvomno ostala skrivnost. Ker parlament ni sprejel zakona o volilni kampanji, se vsaka stranka pri pridobivanju in porabi denarja pac znajde po svoje. V Sloveniji se s plakatiranjem ukvarjata podjetje Proreklam s sedežem v Zagrebu in podjetje Progres z 90-odstotnim avstrijskim deležem s sedežem v Ljubljani, ki imata v svoji lasti vsako nekaj več kot 300 panojev. Za svoje panoje, v velikosti trikrat pet metrov, so si od posameznih občin pridobili dovoljenje v zameno za letno najemnino, ki za posamezen pano znaša okoli 50.450, 00 tolarjev. In čeprav naj bi na teh panojih oglašali samo ekonomsko-propagandna sporočila, v zadnjem času ta prostor zasedajo predvsem sporočila političnih strank. Te za mesečni najem enega panoja odstejejo okoli 20.500, 00 tolarjev. Matjaz Vilfan s podjetja

Progres nam je povedal, da se stranke pri najemu ne varčujejo z denarjem, posameznim pa hkrati ne oddajo več kot 100 panojev.

Po sklepu IS Mesta Ljubljana je uradno za plakatiranje volilne kampanje pristojno podjetje Snaga. To je po Ljubljani razstavilo nekaj več kot 1800 panojev različnih dimenzij. Stroške izdelave in postavitve poravnava Mesto Ljubljana, ki bo izkopiček na koncu tudi pobralo. Čeprav so cene oglaševanja na panojih Snage bistveno nižje, se stranke zaradi slabše kvalitete raje odločajo za panoje podjetij Progres in Proreklam. Ti dve podjetji pa v sedanjih mrzlih političnega oglaševanja zaradi, kot sami pravijo, oduševskih cen, ki jim jih za najem javnih zemljišč zaračunavajo občine (razlika v ceni, ki ju podjetji za en pano placujeta občinam in ki ju zaračunavata svojim odjemalcem, znasa kar 3600 DEM), se vse raje odločajo za najem zemljišč v zasebni lasti.

Ob splošni poplavi političnih plakatov, ki jih je samo v Ljubljani legalno okoli 2400, se torej pred očmi in nasmehi politikov s plakatov res ne morete več nikamor skriti. Pa tudi trganje plakatov vam v tem primeru ne pomaga. Poskodovane plakate podjetja nadomestijo z novimi, na lastne stroške.

Poskodovane plakate pristojne službe zamenjajo na lastne stroške, ne na stroške kandidatov (foto: J.S./TRIO)

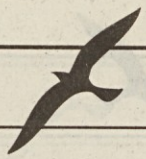
KNJIGE / POLITIČNI MEMOARJI

Minister Rupel je razkril Skrivnost (naše) države

MIRAN J. LESIAK

Na včerajšnji tiskovni konferenci sta založnik Delo - Novice in avtor Dimitrij Rupel predstavila Skrivnost države, memoarje s podnaslovom Spomini na domače in tuje zadeve 1989-1992. Skrivnost države je knjiga, v kateri pisec približno enak prostor odmerja svojim spominom na notranje in zunanje politično dogajanje v Sloveniji v zadnjih treh letih. Knjiga se pričinja z ustanovitvijo SDZ in koncuje s slovenskim nastopom

na letošnjem jesenskem zasedanju Generalne skupščine OZN. Rupel je svoje delo označil za na pol poročevalsko, na pol dokumentarno, in zatrdil, da v njem ni izdal nobene državne skrivnosti. Včasih je hotel v njem povedati več, kot je zapisal, vendar se mu to »ni zdelo spodobno«. Pisec dodaja, da je to, kar je objavil, samo njegova resnica, ena od zgodb o novejši slovenski politični zgodovini.

CELOVEC / JOŽE JERAJ NOVI GENERALNI KONZUL SLOVENIJE

Povečano zaupanje v korist obeh držav

Želja po nadaljni poglobitvi gospodarskih odnosov

IVAN LUKAN

CELOVEC - »Prikazujem, da bom uspešno sodeloval z avstrijskimi oblastmi, povečano medsebojno zaupanje med Slovenijo in Avstrijo pa naj bi koristilo tudi slovenski narodnosti skupnosti na Koroškem.«

S temi besedami je včeraj nastopil svojo diplomatsko službo kot novi generalni konzul Republike Slovenije v Celovcu Jože Jeraj, mednarodno izkušen strokovnjak na gospodarskem področju in do junija letos minister za trgovino v Peterletovi in kasneje v Drnovskovi vladi.

Novi generalni konzul Slovenije v Celovcu je točno ob 10. uri dopoldne na mejnem prehodu Karavanski predor stopil na koroška tla. Sprejela sta ga Milan Jazbec, vicekonzul slovenskega konzulata v Celovcu, ter konzularna sodelavka Irena Zdovc. S strani dežele Koroške pa je bila prisotna oseba porotokola.

Uradna predaja poslovnemu generalnemu konzulu Jeraju je dobre pol ure kasneje potekala v prostorih konzulata na kolodvorski cesti v Celovcu. Tam se je zbralo tudi lepo šte-

Konzul Jeraj je včeraj odšel na Koroško skozi karavanski predor (Foto P. Dolinar)

vilo novinarjev koroških medijev, ki so temu dogodku namenili veliko pozornost.

»Avstrijo sorazmerno dobro poznam, saj ni samo sosednja dežela, ki je dežela, ki je Slovenecem nekako blizu, tako po kulturi kot tudi po mentaliteti,« je dejal novi generalni konzul v prvi izjavi na koroških tleh in hkrati izrazil prepričanje, da se bo med obema državama razvijalo plodno sodelovanje na vseh področjih.

V delokrog generalnega konzulata v Celovcu po besedah Jožeta Jeraja

ne spada samo zastopstvo interesov Republike Slovenije napram deželi Koroški, juristično področje celovskega generalnega konzulata bo zajelo tudi avstrijske zvezne dežele Salzburg (Solnograd), Tirol (Tirolska) in Vorarlberg (Predarlška).

Jeraj je v razgovoru za »Republiko« dalje poudaril, da spada med pomembne naloge zdaj povisanega diplomatskega zastopstva Slovenije na Koroškem (ustanovljeno je bilo junija lani kot častni konzulat, ki ga je do spomladi

letos vodil častni konzul Karel Smolle - op. ured.) - poglobitev gospodarskih odnosov med Slovenijo in Avstrijo. Tako sodelovanje je pomembno prevsem iz vidika vključitve Avstrije v Evropsko skupnost v prihodnjih letih.

Glede gospodarskega sodelovanja med obema državama je opozoril na več kot 50 slovenskih podjetij, ki delujejo v Avstriji, hkrati pa ima Avstrija blizu 300 aktivnih projektov v Sloveniji, kar kaže na obojestranski interes za poglobitev teh odnosov.

DUNAJ / PETER PILZ V SLOVENSKEM KLUBU

Manj avtov, več vina ...

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - »Zeleni niso postali klasična ali mrtva stranka. Nasprotno, sele zdaj je naš zeleni projekt prispel na ključno točko,« pravi Peter Pilz, član dunajskega deželne zbornice in zeleni zvezdnik na avstrijskem političnem nebu. Novi vodja avstrijskih Zelenih je bil gost diskusijske prireditve v Klubu slovenskih študentov in študentk na Dunaju (KSSS/D).

Avstrijski Zeleni - v dunajskem parlamentu prisotni z desetimi poslanci - imajo letos za sabo dolgo interno razpravo o ustroju stranke. Z njegovo izvolitvijo, tako Pilz, ni bila mogoca samo strukturna reforma zelene stranke, temveč tudi novi utrip v politični usmeritvi Zelenih.

Ključna točka, to je po besedah Pilza razprava o pristopu Avstrije k Evropski skupnosti.

»Jasno je,« tako zeleni leader, »da bomo razpravo dobili mi in ne vlada.«

Večina Avstrijcev, to potrjujejo tudi aktualna povpraševanja, je proti pristopu. Vendar Zeleni procesa evropske integracije nočejo več pavsalno odklanjati. Vlado bi radi prisilili, da v pogajanjih z centralo ES v Bruslju sprejme in narekuje priori-

tete. Pilz: »Avstrija ima v procesu evropskega združevanja zaradi svojega geopolitičnega položaja in visoke ekonomske stabilnosti ključno vlogo. ES nas rabi bolj kot mi njo.«

Prioritete za ES, kakršna bi lahko bila pozitivna tudi v očeh Zelenih: upoštevanje ekoloških smernic namesto produkcijske ekspanzije za vsako ceno, demokratizacija skupnosti in sprememba njenih varnostno - in vojaško političnih intencij, enakopravno integriranje tudi vzhodno - in južnovevropskih držav namesto izgradnje ES v »evropsko trdnja-

vo«. Razprava o ES je po Pilzovem prepričanju ključnega pomena tudi zato, ker bo prav v tem vprašanju - ne samo v Avstriji - prislo do polarizacije demokratičnih sil in radikalne nacionalistične desnice.

Pilz tu svari pred vodjo svobodnjakov Jörgom Haiderjem, ki s svojim referendumom proti tujcem v javnosti že spodbuja narastanje agresivnega nacionalizma. Haider bo tudi proti pristopu k ES nastopil z nacionalistično argumentacijo, tako Pilz, in nevarno bi bilo prepustiti to razpravo izključno njemu.

Peter Pilz pa je v teku razprave pokazal, da je politika lahko tudi idejno pestra in lepa. Na ocitek, čes da Zeleni ostajajo s svojimi argumenti nerazumljivi in akademski in ne znajo dobro »prodajati« alternativnih konceptov, je kratko odvrnil: »Ce predlagam, da naj ljudje vozijo manj z avtom in namesto tega raje popijejo kozarček vina, potem je to vsekakor smiselna in razumljiva zadeva. Hkrati je to lahko že prvi korak v alternativni način življenja.« On sam se je že zdavnaj odrekel avtu in motociklu...

KOROŠKA / STO LET POSOJILNICE ZILA

Gospodarsko okno za Alpe-Jadran

Lega ob tromeji nudi velike možnosti

IVAN LUKAN

CELOVEC - Slovensko banchništvo in zadružništvo na Zilji na avstrijskem Koroškem je preteklo soboto v kulturnem domu na Brnci praznovalo 100-letnico svojega delovanja. Jubilejna prireditve je dokazala, da slovensko gospodarstvo in z njim slovenska narodnostna skupnost na tem območju ni izumrla. Nasprotno. Velik odmev ljudi in poslovnih partnerjev daje upravičeno upanje na nov razcvet slovenskih gospodarskih struktur ob tromeji med Avstrijo, Slovenijo in Furlanijo-Juljsko krajino.

»Lokacija Posojilnice-Bank Zila s svojim i tremi poslovalnicami v Bistrici, v Locilu in v Beljaku ter z združno na Brnci je ugodna in gospodarsko zdalec se ne izcrpana,« je poudaril direktor Zveze slovenskih zadrug v Celovcu, dipl. inz. Jože Haberni v svoji čestitki in menil, da bi banka lahko postala široko okno v ves alpe-jadran-ski prostor.

Gost iz celovske centrale je v svojem govoru tudi dejal, da je s spojitvijo treh prej samostojnih posojilnic sele nastala močna poslovna enota, ki je kos izzivom današnjega časa. S sodobno bancno tehnologijo ter njenim visoko kvalificiranim osebjem zagotavlja krepitev slovenskih gospodarskih struktur na Zilji in v

okolici Beljaka. Ustanovitev močne poslovne enote ob sticiscu treh držav pa je bila tudi odločitev, ki jo je treba videti v sklopu avstrijskih prizadevanj za njeno gospodarsko vključitev v Evropsko skupnost.

Stoletno delovanje slovenskih posojilnic na Zilji je na slavnostni prireditvi na kratko orisal Martin Wiegele, predsednik upravnega odbora Posojilnice-Bank Zila. Spomnil je, da se je zadružno gibanje med Slovenci na Zilji razvilo po vzorih v Rožu in Podjuni, prva slovenska kreditna zadruga v Ziljski dolini pa je bila ustanovljena na Bistrici.

Meza delovanja se je v naslednjem desetletju razširila na Sentenart pri sedmih študencih, na Sentstefan na Zilji, Zabnice, Mariji na Zilji in Sentjur na Zilji, tako da je ob koncu prejšnjega stoletja zajela vso slovensko področje Ziljske doline. Inicijativa za ustanavljanje večjega števila hranilnic in posojilnic pa spada tudi v čas, ko se slovenski narod na Koroškem dokončno formira kot politični in ko zadobi slovensko narodno gibanje masovni značaj. S pomočjo kreditnih zadrug pa se je slovensko prebivalstvo zelo zelo gospodarsko osamosvojilo.

Wiegele je navzoce tudi spomnil na najtežje case slovenskega zadružništva, na čas

nazizma, ko so vse slovenske hranilnice in posojilnice ter zadrage likvidirali. Po koncu vojne je obnova gospodarskih struktur le počasno napredovala, najbolj pa je to uspelo Bistrici posojilnici in hranilnici.

Odločen korak, ki je majhnim enotam omogočil gospodarsko preživetje v skupni močnejši enoti, je bila spojitve leta 1987. S tem je slovensko banchništvo postalo spet konkurenčno nemskim denarnim zavodom, k visokim standardom pa so prispevali investicije v sodobno tehnologijo ter kvalificirano osebje, je bilo poudarjeno.

Vabilu je jubilejno prireditev se je odzvalo veliko število častnih gostov, med njimi ugledni politiki iz občin Bistrica na Zilji (župan Wiesflecker), Straja vas (podžupan Janko Zwitter) in Bekstanja (podžupan Michael Michetz). Prisotna sta bila tudi predstavnika obeh osrednjih političnih organizacij koroški Slovenec (predsednik NSKS dr. Matevž Grilc in podpredsednica ZSO Sonja Wakounig).

Kulturni spored 100-letnice so oblikovali Oktet Suha in (nemski) policijski zbor iz Beljaka, za ples je zagrabil ansambel »Rubin«. Popoldan pa je bil namenjen otrokom z bogatim sporedom in zaključno nagraditvijo risb.

PORABJE / BESEDILO SPORAZUMA O PRAVICAH MANJŠIN

Slovensko-madžarski sporazum zgled za druge evropske države

Zunanja ministra Slovenije in Hrvaske Dimitrij Rupel in Geza Jeszenszky sta podpisala sporazum o zagotavljanju posebnih pravic slovenske narodne manjšine v Republiki Madžarski in madžarske narodne skupnosti v Republiki Sloveniji. Gre za dokument, ki presega meje obeh držav in se vključuje v novo evropsko pojmovanje meddržavnih odnosov, kakršno izhaja iz kopenhagenske listine. Za Slovenijo in za Slovence je to le prvi sporazum, saj je na ravni meddržavnih odnosov se nedorečeno vprašanje slovenske manjšine v Avstriji in v Italiji, kot tudi italijanske manjšine v Sloveniji. Iz teh razlogov in zaradi nujnosti, da se z vsebino sporazuma seznanijo širša javnost, ki je bila doslej o tem le bežno informirana, sporazum v celoti objavljamo.

SPORA ZUM

o zagotavljanju posebnih pravic slovenske narodne manjšine v Republiki Madžarski in madžarske narodne skupnosti v Republiki Sloveniji

Republika Slovenija in Republika Madžarska (v nadaljnjem besedilu podpisnici)

v želji, da bi zagotovili čim višjo raven pravnega varstva ter ohranjanja in razvijanja narodne identitete slovenske manjšine v Republiki Madžarski in madžarske narodne skupnosti v Republiki Sloveniji (v nadaljnjem besedilu: manjšini);

v prepričanju, da je dejansko enakost, ohranjanje lastne identitete in razvoj slovenske oziroma madžarske manjšine mogoče doseči s posebnimi pravicami posameznikom in pravicami manjšine kot celote;

izhajajoč iz načel mednarodnih dokumentov o človekovih pravicah in svobodskih ter mednarodnih dokumentov o varstvu manjšin, zlasti pa: Splosne deklaracije o človekovih pravicah, Pakta o državljanskih in političnih pravicah, Pakta o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah, Konvencije o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije, Konvencije Združenih narodov o otrokovih pravicah, Helsinske sklepne listine, Pariske listi-

ne za novo Evropo, Dokumenta Pariskega, Kopenhagenskega in Moskovskega srečanja Konferenca o človekovi dimenziji KVSE, Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svobodah, Konvencije Sveta Evrope o regionalnih in manjšinskih jezikih;

izhajajoč iz dejstva, da celovit razvoj manjšin, zlasti na območjih, kjer avtohtono živita, v Porabju v Republiki Madžarski in v Prekmurju v Republiki Sloveniji, bogati kulturno življenje in vsestransko medsebojno sodelovanje med obema državama,

sta se sporazumeli o naslednjem:

1. člen
Podpisnici zagotavljata možnost za ohranitev in razvoj ter svobodno izražanje kulturne, jezikovne, verske in celovite slovenske oziroma madžarske identitete manjšin in njihovih pripadnikov. V ta namen bosta sprejeli in uveljavljali ustrezne ukrepe in mehanizme na področju izobraževanja, kulture, javnega obveščanja, založniške in znanstveno-raziskovalne dejavnosti, gospodarstva in na drugih področjih, ki bodo prispevali k vsestranskemu razvoju manjšin.

2. člen
Podpisnici s posebno pozornostjo podpirata v javnih izobraževalnih ustanovah za potrebe manjšine pouk v maternem jeziku in učenje maternega jezika v vrtcih, osnovnih, srednjih in visokih solah in skrbita za spoznavanje kulture, zgodovine in sodobne stvarnosti matičnih narodov ter manjšin.

V ta namen vzpodbujata izmenjavo izkušenj na področju manjšinskega solstva, zlasti dvojezičnega in alternativno uporabo učbenikov obeh strani.

Podpisnici podpirata izmenjavo učencev in učiteljev, pošiljanje učbenikov, učil in učnih pripomočkov, organiziranje seminarjev in izpopolnjevanja, podeljevanje državnih stipendij in stipendij drugih skladov za redno, delno in podiplomsko izobraževanje in izpopolnjevanje, zlasti za učitelje in teologe.

Poleg tega na vseh ravneh izobraževanja spodbujata spoznavanje in učenje jezika, kulture in zgodovine manjšine in njihovih matičnih narodov

tudi pri pripadnikih večinskih narodov.

3. člen
Podpisnici vzpodbujata celovito uresničevanje kulturnih in izobraževalnih potreb narodnih manjšin.

Podpirata ustanavljanje in delovanje njihovih kulturnih ustanov, organizacij, društev in skladov.

V ta namen se posebej podpirata nekomercialno usmerjeno pošiljanje knjig, časopisov in ostalega tiska, tonskih in slikovnih materialov brez carinskih in drugih dajatev, izdajateljsko dejavnost narodnih manjšin, gostovanja profesionalnih in amaterskih umetniških skupin ter organiziranje prireditev, ki bogatijo kulturo in identiteto manjšin, ki živita v obeh državah.

4. člen
Podpisnici zagotavljata pripadnikom manjšin svobodno uporabo njihovega jezika v zasebnem in javnem življenju, uporabo izvirnih imen in priimkov in njihovo vpisovanje v matične knjige.

Podpisnici se zavezujejo, da bosta na območjih, kjer manjšini avtohtono živita, zagotavljali enakopravno uporabo obeh jezikov, posebej pri zemljepisnih imenih in javnih napisih, v organih lokalne samouprave, v pisni in ustni komunikaciji, pred upravnimi in sodnimi organi ter drugimi javnimi službami.

5. člen
Podpisnici priznavata pravico manjšin do informiranja v maternem jeziku v tisku, radiu in televiziji.

V ta namen zagotavljata lastno informacijsko dejavnost manjšin in njen razvoj. Podpirata svoboden pretok informacij v jezikih manjšin ter sodelovanje med množičnimi občili manjšin in večinskih narodov.

Pogodbenici bosta skrbela za možnost sprejemanja domačih radijskih in televizijskih programov, kakor tudi radijskih in televizijskih programov matičnega naroda ter za redne in ustrezne programske termine radijskih in televizijskih oddaj v maternem jeziku.

6. člen
Podpisnici podpirata znanstveno

raziskovanje in proučevanje pravic manjšin, njune preteklosti in sedanjega položaja. V ta namen podpirata sodelovanje manjšin pri teh raziskavah, ustanavljanje, delovanje in sodelovanje manjšinskih raziskovalnih organizacij in znanstvenih ustanov podpisnic ter jim omogocata raziskovanje manjšinskih vprašanj na njihovih ozemljih.

7. člen
Podpisnici se zavezujejo, da bosta v svojih prostorskih in gospodarskih razvojnih načrtih upoštevali posebne interese manjšin in zagotovili gospodarski in družbeni razvoj območij, na katerih manjšini avtohtono živita, ki bo omogočal družbeno in gospodarsko enakopravnost manjšin.

Podpisnici bosta v korist manjšin podpirali vse oblike obmejnega sodelovanja, se posebej gospodarskega.

Podpisnici bosta podpirali tak gospodarski razvoj regij, ki bo preprečeval izseljevanje prebivalstva ter nasilno spremembo etnične sestava avtohtonega ozemlja manjšin.

8. člen
Podpisnici zagotavljata, v skladu z notranjo zakonodajo, ustrezno udeležbo manjšin pri odločanju na lokalni, regionalni in državnih ravni o zadevah, ki se nanašajo na pravice in položaj manjšin in njihovih pripadnikov.

9. člen
Podpisnici se zavezujejo, da upravne in teritorialne organizacije držav ter lokalne samouprave ne bosta urejali v škodo manjšin. Prizadevali si bosta, da bi se meje upravnih, volilnih in z manjšinama naseljenih območij čim bolj ujemale.

V skladu s svojo zakonodajo bosta zagotavljali pogoje za delovanje organizacij, ki zastopajo manjšinske interese na državnih ravni.

10. člen
Podpisnici zagotavljata možnost za vsestransko svobodno in neposredno stike manjšin s pripadniki matičnega naroda ter njegovimi državnimi in javnimi ustanovami. V ta namen bosta predvsem odpirali nove mejne prehode, skrbeli za prometne povezave, podpirali gospodarske in kulturne stike ter izmenjavo strokovnjakov.

(Konec jutri)

V Avstriji več kot 65.000 beguncev

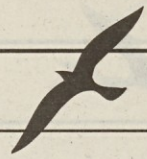
DUNAJ - Avstrijski zunanji minister Alois Mock je včeraj obvestil veleposlanstva ZDA, Avstralije in Kanade, da je Avstrija v zadnjih mesecih na svojem ozemlju namestila več kot 65.000 vojnih beguncev iz nekdanje Jugoslavije. Mock je predstavnike omenjenih držav pozval k solidarnosti in izrazil pričakovanje, da bodo aktivno pomagale pri reševanju problema beguncev, predvsem iz Bosne in Hercegovine. Mock je nadalje podprl intervencijo koroškega deželne glavarja Zematta za begunce na Koroškem sedlu. Zematto od britanske vlade oz. premiera Majorja zahteva, naj pozitivno odloča o prošnjah beguncev, da Avstrija lahko izstavi tranzitne vize.

Protest proti odlikovanju voditelja KHD Feldnerja

CELOVEC - Delovna skupnost slovenskih socialdemokratov na Koroškem v izjavi za tisk ostro protestira proti deželni odlikovanju, ki ga naj bi prejel predsednik nemške nacionalne organizacije »Karntner Heimatdienst«, Josef Feldner. Predsednik delovne skupnosti je odlikovanje Feldnerja ocenil kot »popolnoma nerazumljivo dejanje, saj Heimatdienst in Feldner zasledujeta politiko, ki je vse drugo kot da bi pospela mimo sožitje obeh narodnostnih skupnosti na Koroškem.«

Občni zbor SPD Jepa - Baško jezero

CELOVEC - Vodstvo SPD »Jepa-Baško jezero« Loce - Pecnica je na občnem zboru podalo obračun svojim članom, ki so se v lepem številu zbrali pri Pušniku v Locah. Predsednica Anica Lesjak-Ressmann je na kratko orisala društveno jubilejno leto, nakazala uspehe delovanja, pa tudi zaskrbljenost nad nazadovanjem slovenske materinske po domacijah. Tajnik Josko Wrolich je poročal o delovanju treh obstoječih skupin v društvu, izmed katerih ima tamburaški ansambel trenutno generacijski problem, ki ga bo treba čimprej rešiti. Velika potreba je tudi po ustanovitvi otroškega zbora, večje prizadevanje pa bi bilo potrebno za dvojezičnost v občinskem listu. Blagajniško poročilo Mirka Singerja je bilo razveseljujoče, saj društvo z ozirom na skrbno in varčno poslovanje odbora, razpola s solidno gmotno podlago. Besede zahvale sta zato izrekla predstavnika KKZ Franc Kattnig ter SPZ Roman Verdel. Društveni moski zbor je glasbeno olepsal zbor. (F.C.)

NOVICE

Odgovor Martinazzolija na čestitke Slovenski skupnosti

RIM - Novi vsedržavni tajnik Krščanske demokracije Mino Martinazzoli se je prijazno zahvalil deželnemu vodstvu Slovenske skupnosti, ki mu je ob nedavni izvolitvi izrazila najboljše želje. Ob tem ga je stranka lipove vejice seveda spomnila na pereča vprašanja slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, ki čakajo na rešitev. V svojem odgovoru je tajnik KD Martinazzoli zagotovil, da se bo zanimal za nakazana vprašanja.

Sindikata upokojencev CGIL zbira pomoč za otroke iz Bosne in Hercegovine

TRST - Delegacija sindikata upokojencev CGIL iz Trsta je pred nedavnim obiskala otroke iz Bosne in Hercegovine, ki so nasli zavetišče v begunskem centru v Postojni. Delegacija je nesrečnem izrazila solidarnost, pozanimala pa se je tudi, kaj bi lahko konkretnega storila zanje. Tako je sestavila seznam potebscin za okrog 200 otrok do 12. leta starosti, v katerem so predvsem oblačila in obutev, od puloverjev in plasev do nogavic in čevljev.

Da bi lahko zadostil tem potrebam, je sindikat upokojencev CGIL iz Trsta zdaj sprožil novo nabiralno akcijo in vabi vse svoje clane, naj pri njej sodelujejo. Sindikat poudarja, da ne gre za zbiranje starih oblačil, ampak predvsem denarja, s katerim bi kupili nova oblačila v trgovinah.

Kdor zeli, lahko nova oblačila nabavi sam in jih odda na sedežu sindikata v Ul. Pondares 8, tel. 3786239, in sicer izključno ob delavnikih med 9. in 12. ter med 16. in 19. uro.

Italijanska pomoč Albaniji bo usmerjena v ureditev infrastruktur

RIM - Danes in jutri bo v Rimu zasedala mešana italijansko-albanska komisija ob udeležbi zunanjih ministrov obeh držav Colomba in Serregija. Na zasedanju bo govor predvsem o tem, kako naj Italija nudi nadaljnjo pomoč jadranski sosed, ki se se vedno nahaja v izredno težki gospodarski in socialni situaciji.

Zasedanje bo potekalo pod geslom »Od emergencne k infrastrukturi pomoči«. Doslej je Italija posredovala Albaniji v glavnem pomoč v hrani, oblačilih in zdravilih, in sicer za skupaj 247 milijard lir, medtem ko bi moralo v prihodnje med družavama priti že do pravega sodelovanja za ureditev nekaterih temeljnih infrastruktur, ki naj bi Albaniji olajšale vsestranski razvoj. Tako naj bi na primer uredili električno omrežje, kar je bilo tudi sklenjeno med obiskom, ki ga je 24. septembra letos opravil predsednik albanske vlade Aleksandr Meksi v Rimu. V kratkem pa bi moral Tirano obiskati italijanski predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro.

Srečanje naturistov sosednjih dežel

MURSKA SOBOTA - V termalnem središču Banovci so pred kratkim praznovali 20-letnico ustanovitve Naturistične zveze Slovenije. Prireditve so se udeležili tudi predstavniki naturističnih zvez in društev iz Furlanije-Juljske krajine, Koroske, Stajerske in Hrvaske ter italijanske dežele Emilije-Romagne. Trst so na srečanju zastopali člani društva Liburnia, ki že vrsto let goji stike in prijateljske odnose s sorodnimi slovenskimi organizacijami. Prvo mesto na odbojarskem turnirju, ki so ga priredili v okviru srečanja, so osvojili Mariborčani.

Minister Mancino za finančno sanacijo z davčno reformo

RIM - Po mnenju notranjega ministra Nicola Mancina brez dejanske institucionalne in finančne decentralizacije ne bo mogoče sanirati italijanskih javnih računov. Mancino, ki je o najnovejših vladnih ukrepih za finančno sanacijo govoril na odprtju akademskega leta univerze v Salernu, je med drugim poudaril nujnost spremembe sedanjega sistema razdeljevanja sredstev, in sicer tako, da bi državi ostala samo tista, ki jih potrebuje za izvajanje svojih funkcij in za uravnotežanje, medtem ko bi morali deželam zagotoviti finančno avtonomijo s prepustitvijo davčnih kvot, nabranih na njihovem ozemlju, krajevnim upravam pa zagjamčiti dohodke od realnih krajevnih davkov. Tako, sicer s potrebnimi korektivni opremljeno davčno reformo bi morala po ministrov sodbi spremljati paralelna in enako usmerjena institucionalna reforma.

V Geli so trgovci manifestirali proti izsiljevanju

GELA - Nekaj sto trgovcev iz vseh sicilskih pokrajin je včeraj manifestiralo v Geli proti izsiljevanju in proti zahrbtnemu umoru Gaetana Giordana, trgovca, ki se je uprl mafijskim izsiljevalnim metodam in ga je zato mafija umorila. Mnogočica trgovcev in predstavnikov stanovskih organizacij je prikorakala do občinske palače, kjer so simbolično zasedli dvorano občinskega sveta. Tu se je z njimi srečal izredni občinski komisar Angelo Campanile, ki jim je izrazil svojo solidarnost, ter se obvezal, da bo ščitil interese trgovcev v občini proti mafijškemu vmešavanju.

Včeraj popoldne so dvignile navojnice tudi tri parfumerije, ki so bile last ubitega Gaetana Giordana. Tako so, z veliko mero poguma, hoteli njegova vdova in njegovi otroci, ki želijo nadaljevati po poti, ki jo je s svojim svetlim zgledom nakazal njihov pokojni mož in oče. Mafija je ubila Gaetana Giordana, ker je prijavil sodstvu svoje izsiljevalce.

RIM / MAFIJSKI SKESANEC

Buscetta pričal o povezavah mafija-politika

Pomembna razkritja

RIM - »Imamo dovolj elementov, da se v protimafijski komisiji nemudoma lotimo vprašanja odnosov med mafijo in politiko.« Tako je izjavil poslanec Alfredo Galasso (Rete) po včerajšnji avdiciji skesanca Tommasa Buscette pred protimafijsko komisijo in zahteval, da sodstvo nemudoma spet odpre preiskave v zvezi z vsemi političnimi umori, tudi tistimi, ki so že v fazi razprave.

Tommaso Buscetta, ki z roko pravice sodeluje od leta 1984, je svoje pričevanje pred protimafijsko komisijo pričel včeraj zjutraj. Doslej je Buscetta vedno zavračal pogovor o vezeh med mafijo in politiko, svoje stališče pa je spremenil po umorih Giovannija Falconeja in Paola Borsellina. »Zadržanje italijanske države se je po teh umorih spremenilo, torej sem pripravljen govoriti. Dokler so v Rimu razsodbe razveljavljali, sem menil, da se država noče boriti proti mafiji in torej nisem govoril,« je povedal včeraj. Vendar imen politikov ne bo navajal pred komisijo, ampak samo pred sodniki. Dodal je, mafijski skeanci nimajo neizpodbitnih dokazov: povedo, kar vedo, drugi morajo poiskati dokaze. Zatem

se je vprašal, zakaj niso v boju proti mafiji naredili vsega tistega, kar so naredili proti terorizmu. Komisarjem pa je očital: »Vi politiki ste vajeni biti z mafijo.« Pristavil je se, da ne obstaja noben »tretji nivo«: »Politiki niso nikoli ukazovali mafiji, mafijci sami se znajo prebiti povsod, a ko je kdo odslužil, ga prej ali slej ubijejo.« Zatem je se poudaril, da je bil Giovanni Falcone osrednja osebnost v boju proti mafiji.

Buscetta je že pred časom s svojimi pričevanji do temeljev pretresel organizacijo »Cosa nostra«. Usta so se mu odprla julija 1984, ko je Falconeju in Geraciju začel razkrivati notranji stroj mafije, umore, pokole, medsebojna obračunavanja v zadnjih 20 letih. Bil je tudi dvakrat za rešetkami (v New Yorku in tudi v Italiji), a se je obakrat izmazal. Za sodelovanje s sodstvom se je odločil, potem ko je na Siciliji izbruhnila prava vojna med Korablenci in »starimi družinami« in ko so Buscetti pobili številne sorodnike. Njega samega so aretirali leta 1983 v Braziliji in morda prav v zaporu je dozorela njegova odločitev, s katero je osvetlil kar 121 umorov.

OBISK / NA VABILO DRUŽB FINEZIT IN FINPORTO

Bivša kozmonavtka na čelu ruske delegacije v Trstu

Valentina Tereškova si od obiska obeta konkretne rezultate

TRST - Na vabilo družb Finporto in Finezit je včeraj prispela v Trst na dvodnevni delovni obisk ruska delegacija, ki jo vodi Valentina Tereškova. Gre za poslanko v ruskem parlamentu, predsednico Doma prijateljstva med narodi iz Moskve in podpredsednico komisije za tehnološke naprave Skupnosti neodvisnih držav, ki se je sicer v zgodovino zapisala predvsem kot prva kozmonavtka. Delegacija, ki ji načeljuje, vrača obisk trzaskemu gospodarskemu predstavništvu, ki je letošnjega septembra slo v Mosvo ponuditi znanstveno, tehnološko in gospodarsko sodelovanje.

Ugledni ruski gostje so si včeraj najprej ogledali Center za znanstveno in tehnološko sodelovanje pri Padricah. Tu jih je sprejel predsednik Domenico Romeo s sodelavci ter jih med drugim vodil na krajši ogled gradbišča sinhrotrona. V popoldanskih urah jih je na trzaskem znanstvenem sprejel zupan Staffieri, nakar so obikali tekstilno tovarno Sitip v Zavrli. Obisk se bo danes nadaljeval z ogledom pristanišča in se zlasti 7. pomola, zaključil pa s srečanjem z deželnim odbornikom za industrijo Sarom ter s predsednikom Trzasko trgovin-

Valentina Tereškova v Raziskovalnem centru na Padricah (foto Krizmančič)

ske zbornice Tombesijem in podpredsednico deželnega sveta Furlanije-Juljske krajine de Piero Barbino.

»Z nasim obiskom utrjujejemo in poglobljamo vodil na krajši ogled gradbišča sinhrotrona. V popoldanskih urah jih je na trzaskem znanstvenem sprejel zupan Staffieri, nakar so obikali tekstilno tovarno Sitip v Zavrli. Obisk se bo danes nadaljeval z ogledom pristanišča in se zlasti 7. pomola, zaključil pa s srečanjem z deželnim odbornikom za industrijo Sarom ter s predsednikom Trzasko trgovin-

marsikaj konkretnega obeta. Mi ponujamo predvsem gospodarsko sodelovanje za razvoj nekaterih severnih ruskih dežel. Posebno zanimive možnosti so na kmetijem, prevozniskem, tekstilnem, gradbenem in ekološkem področju.«

Kot smo zvedeli, so nekateri izmed projektov, okrog katerih se sucejo pogovori, precej izdelani,

drugi pa se na ravni okvirnih predlogov. Tako npr. ruske goste precej zanima delovanje trzaskega pristanišča, bodisi za morebitno njegovo večjo uporabo, bodisi kot sistem, iz katerega bi se ruska pristanišča lahko kaj naučila. Na ekološkem področju ruske goste zanima predvsem vprašanje čiščenja oziroma regeneracije onesnaženih voda,

pa naj bo sladkih ali morskih. Kaze, da bodo za to navezali stike predvsem z Laboratorijem za morsko biologijo. Precej zanimanja so tudi pokazali za tekstilno tehnologijo tovarne Sitip v Zavrli, kar zadeva sodelovanje na gradbenem področju, pa so s seboj prinesli načrte za izgradnjo sistema hotelov v bližini nekaterih ruskih letališč, za kar naj bi se zanimala nekatera tukajšnja podjetja. Omenimo naj se, da so na srečanjih v padriškem Centru za raziskave govorili tudi o možnostih tehnološkega sodelovanja na lesnem področju. Sicer pa nam je Tereškova povedala, da njena delegacija vodi pogovore tudi s poslovnimi iz Bergamo in Milana.

»Kaksen vtis vam je napravil Trst?«, smo jo vprašali. »Trst sem prvič videla iz veselja,« je odvrnila. »Kar sem utegnila videti med tem obiskom, pa me je precej navdušilo. Upam, da nam bo uspelo kaj konkretnega napraviti.«

Valentina Tereškova je danes stara 55 let. Ko je leta 1963 na krvo Vostoka kot prva ženska poletela v vesolje, jih je imela le 26. Ze ob prvem stiku z njo je človeku jasno, da gre za izredno osebnost. Brez dvoma je učinkovita ambasadora nove Rusije.

MILAN / RAZPRAVA O AFERI ZAVODA PIO ALBERGO TRIVULZIO

Na procesu o podkupovanju zaenkrat urejali formalnosti

Obtoženci postavili različne zahteve glede postopka

Sodnik Antonio Di Pietro na milanskem sodišču tik pred začetkom procesa o aferi zavoda Pio Albergo Trivulzio

MILAN - Na včerajšnji uvodni razpravi o podkupninah v zvezi z domom za ostarele Pio Albergo Trivulzio so se obtoženci različno odločali. Od 26 oseb, za katere je državno pravdnistvo uvedlo postopek, se jih je 19 odločilo za »paktiranje«, ki so ga uvedli z reformo kazenskega zakonika, 6 jih je zaprosilo za razpravo po skrajšanem postopku, samo eden, in sicer Romano Filisetti, pa je zahteval »normalen postopek«; to pa pomeni, da preko javnega procesa poudaril pomen vloge, ki jo v isti naslov nakazal milanski občinski upravi. Odvetnik Pensa, ki zastopa Obcino Milan, je že prejel nakazilo v višini 21 milijonov lir, ki ga je poslala podjetnica Lilliana Pallavicini, manjše zneske pa so kot odškodnino že nakazali tudi drugi podjetniki, ki so vpleteni v afero o podkupninah.

Sodnik Italo Ghitti je tudi ugodil zahtevi doma za ostarele Pio Albergo Trivulzio, Obcine Milan in dveh zasebnih podjetnikov, da bi nastopili kot zasebna stranka. Preko svojih odvetnikov pa je bivši predsednik doma za ostarele javil sodiscu, da je pripravljen nakazati ustanovi približno 6 milijard lir kot odškodnino, 400 milijonov lir pa bi v isti naslov nakazal milanski občinski upravi. Odvetnik Pensa, ki zastopa Obcino Milan, je že prejel nakazilo v višini 21 milijonov lir, ki ga je poslala podjetnica Lilliana Pallavicini, manjše zneske pa so kot odškodnino že nakazali tudi drugi podjetniki, ki so vpleteni v afero o podkupninah.

Tajnik DSL Occhetto

DSL / NOTRANJA RAZPRAVA

Angius še dalje član vodstva DSL

Februarja vsedržavna skupščina stranke

RIM - Vodstvo Demokracije stranke levice je na včerajšnji seji zavrnilo odstop Gavina Angiusa, ki je pred kratkim zapustil komponento »demokracije komunistov«, potem ko je slednja sklenila, da izstopi iz stranke. Komponenta, ki jo vodi ugledni Pietro Ingrao, je precej kritična do tajnika Occhettoja in posebno do strankine politike, čes da je neustrezna sedanjim razmeram.

Vodstvo DSL pa je sprejelo odstop Fulvie Bandoli, ki je v strankinem vodstvu uradno zastopala komunistično komponento.

Davide Visani, ki vodi politično tajništvo Ochettove stranke, je na tiskovni konferenci zavrnil kri-

tike Bandolijeve in somisljenikov, čes da v DSL trenutno ni nobene prave politične razprave. Glede kritik, da se stranka na krajevni ravni v zadnjih tednih vse bolj povezuje z demokristjani, pa je Visani dejal, da mora vrh upoštevati avtonomijo krajevnih stvarnosti. Dodal pa je, da je koalicijski s KD v zadnjem času vse manj, zato so kritike komunistične komponente po njegovem precej neutemeljene.

Na sestanku so se tudi sporazumeli za sklicanje vsedržavne skupščine DSL, ki bo najbrž februarja prihodnjega leta. To bo neke vrste »mini kongres«, na katerem bo tekla beseda o političnih in organizacijskih vprašanjih.

LIVORNO / TRAGEDIJA MOBY PRINCEA

IŠČEJO SATELITSKE POSNETKE

Polemične reakcije na »razkritja« italijanske televizije

CAGLIARI - Posnetki ameriških satelitov livornske luke v trenutku, ko je prišlo do nesreče Moby Princeja, bi lahko bili edini »tehnični dokaz« o obstoju nekega manjšega plovila v trenutku tragedije. To je povedal eden od članov komisije, ki jo je imenovalo ministrstvo za trgovinsko pomorstvo in ki se skuša dokopati do morebitnih fotografskih posnetkov, s katerimi bi lahko pojasnili, kaj se je 10. aprila lani v livornski luki, kjer je izgubilo življenje 140 oseb, pravzaprav zgodi-

lo. »Gotovi moramo biti,« je povedal član omenjene komisije Luigi Boeri, »da taki posnetki obstajajo. V tem primeru bi jih morali proučiti. Če pa jih ni, naj nam jasno povedo.« Uradni podatki, s katerimi komisija razpolaga, namreč ne potrjujejo prisotnosti drugih ladij. S preiskavo bodo vsekakor nadaljevali, gotovo se bo zavlekla še nekaj mesecev, ob koncu pa naj bi povedali, kdo je za tragedijo odgovoren in naj bi tudi predlagali, kako ukrepati: komisija, je poudaril Boeri, se ne bo

omejila le na običajna priporočila.

S svoje strani je Loris Rispoli, predsednik odbora »Moby Prince-140«, ki združuje večji del sorodnikov umrlih, poudaril pomen vloge, ki jo v tej in drugih podobnih tragedijah imajo novinarji: spodbujajo namreč preiskovalce, da nadaljujejo s svojim delom in držijo budno javno mnenje. Vendar to, kar se piše in predvaja, pravi Rispoli, mora odgovarjati resnici. Te njegove izjave se nanašajo na nedavna »razkritja« TG1.

VIDEM / DEBATNO SREČANJE DSL

Kako se prepleta politika z nezakonitimi aktivnostmi

VIDEM - Kako se prepletajo poti trgovcev z orožjem, mafijo in politiko: vprašanje - in ne samo retorično - so na včerajšnjem srečanju zastavili predstavniki Demokracije stranke levice. Kot poročevalci na srečanju, ki mu je sledilo številčno občinstvo, so nastopili pokrajinski tajnik DSL Maurizio Ionico, senator Sergio Flaminio, podpredsednica deželnega sveta FJK Augusta De Piero Barbina, odvetnik Livio Bernot in Gianni Cipriani, ki je tudi predstavil svojo knjigo »Sovranità limitata«.

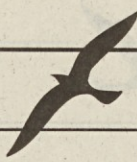
Srečanje je uvedel Maurizio Ionico, ki se je skliceval na nedavno pobudo stranke, ki je v zvezi s tem vprašanjem že pripravila nekakšen »popis« raznih protizakonitih dejavnosti, do katerih prihaja v Furlaniji. Stranka se bo tudi v bodoče zavzemala, da bi cimprej lahko »s pravim imenom označili razne pojave in njihove vzroke«. V starih pokrajinskih dežele prihaja do različnih pojavov oziroma so nekatere protizakonite dejavnosti bolj prisotne v eni kot v drugi - je se pojasnil Ionico.

RIM / ZARADI POSEGOV VLADE

Val protestov zajema simfonično-operne hiše

RIM - Včeraj se je po vsej Italiji začela vrsta »demonstrativnih protestov« uslužbencev opernih hiš, ki hočejo tako izraziti svoje globoko nezadovoljstvo nad vsebino zakonskega osnutka o preureditvi teh kulturnih ustanov. Gre za nekakšen spremeni tekst finančnega zakona, ki po oceni sindikata CGIL, CISL in UIL odmerja premalo sredstev za kulturno dejavnost. Vendar pa je tokratni protest prvenstveno usmerjen proti predlogom o spremembi pravilnikov o delovanju simfonično-opernih hiš:

med najbolj osporavanimi predlogi je prepoved takimi imenovane dvojne zaposlitve orkestrsev. Zelo razsiren je bil namreč pojav, da so člani simfoničnih orkestrsov igrali tudi v kakšnem komornem sestavu. Protesti, ki jih na vsedržavni ravni usklajujejo sindikati CGIL, CISL in UIL, se odražajo preko zasedb stavb, s katerimi pa ne nameravajo blokirati dejavnosti gledališč. Zaenkrat so zasedli rimsko akademijo Santa Cecilia, gledališče v Firencih, veronsko Arena in benesko La Fenice.

BENEŠKA SLOVENIJA / OBJAVILI IZID LJUDSKEGA REFERENDUMA

Vzpodbuden odziv ljudi na predlog o združitvi občin

Občani Špetra, Podbonesca in Sovodenj za boljše storitve

RUDI PAVSIC

SPETER - »Izidi referendum so vsekakor vzpodbudni, saj se je veliko število prebivalstva opredelilo za združevanje moči in za skupno načrtovanje prihodnosti. Istocasno pa je treba povedati, da iz odgovorov na zastavljena vprašanja in na podlagi dodatnih nasvetov (teh je približno sto v spetski občini) bo treba ljudsko mnenje dobro pretehtati.«

Takšna je ocena Firmina Mariniga, župana Občine Špeter, ki je skupaj z občinama Podbonesca in Sovodnje sodelovala pri referendumu za združevanje treh javnih uprav v eno samo. Kot smo o tem že poročali, bi prva, desetletna faza pomenila le združitve (unione) javnih storitev treh uprav, ki naj bi jih upravljal združen občinski svet, v vseh treh občinah pa bi se vedno ločeno delovali zdajšnji trije občinski sveti. Komaj po desetletni preizkusni fazi pa naj bi prišlo do poenotenja (fusione) treh občinskih stvarnosti v eno samo, ki bi imela svoj sedež in svojega župana.

Iz izidov referenduma izhaja dokaj jasno, da si ljudje v prvi vrsti želijo racionalizacijo storitev in skupno načrtovanje,

manj pa ukinjanje zdajšnjih občinskih stvarnosti. Sicer tudi okoli teh vprašanj mnenja v treh občinah si niso povsem enaka, kot tudi si niso prebivalci Sovodenj, Špetra in Podbonesca edini, kar zadeva bodocnost gorske skupnosti za Nadiške doline. Vidnejše so razlike tudi v zvezi s teritorialnim obsegom gorske skupnosti. Za takšno enoto, ki bi

zaobjemala celotno videmsko območje vzdolž državne meje, kjer živi naša skupnost (gorska skupnost Julijskih Predalp) pa se v največji meri ogreva v Špetru (43%), manj navdušeni so v Sovodnjah (27%), se najmanj pa v Podbonescu, kjer se je komaj 16% volilcev opredelilo za etnično celovito gorsko skupnost.

Kar zadeva izide na

vprašanje združitve javnih storitev se je v Špetru za takšno rešitev opredelilo 80% volilcev, 72% v Sovodnjah ter 49% v Podbonescu. Manjši je odstotek tistih, ki so pripravljeni na popolno združitve treh občinskih enot: teh je v Špetru 62 odstotkov, 34% v Sovodnjah ter 24% v Podbonescu. V tem kraju je kar 59 odstotkov volilcev izrazilo nasprotno

vanje združitvi.

Vprašalnik je vseboval tudi nekaj vprašanj v zvezi z bodočnostjo gorske skupnosti. O tej problematiki, ki je v zadnjih mesecih v središču pozornosti javnega mnenja na Videmskem, so se tudi volilci treh beneskih občin izrekli različno. V Podbonescu se je 62 odstotkov volilcev izreklo za takšno gorsko skupnost, kot je zdajšnja. Takšna rešitev pa je manj vseh Sovodnjcem (58%) in Špetrcem (42%).

»Opredelitev naših ljudi,« ugotavlja sovodnji župan Paolo Cudrig, »je precej jasna, kar zadeva združitve javnih storitev in vsega ostalega, kar predvideva zakon o javnih upravah. Očitno pa je število tistih, ki bi radi imeli eno samo, večjo občino, manjše. Na to bo treba računati, ko bomo začeli postopke za združitve.«

Župan iz Špetra Marinig dodaja, da bo odslužiti treba dokaj previdno, da se bo proces združitve udeležil v korist domačega prebivalstva.

Ker gre za prvi primer v deželi in ker sama deželna vlada ni se izglasovala primernega zakona, bo naloga posebne delovne komisije, v kateri bodo predstavniki vseh treh občin, izredno zahtevna.

RIM / MAMILA

Po Evropi se je začel teden boja

RIM - Včeraj se je uradno pričel »teden preventive proti mamilonu«, ki sicer poteka po vsej Evropi. V Rimu so ob tej priložnosti predstavili natečaj, ki so ga organizirali na več kot 4 tisoč italijanskih solah in ki se ga je udeležilo več kot 200 tisoč uencev in dijakov. Natečaj je bil namenjen boju proti mamilonu, koordiniralo pa ga je ministrstvo za solsko v okviru širše informativne akcije predsedstva vlade. Skupno so nagradili 14 del, 6 z osnovnih in 8 z nižjih srednjih sol, nagrade pa je podelil sam predsednik vlade Giuliano Amato. Misli in slogani iz omenjenih 14 del bodo predmet širše informativne in propagandne akcije (zanjo so namenili 7, 5 milijarde lir), bodisi po sredstvih javnega obveščanja kot v krajih, kjer se mladi zadržujejo, kot na primer v diskotekah.

Med včerajšnjo slovesnostjo v Rimu so nekateri oporekali zakonu proti mamilonu, ki naj bi bil »najbolj groba in sadistična apologija prohibicionizma«. S svoje strani so mladi udeleženci poudarili, da ne gre kriminalizirati tistih, ki so podvrženi mamilonu.

O tej temi je spregovoril tudi kardinal

Fiorenzo Angelini, ki je med drugim dejal, da »pri tistih, ki jemljejo mamila, ne gre za vprašanje pripora, temveč za preventivo in za ponovno vključitev, ki je možna in uresničljiva, če tisti, ki je zasvojen, to tudi hoče.« Pristavil je se, da je osebnost proti liberalizaciji in jemanju mamil, tudi v majhnih količinah, glede pripora pa je dejal, da te besede ne bi hotel niti izustiti. Če pa jo je za potrebno omeniti, bi se raje omejil na »delno restrikcijo svobode« za primere, ko uživalec mamil dela škodo sebi in drugim. Če pa zakon določa pripor tudi za tistega, ki samo jemlje mamila, ne da bi pri tem delal drugih prekrškov, in so podrobno predvideni razlogi in tudi omejitve, bi moral biti pripor samo in izključno namenjen prevzgoji, sicer se zlu pridružuje novo zlo. »Zalostna resnica pa je,« je se pristavil Angelini, »da se v zaporih danes to ne dogaja.«

Kardinal Angelini je se spomnil na lansko mednarodno konferenco o mamilih in alkoholizmu, na kateri so govorili izključno o preventivi in ponovnem vključevanju v družbo. Akti s te konference so na razpolago v petih jezikih.

RIM / SALMONELOZA

Za epidemijo kriva uslužbenka v neki kuhinji za dijake

Več kot 100 jih je moralo v bolnico

RIM - Ni slo za »okužena jajca«, temveč za navadno neupostevanje osnovnih higienskih pravil. Do tega zaključka je prišel epidemiološki observatorij v Laciju, potem ko je proučil številne primere salmoneloze, ki je prejšnje tedne mučila na stotine prebivalcev glavnega mesta, v glavnem dijake treh licejev, in ki je okrog 100 ljudi tudi spravila v bolnico. Ugotovili so, da je bila neka uslužbenka gastro-nomskega laboratorija »La Magia« v okraju Centocelle zdravi prenasalec salmoneloze. Zenska ni vedela, da je okuzena, delala pa je v kuhinji omenjenega laboratorija. Očitno se tam niso držali higien-

skih pravil, je povedal predsednik omenjenega observatorija Perucci. Uslužbenka bi bila morala že predhodno opraviti potrebne preglede, a ce bi bila dovolj vestno skrbela za čistost in higieno, bi se okužbam lahko izognili.

Medtem so posredovali tudi natančne podatke o okuženih. Skupno jih je bilo 280, od teh so 105 zadržali v bolnici. Pravi pa, da je epidemija ze začela pojenjati in položaj naj bi bil povsem pod kontrolo.

Kot je se povedal Perucci, pa 20% italijanskega prebivalstva nosi v sebi klice salmoneloze. To klico je večkrat zelo težko premagati, vendar ni nevarna, ce se upošteva higijenske norme.

KMETIJSKA ZADRUGA / TORKLA NARED ZA DELO S POLNO PARO

Z delovnimi uspehi raste ugled zadruga

VLASTA BERNARD

TRST - V teh dneh se začena oljna sezona, čeprav so pridelovalci kljub nenaklonjenemu vremenu začeli obirati zgodnje sorte oljk ze v začetku novembra. V torkli trzasko Kmetijske zadruga so zato že pognali stroje in pretekli teden iztisnili prvo oljenajvečjih dolinskih pridelovalcev, vendar prvi začetek dela s polno paro načrtujejo sele cez nekaj dni.

Najbolj razširjena oljna sorta, belica, namreč se ni zrela, toda ce bo vreme suho, se bo obiranje začelo ze v prihodnjih dneh, čeprav po tradiciji to sorto obirajo po sv. Katarini, 25. novembra. Letosnja jesen je pac obilno deževna, tako da sonce le s težavo poskrbi za zorenje teh tipičnih sredozemskih sadežev.

»Dela bo vsekakor ogromno,« pravi upravitelj trzasko Kmetijske zadruga Boris Mihalič, »saj je letina zelo bogata, cetudi bo olja manj kot bi količinsko obetal pridelok. Oljke so namreč napihnjene in zelo vodene. Upoštevajoc, da smo edina stiskalnica v vsej Furlaniji-Julijski krajini, se nam torej letos obeta se posebno veliko dela. Po napovedih nam bodo svoj pridelok pripeljali tudi oljkarji iz zgornje Furlanije in Brd, se zlasti z območja Tolmeča in Tarcenta.

To nas sveda navdaja z velikim zadovoljstvom, saj se ne uveljavlja samo naša zadruga,

Stiskanje oljk v Bregu (foto Magajna)

ampak tudi oljkarstvo nasploh, za kar ima prav Kmetijska zadruga nemajhne zasluge. Dezelni zavod za razvoj kmetijstva ERSa je namreč z našo pomočjo v zadnjih treh letih uvedel eksperimentalne nasade oljk vzdolž vsega vnozijskih Alp v Furlaniji-Julijski krajini. Oljka namreč uspeva na bolj dvignjenih in suhih površinah, medtem ko v vlažni Furlaniji nizini in na izpostavljenih predelih Krasa ne najde ugodnega okolja. Tudi v dolinski občini poteka meja, do katere uspevajo

oljni nasadi, v Borstu, višje od te vasi pa jih ni mogoče gojiti.«

Pri trzaski Kmetijski zadrugi, ki ima skupaj s tisto v Bassanu del Grappa v Veneti najbolj severno lezečo torklo v Evropi (vendar ni znano, katere od obeh je bolj severna), se torej v tem času na vse moči trudijo, da bi cim bolj pripravljene docakali začetek »navala« na njihovo stiskalnico v industrijski coni. »Organizirali smo dvojno delovno izmeno,« nam je povedal Mihalič, »tako da bomo lahko delali neprekinje-

no tudi po 12 ur na dan in šest dni na teden. K temu nas ne sili samo potreba po cim vecji racionalnosti dela, ki se nam ne sme kopičiti, ampak tudi pričakovanje pridelovalcev, da svoje oljke cimprej spremenijo v olje in mu tako zagotovijo cim vecjo kakovost.« Pri tem gre se enkrat opozoriti oljkarje, da ima Kmetijska zadruga tudi laboratorij za analizo olja, s pomočjo katerega lahko vsak pridelovalec ugotovi, kaksne kakovosti je njegovo komaj iztisnjeno olje. Tako analiza je se posebno dobrodošla po uvedbi novih zakonskih predpisov, ki določajo, kaksne lastnosti mora imeti olje za ustrezno klasifikacijo.

Po predvidevanjih naj bi v torkli Kmetijske zadruga letos skoraj podvojili oljni imput, se pravi količino oljk, ki gredo v stiskalnico: lani so predelali okrog 1.300 stotov oljk, letos pa naj bi po Mihaličevih besedah prišli do najmanj 2.000 stotov. Gre za nedvomno zavidljivo količino, ki od Kmetijske zadruga sicer zahteva velik organizacijski napor in kup delovnih energij, v zameno pa vidno dviguje njen ugled po vsej deželi in tudi cez mejo.

Dokaz za to je tudi dejstvo, da so svoj obisk v Kmetijski zadrugi ozioroma njeni torkli napovedale nekatere osebnosti in predstavniki oblasti; prav včeraj so se na primer dogovorili, da si bo 3. decembra torklo ogledal trzaski prefekt Sergio Vitiello.

Zakaj pokol

Nova knjiga o Jugoslaviji

RIM - »Jugoslavija, novi srednji vek« jr naslov knjige, ki je izšla te dni pri založbi Mursia in ki sta jo napisala novinarja Gigi Riva in Marco Ventura. Oba sta se mudila več kot eno leto na področju bivše Jugoslavije kot posebna dopisnika časopisov »Il Giorno« in »Il Giornale«. Poleg opisa tragičnih dogodkov, kot so pokoli v Sarajevu, padec Vukovarja in bombardiranje Dubrovnika, sta se avtorja poglobila predvsem v vzroke te tragedije, vmes pa sta pomesala se osebna doživljaja.

STALIŠČE KOMISIJE ZA KULTURO PRI SKGZ

Zagotoviti sredstva za kulturo

Člani komisije o novem Primorskem dnevniku

TRST - Vprašanje prispevkov iz deželne zakona za obmejna območja v korist slovenskim kulturnim organizacijam je bilo na dnevnem redu komisije za kulturo pri Slovenski kulturno-gospodarski zvezi. Člani komisije so si bili edini v ugotovitvi, da je glede te postavke deželne zakona, ki bo veljal do leta 1993, treba aktivizirati vse dejavnike naše skupnosti kakor tudi odgovorne italijanske sredine, da bi se poskušalo moznosti refinanciranja samega zakona ozioroma, da bi se pospesil

postopek za udejanjenje zaščitnega zakona.

Posvetovalni komisiji, ki jo sestavljajo predstavniki slovenskih organizacij in same deželne uprave, pa bi kazalo zagotoviti večjo pristojnost. Ravno tako pomembno je, da se v vseh podrobnostih udejanijo dogovori med SSO in SKGZ. Na podlagi dosednjih izkušenj je namreč treba poiskati najboljša izhodišča predvsem kar zadeva tiste kulturne ustanove, ki kot skupna dobrina morajo biti deležne posebne pozornosti s strani celotne naše sku-

pnosti.

V okviru teh vprašanj bo komisija svoje poglede posredovala samemu notnemu zastopstvu Slovencev v Italiji, srečala pa se bo tudi s člani dezelne komisije.

Kulturna komisija SKGZ se je ob izidu casopisa Primorski dnevnik - Republika srečala z njegovim odgovornim urednikom Bojanom Brezigarjem ter z odgovorno za zamejsko kulturno stvarnost Brezo Pahor. Predstavniki kulturne komisije so poudarili pomembnost novega casopisnega projekta.

NOVICE

Bivši minister Gaspari v škripcih zaradi svojih zasebnih poletov z javnim helikopterjem

Vse kaze, da je bivsemu italijanskemu ministru za javne službe posl. Remu Gaspariju odklenkalo. Ko je se zasedal ministrski stolček, naj bi se širokogrudno posluževal helikopterjev gasilcev iz Pescara, in to ne le, ko so mu uporabo letalskega prevoznega sredstva narekemale ministrske obveznosti, temveč tudi takrat, ko naj bi slo le za njegove osebne koristi. Z javnim helikopterjem naj bi se pripeljal na srečanja in zasedanja s svojimi demokristjanskimi strankarskimi somišljeniki; helikopterja naj bi se posluževal za hitro premikanje od enega v drug kraj ob vročih dneh volilne kampanje; helikopter naj bi izkoristil tudi ob nedeljah, da bi se ugodneje peljal na ogled nogometnih tekem nogometnega kluba Pescara.

Prav ta zasebna uporaba javnega prevoznega sredstva ga je sedaj spravila v težave. Takoimenovano sodišče ministrov iz L'Aquile je pooblastilo namestnika javnega tožilca Fabrizio Tragnoneja, naj nadaljuje s preiskavo o teh »zasebnih javnih zadevah« bivšega ministra. Sodišče ministrov je sodni organ, ki odloča, ali je sploh mogoče uvesti preiskavo zoper člana italijanskega parlamenta. Po njegovem povoljenem mnenju bo lahko sedaj Tragnone zahteval od pravosodnega ministrstva pooblastilo za nadaljevanje preiskave in sele po tem pooblastilu bo lahko vlozil prošnjo za uvedbo sodnega postopka proti Gaspariju pri sodniku za preliminarne preiskave.

V soboto, ko se ni bilo znana odločitev sodišča ministrov, je Remo Gaspari izjavil, da se bo, v primeru povoljnega mnenja tega sodišča, zavezel za takojšnje nadaljevanje postopka, ne da bi o tem razpravljali italijanski parlament. Med preiskavo je sodišče ministrov med številnimi pričami zaslišalo tudi predsednika nogometnega kluba Rome Giuseppeja Ciarrapica in posl. Nenno D'Antonio, ki sta se udeležila nekaterih slovesnosti v družbi bivšega ministra Gasparija. Z njim je sedaj pod sodnim udarom tudi naceinik helikopterskega oddelka gasilcev iz Pescara Silvano Colafigli, tisti, ki naj bi »skrbel« za ministrvo helikopterje.

Sodni postopek zoper domnevnega ugrabitelja malega Farouka Kassama

CAGLIARI - Matteo Boe, zlikovec, ki so ga 13. oktobra letos aretirali v hotelu »U' Palmu« v Porto Vecchio na Korziki, kamor se je zatekel, da bi prebil tri dni z zeno in otrokoma, naj bi bil vpleten v ugrabitev malega Farouka Kassama. Sodnik za preliminarne preiskave iz Cagliarija Michele Jacono je izdal zoper njega zaporni nalog zaradi ugrabitve, večkratne povzročitve telesnih poškodb in protizakonite nosnje orožja. Namestnik državnega pravdnika Mauro Mura pa je pojasnil, da imajo številne dokaze, iz katerih naj bi izhajalo, da je Boe eden od organizatorjev in materialnih izvajalcev Kassamove ugrabitve. Trenutno je Boe v marsejskem zaporu »De Baumettes«, saj mu morajo soditi tudi za tevilne prekrške, ki jih je naredil v Franciji.

Mauro Numa je včeraj znova poudaril, da za malega Kassama ni bila plačana nobena odškodnina, zaradi preiskovalne tajnosti pa ni hotel povedati, kako so prišli do Mattea Boeja, čeprav so njegovo ime omenjali ze takoj po ugrabitvi. Pristavil pa je, da se vedno iščejo kraj, v katerem so Kassama skrivali.

Boeja naj bi italijanskim oblastem izročili cez stiri-šest mesecev (v Franciji mu sodijo zaradi posesti orožja in lažnih podatkov), ce pa se bo njegov povratek v domovino podaljšal, ga bodo italijanski sodniki zaslišali v zaporu v Marseilleu.

Boe je iz zapore v Asinari, kjer je prestajal 16-letno zaporno kazen zaradi ugrabitve Sare Niccoli, pobegnil skupaj s Salvatorejem Durasom septembra 1986. Za to ugrabitev mora se odseliti vec kot 13 let in pol, poleg tega so mu zaradi pobega naložili se nova stiri leta ječe.

Napolitano sprejel predstavnike tiska

RIM - Predsednik poslanske zbornice Giorgio Napolitano je včeraj sprejel predsednika in tajnika Casniarske zveze Roidija in Santerinija, koordinatorja Zveze kronistov Columbo in člana Casniarske zbornice Vialija. Na srečanju so se pogovarjali o vprašanjih reklamnega trga oz. uravnovešenosti med tiskano in televizijsko informacijo, o RAI in o poklicni tajnosti.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo trzasko tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst
Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax: 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533382, fax: 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristoni 28, tel. 0432-731190, fax: 0432-730462
Ljubljana, NLA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax: 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax: 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-535725 fax: 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publish
tel. 040-7796611, fax: 040-768697
Italija: podružnice SPI

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec visina 42 mm) 80.000 LIT,
financini in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglaš
850 LIT beseda; omedrinitve, zahvale in sozajlja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 40 SIT
Naročnina za Italijo - mesecna 23.000 LIT letna 276.000 LIT
za Slovenijo: mesecna 1.200 SIT
Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6.-12-1948
Član italijanske zveze casopisnih založnikov FIEG

NOVICE

**Časni konzulat
Česke in Slovaške**

Trst je postal sedež castnega konzulata Ceske in Slovaške republike, ki so ga zlasti tukajšnji gospodarski krogi s Trgovinsko zbornico na celu dolgo pričakovali. Po pozitivnem odgovoru rimskega zunanjega ministrstva so se za konzulat izrekle tudi ceskoslovaške oblasti. Naslov castnega konzula s pristojnostjo za vso Furlanijo-Juljsko krajino so zaupali Francu Valtu.

**Gledališče Verdi starim
in novim abonentom**

Gledališče Verdi, ki bo tokratno sezono predstavilo v dvorani Tripicovich, poziva vse dosedanje abonente, naj se osebno zgledajo v uradu gledališča na Trgu Unità. Zaradi preselitve v novo dvorano morajo namreč prilagoditi in spremeniti abonmaje: dosednji abonent imajo čas do nedelje, 29. t.m., da potrdijo abonma. Abonenti redov A, B, C, D in E bi se morali (tudi telefonsko) ogledati v sodih dneh, v lihih pa abonent redov F, G, H, L in S. Uprava gledališča tudi naproša tudi abonente, ki ne nameravajo obnoviti abonmaja, da to čimprej sporočijo, zato da bi lahko prosta mesta ponudili številnim interesentom. Morebitna prosta mesta bodo dali v prodajo po 29. novembru, sezona pa se bo začela sredi decembra.

V blagajni na Trgu Unità so na voljo tudi vstopnice za tretji koncert iz niza »duhovnih koncertov«, ki bo v cerkvi sv. Franciška v petek, 20. t.m., ob 21. uri. Tokrat bodo na sporedu skladbe Luigijsa Cherubinja in Bacha, orkester in zbor gledališča Verdi pa bo vodil madzarski dirigent Carl Melles.

**O plinskih priključkih
odslej samo v tržaških
uradih ACEGA**

Občinsko podjetje za električno energijo, plin in vodo ACEGA sporoča, da pri devinsko-nabrežinski občini od včeraj ne deluje več posebno okence ACEGA za stranke, ki bi si želele plinski priključek v občini. Od danes bodo vse operacije in akte o pravi in podpisu pogodb za plinski priključek opravljali izključno pri okencih ACEGA v Ul. Genova 6 z urnikom od 7.25 do 11.30.

**Mednarodna revija
o filmu in gorah**

Trst bo od 23. novembra do 15. decembra gostil 3. mednarodno revijo o filmu in gorah. Prireditelj, ki jo bodo predstavili danes na tiskovni konferenci, je organizirala Italijanska zveza "Sport za vse" UISP, nosi pa naslov »Nagibati se je nevarno«. Revija poteka hkrati z drugimi podobnimi manifestacijami v Reggio Emiliji, Bologni, Bellunu, Sospio, Veroni in tudi v Ljubljani. Njen cilj je predvsem razširitev kroga ljubiteljev gora in planinstva, želi pa tudi opozoriti na zaščito okolja.

Letos bo na reviji govor predvsem o alpinizmu, o vzhodnoevropskih kulturah, o kanuju, o prostem letenju in o množicnih fenomenih.

**Novo tajništvo DSL
v devinsko-nabrežinski občini**

Walter Skerk ni več politični tajnik devinsko-nabrežinske sekcije Demokracije stranke levice. Njegovo mesto je prevzelo tajništvo, ki ga sestavljajo Eugenio Brissi, Elena Crasnich in Massimo Veronese. Tako so odločili na nedavni sekcijski konferenci, ki so jo priredili v okviru priprav na pokrajinsko organizacijsko konferenco DSL, ki bo 19. in 20. novembra v Trstu. Skerk je odstopil zaradi policijskih obvez.

Na sekcijski konferenci so govorili o političnem položaju v občini in o organizacijskih vprašanjih, s katerimi se sooča Occhettova stranka. Zahvalili so se Walterju Skerku za opravljeno delo.

**Drevi repentabski
občinski svet**

Zakonski predpis o krajevnih financah nalaga obcinskim upravam dolžnost, da v teku novembra pripravijo in odobrijo tako proračun za finančno leto 1993, kot večletni investicijski plan. S tem v zvezi se bo drevi ob 20. uri sestal repentabski občinski svet, na katerem bo uprava predstavila predlog proračuna, o katerem bo tekla razprava sedem dni kasneje. (BS)

**Konec tedna v Trstu
vsedravnih kongres
onkoloških kirurgov**

Od četrka, 19., do sobote, 21. t. m., se bo na tržaški pomorski postaji odvijal 16. vsedravnih kongres Italijanskega društva za onkološko kirurgijo. Na njem bo govor o rakastih obolenjih želodca, požiralnika, črevesja in jeter. Sodelovalo bo 150 predavateljev, med temi tudi prof. Crucitti iz Rima, ki je znan po tem, da je dvakrat operiral papeža Janeza Pavla II. Kongresu bo predsedoval prof. Aldo Leggeri, ki je sicer ravnatelj Instituta za klinično kirurgijo Univerze v Trstu. Namenjen je vsem onkološkim kirurgom, pa tudi drugim zdravnikom, ki imajo opravka z rakastimi obolenji. Kongres se bo pričel v petek ob 19. uri, končal pa se bo v soboto okrog 13. ure.

**Fotografski natečaj
sindikato v temi
Otroci in okolje**

Deželni institut za studije in dokumentacijo, ki deluje v okviru Nove delavske zbornice CGIL, je pred časom razpisal XII. fotografski natečaj, ki je deželnega značaja in ima tokrat za osnovno temo ekološko problematiko.

Natečaj ima naslov »Cisto ozračje za človekove mladice - otroci in okolje«. Institut sporoča, da zapade rok za predložitve del v petek, 20. novembra. Udeleženci natečaja lahko pošljejo svoje fotografije na tajništvo CGIL v Ul. Ponderas 8 (prvo nadstropje). Udeleženci, ki se niso presegli osemnajstega leta starosti, pa morajo svoja dela izročiti na sedežu Združenja Arci Ragazzi v Ul. Marconi 36/b med 15.30 in 19. ur.

VREME / OB 18. URI V SREDIŠČU MESTA

Silovit nalive povzročil težave v centru mesta

Največ nevsečnosti pri Volti di Chiozza, in v Miramar-skem drevoredu. Pol metra vode na Cesti za Lonjer

MARJAN KEMPERLE

Silovit nalive se je včeraj okoli 18. ure ulil nad Trstom. V nekaj minutah so debele kaplje deža preplavile ceste, ulice in trge in povzročile mnogo preglavic avtomobilistom in pešcem. Promet se je upočasnil, zastoji pa so se kopicili tudi potem, ko je dez pomalem odjenjal.

Kljub nevsečnostim včerajšnja ploha ni povzročila toliko gorja, kot tista izpred nekaj tednov. Takrat so se iz visjih predelov mesta zgrnile v središče pravcate blatne reke, ki so preplavile mestno središče. Tokrat ni bilo tako hudo: verjetno zato, ker je bil nalive kratkotrajen in manj intenziven od prejšnjega, morda pa tudi zaradi večje pozornosti občinskih oblasti do odtočnih cevi in greznicnih kanalov.

Včeraj so zabeležili največ nevsečnosti na območju Volti di Chiozza v križišču Ul. Carducci in Ul. Battisti, na območju Pasaze sv. Andreja in v Miramar-skem drevoredu. Tu je voda s svojo močjo odkrila nekaj pokrovov mestnega kanalizacijskega omrežja.

Po 19. uri so morali mestni redarji zacaso preusmeriti promet z

Miramarski drevored: avtomobili so dvigovali visoke curke vode (foto Krizmančič)

Miramarskega drevoreda na Furlansko cesto zaradi tovrnjaka s priklole turske registracije, ki je pomotoma zavl na to cesto in se je moral pred barkovljanskim železniskim nadvozom ustaviti, sicer bi z gornjim delom zadel v most. To je tudi povzročilo nemalo preglavic avtomobili-

stom, ki so se vracali zvečer iz mesta proti domu.

Mestni redarji so pred tem posegli tudi na Lonjerski cesti, tudi tam pri železniškem nadvozom, kjer se je nabralo kakega pol metra vode, kar je popolnoma zautstavilo promet.

Tržaški gasilci so v

kasnih popoldanskih urah opravili le nekaj posegov (največ zaradi preplavljenih kleti in urejanje odkritih pokrovov kanalizacije, ki so predstavljali nevarnost za avtomobiliste). Zaradi neurja je v nekaterih kraskih vaseh tudi za krajši čas zmanjkala električna napeljava.

ALBANIJA / DRUGO SREČANJE

Za razvoj kooperacije čez Jadran

Trst med Rimom in EGS

Zapleti okrog tržaškega finančno-zavarovalniškega centra offshore so bili včeraj predmet sestanka med predsednikom tržaške Trgovinske zbornice Tombesijem, evropskim poslancom Rosettijem, ki zadevi sledi v Bruslju, in Alfonsom Desiato, ki je bil eden izmed pobudnikov zakona za razvoj obmejnih območij. Ob analizi nesoglasij med italijansko vlado in EGS glede tega centra so sogovorniki skusali ugotoviti, ali obstaja manevrski prostor za nadaljevanje pogajanj z evropskimi organi in kakšno so možnost za prilagoditev italijanskega normativa evropskim normam, ne da bi pri tem povsem popacili zamisel o finančnem centru. Trgovinska zbornica si je v tem smislu pridržala pravico do tehnične pretresa nekaterih vidikov tega problema in se obvezala, da bo rezultate analize posredovala rimski vladi, ki je uradni in edini sogovornik Bruslja, in tudi vsem parlamentarcem iz naše dežele.

V organizaciji tržaškega Instituta za preučevanje in dokumentacijo o Evropski skupnosti in Vzhodni Evropi (ISDEE) in Instituta za preučevanje mednarodnih odnosov iz Tirane se je včeraj v Trstu začelo drugo italijansko-albansko srečanje z razpravo o možnostih proizvodnega sodelovanja med obema stranema Jadrana. Po uvodnih besedah direktorja zavoda ISDEE Favaretta in pozdravu tržaškega župana Staffierija in predsednika Trgovinske zbornice Tombesija, je posegel predsednik deželnega odbora Turello, ki je za razvoj italijansko-albanskih gospodarskih odnosov nakazal možnost vključitve Albanije v seznam držav, za katere je bil letos sprejet zakon št. 212 o kooperaciji s Srednjo in Vzhodno Evropo. V tem smislu - je dejal Turello - je Dežela že posredovala rimskemu zunanjemu ministrstvu specifično zahtevo, sicer pa obstaja tudi možnost kooperacije na osnovi zakona o obmejnih območjih in nekaterih specifičnih deželnih zakonov, kot npr. o poklicnem usposabljanju mladih menedžerjev.

Predsednik TZ Tombesi je na zasedanju izrazil pripravljenost ustanove za drugo izdajo brošure z najnovejšimi zakoni,

ki so jih v Albaniji sprejeli na področju tujih vlaganj in ekonomskih dejavnosti sploh, in za pomoč pri ustanovitvi mesane italijansko-albanske zbornice. Udeležence je pozdravil tudi ministrski podtajnik Camber, ki ni mogel mimo kritične pripombe, da si mora Albanija izbrati privilegirane partnerje: ali EGS in torej Italijo, ali pa "druge bloke", pri čemer je listarski poslanec seveda mislil na Slovenijo in na nedavni albansko-slovenski sporazum o sodelovanju s koprskimi pristavnici.

Z albanske strani so poročali podminister za transport Sopot Haci, podminister za zunanjo trgovino Nask Aflezoli in predstavnik tiranskega instituta za mednarodne odnose Arsi Lucaj, v živahno razpravo, ki je sledila, pa je med drugimi posegla tudi predsednica deželne organizacije podjetnic AIDDA Etta Carignani, ki je udeležence pozdravila tudi v imenu svetovnega združenja podjetnic FCEM.

Italijansko-albansko zasedanje se bo danes preselilo v Videm, zaključno zasedanje z nastopom podtajnika pri zakladnem ministrstvu, posl. Piergiannija Malvestita, pa bo jutri ponovno v Trstu.

TRST / ORGANIZACIJSKE SPREMEMBE

Na kvesturi vrsta novosti za učinkovitejšo prisotnost varnostnih organov na teritoriju

Največja skrb je namenjena preventivnim posegom - Mesto razdeljeno na več območij

ALEKSANDER SIRK

Tržaška kvestura je preuredila svoje urade, da bi v čim bolj učinkoviti meri zagotovila prisotnost policijskih organov na teritoriju.

To je storila iz potrebe, ker vrtoglavo narasajo primeri kaznivih dejanj v vseh italijanskih deželah. V naših krajih je sicer v tem pogledu mnogo boljše, saj ne beležijo večjih primerov organiziranega kriminala.

Tako so včeraj ugotavljali na sedežu tržaške kvesture, kjer sta dr. Isabella Massa, vodja urada za preventivne posege in sef kabineta kvesture Luciano D Agata orisala zadnje ukrepe za učinkovitejšo prisotnost varnostnih organov na teritoriju. Mesto so razdelili na štiri območja: na vzhodni predel, ki sega od Milj do veleblagovnice in samopostrežne restavracije PAM, središnji del, ki zaobjema območje okrog Ul. Carducci in železniske postaje, severni del mesta ter kot četrti vzhodni predel Trsta. Znotraj teh območij bodo se druga manjše cone, v katerih bodo delovale ožje motorizirane in pes skupine. Sicer pa je kvestura že poskrbela za posebni nadzor na postnih uradih, posebno v dneh, ko izplačujejo pokojnine.

Te nove spremembe, ki so stopile v veljavo na začetku meseca, so že obrodile dolocene uspehe: v okviru raznih pobud je bil ustanovljen

tudi urad za splošno preventivo in javno pomoč, ki deluje 24 ur dnevno. V te nove službe je bilo vključenih še dodatnih okrog sto policajev, ki so doslej opravljali druge službe, predvsem v uradih.

V zvezi s temi spremembami je svoje zadovoljstvo izrazil tudi notranji sindikat SIULP. Na tiskovni konferenci je pokrajinski tajnik izjavil, da je bila sindikalna organizacija v celoti sodelovala pri teh spremembah. Dodal pa je še, da je zahtevala tudi prilagoditev organika, saj bi za optimalno zadostitev vseh potreb potrebovali še okrog 130 oseb. Pokrajinski tajnik SIULP je s tem v zvezi dodal, da imamo v Trstu veliko število mladih brez službe, ki bi lahko zapolnili v kolikor bi seveda zeleli-to vrzel.

Vsekakor pa so se predstavniki kvesture zahvalili krajevemu prebivalstvu, ki v veliki meri sodeluje z varnostnimi organi; obenem so tudi izrazili željo, da bi temu zgledu sledili tudi drugod po državi. Ravno tako je bilo na tiskovni konferenci se podčrtano, da so bili okrepljeni tudi drugi komisariati, kot na primer v Miljah in Nabrezini, ki opravljajo svoje delo izven tržaške občine. Celotna operacija je torej usmerjena v preventivno preprečevanje kriminalnih dejanj, ki so v zadnjem času v našem mestu zaskrbljujoče narasla.

Isabella Massa

Policija zagotavlja večjo prisotnost na teritoriju (foto Krizmančič)

BORŠT ZABREŽEC / PRIREDITVE KULTURNIH DRUŠTEV

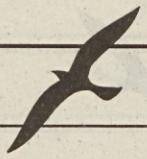
Martinovanje ob pokušnji novega vina

Poleg domačega zbora nastopili tudi pevci iz Kort nad Izolo in Veseli godci

Veseli godci iz Boljunca so z glasbo nazdravili novemu vinu (foto Ferrari)

Po lanskem uspehu so v Borštu in Zabrezcu ponovili martinovanje s kulturnim sporedom, razvedrilom in pokušnjo novega vina. V nedeljo popoldne so v srenjsko hišo prinesli vzorce belega in črnega vina številnih vinogradnikov. Pokušnjo kakih tridesetih vin je vsebinsko do-polnjevaj zborovski koncert MOPZ Ivan Panger iz Kort nad Izolo pod vodstvom Toneta Baloha in domaći MePZ Slavec - Slovenec, ki ga vodi Danijel Grbec. Za dobro razpoloženje pa so poskrbeli Veseli godci iz Boljunca. (dam)

PREDSTAVE / V GLEDALIŠČU ROSSETTI

Prehrupna osamljenost

Po uspehu na čedajskem Mittelfestu

Tretja predstava letošnje sezone Rossettijevega gledališča je dramatizacija enega najbolj znanih romanov ceskega pisatelja Bohumila Hrabala. Naslov dela je Prehrupna osamljenost. Delo v postavitvi Stalnega gledališča Furlanije-Juljske krajine v koprodukciji s sardinskim gledališčem so predstavili že letos poletni v okviru čedajškega Mittelfesta, ki so mu po zadnjih novicah ure stete, saj dežela nima več potrebnih denarnih sredstev.

Dezelno stalno gledališče pristeva med svoje cilje tudi vlogu mostu med italijansko kulturo in deželami vzhodne Evrope, zato vsako leto vključuje v program tudi delo avtorja teh dežel, ki pa ga navadno ne izbere med dramaturgi, temveč med pripravezniki. Tako poteka spoznavanje druge kulture skozi dvojni filter izjemnega dela in dramaturga, kar bi sicer lahko bilo tudi v

Paolo Bonacelli

redu, vendar doslej rezultati niso bili ravno navdušujoči. Bohumil Hrabal se je rodil leta 1914 v premožni brnski družini. Kljub temu mu v življenju ni bilo z rožami posuto. Preden se je popolnoma posvetil

pisanju, je poskusil celo vrsto poklicev. Vse to se odraža v njegovih delih in tudi v Prehrupni osamljenosti. Roman pripoveduje o človeku, ki ljubi knjige a jih je prisiljen unicovati, saj dela pri tiskalnici v skladišču starega papirja. Režiser Giorgio Presburger, ki je delo tudi dramaturiziral, je dogajanje postavil v temno zrelo mehanske posasti z grozečimi cevimi in nosilnimi trakovi, ki prinašajo in odnašajo papir. Sugestivna scena je delo priznanega scenografa Enrica Joba. V prehodu iz knjige na oder se je nekako izgubila duhovita lahkotnost, v katero Hrabal odene svoje rezki sarkazem. Pri vsem tem predstava ni pridobila na dramatičnosti in tragičnosti temveč prekriva vse skupaj plast enolice turobnosti, ki je monotoni in nejasni glas glavne igralca Paola Bonacellija niti za trenutek ne odstre. (bov)

DRUŠTVA / NAVEZANOST NA TRADICIJO

V KD Rovte Kolonkovec so tudi letos martinovale v veselem razpoloženju

Med kulturnimi društvi na Trzaskem, ki imajo poseben posluh za obujanje starih navad in običajev, sodi tudi društvo Rovte Kolonkovec.

Martinovanje je ena tistih nekdanih navad, ki jih današnji čas neizprošno izpodriva, v Rovtah in na Kolonkovcu pa tudi letos

niso pozabili na martinovo ter mu v cast priredili skupno večerjo, po kateri so se se dolgo zadržali v prijetnem razpoloženju ob domači glasbi.

Mozina 50.000 lir za dvojezične napise v Spletu. Namesto cvetja na grob Ljubomira Cunje darujeta Vladimir in Danilo z družinoma 100.000 lir za TPK Sirena in 100.000 lir za SKD Barkovlje.

V spomin na Ezia Bertocchia daruje Tea Bresciani 50.000 lir za Kulturni dom NOB iz Briscikov. Ob dvaindvajseti obletnici smrti Franca Kavsa darujeta Zena Anita in teta Viktorija 100.000 lir za Zadrufni center za socialno dejavnost.

V počastitev spomina drage Nike Vouk daruje družina Petaros-Rojc 50.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

Namesto cvetja na grob gospe Marie Sosić darujejo Kriznicevi 50.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

V spomin na starše, prijatelje in starše svojih prijateljev daruje Marino Dovgan 50.000 lir za KD Slavno Skamperle.

V spomin na Guida Kneza darujeta Dragica in Ivan Kreševič 20.000 lir za sekcijo ANPI Kriz.

V spomin na Ljubota Cunjo daruje Boris

Marijo Ban daruje Aldo Ban 20.000 lir za Zadrufno Ban. Nosilci krste pok. Emila Cibica darujejo 50.000 lir za vzdrževanje spomenika padlih v NOB na Proseku.

Nosilci krste pok. Paola Menegattija darujejo 150.000 lir za KD Prosek-Kontovel 150.000 lir za AO Jaka Stoka.

Namesto cvetja na grob Evgena Kalca daruje Renato z družino (Padrice 10) 20.000 lir za OS Karel Destovnik-Kajuh.

Ob svoji 90-letnici daruje učiteljica Milica Golob - Cok 100.000 lir za dvojezično solsko središče v Spletu.

V spomin na pok. Marto Malalan darujeta Zora in Gabrijela (Kriz 306) 50.000 lir za Skupnost Družina Opcone.

V spomin na pok. Marto Malalan darujeta Anika in Drago Sedmak 60.000 lir za vzdrževanje spomenika NOB v Gabrovcu.

V spomin na pok. Guida Kneza darujejo

soletniki, soletnice, prijatelji in prijateljice ter borci 200.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB v Krizu. V isti namen daruje Alojz Pertot 10.000 lir za vzdrževanje spomenika NOB v Krizu.

V spomin na pok. očeta Guida Kneza daruje hčerka Odinea z mozem Geniom 100.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB v Krizu.

V spomin na pok. strica Guida Kneza daruje Walter Pertot 50.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB v Krizu.

V spomin na pok. brata Guida Kneza darujeta Bruna in Nini Pertot 50.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB v Krizu.

Ob 17. obletnici smrti nezabnega Igorja Grudna darujejo Janka in sinova 100.000 lir za Zadrufni center za socialno dejavnost.

V spomin na nase rajne daruje Pavel Baretto z družino 50.000 lir za begunce v BiH.

BERITE

Novi Matajur

Dne 14. t. m. je opravila ravmateljski izpit
dr. Marina Castellani

Da bi s svojim pomembnim uspehom obogatila slovensko solo ji zeli in cestita
Mirjam

Te dni je
Damjan Ražem

iz Gročane uspešno diplomiral iz arhitekture na univerzi v Ljubljani.

Iskre mu cestitajo prijatelji Sekcije SSK občine Dolina

KINO

ARISTON - 17.45, 22.15 »Arma letale 3« r. Richard Donner, i. Mel Gibson, Danny Glover.
EXCELSIOR - 18.20, 22.15 »Anni novanta«, i. Ezio Greggio, Christian De Sica in Massimo Boldi.

EXCELSIOR AZZURRA - 18.00, 22.00 »Mariti e mogli«, r. Woody Allen, i. Blithe Danner in Mia Farrow.

NAZIONALE I - 15.45, 17.50, 20.00, 22.15 »Pomodori verdi fritti alla formata del treno«, i. Katty Bates, Jessica Tandy.

NAZIONALE II - 15.45, 22.15 »Moana, buco profondo«, porn., prepovedan . mladini pod 18. letom.

NAZIONALE III - 15.45, 22.15 »Basic instinct«, r. Paul Verhoeve, i. Michael Douglas . in Sharon Stone.
NAZIONALE IV - 16.30, . 22.15 »Doppia personalita«, r. Brian de Palma, i. J. Lithgow, L. Davidovich.

GRATTACIELO - 18.00-20.00-22.00 »Il principe delle donne«, i. Eddie Murphy.

MIGNON - 17.00, 22.00 »La città della gioia«, i. Patrick Swayze.

EDEN - 15.30, 22.10 »Alto godimento« porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 16.15, 18.10, 20.10, 22.10 »Giochi di potere«, i. Harrison Ford.

LUMIERE - 17.00, 19.30, 22.00 »Il tagliaerbe«, i. Jeff Fahey, Pierce Brosnan.

ALCIONE - 17.00, 18.30, 20.00, 22.00 »Il giardino dei Finzi Contini«, i. Lino Capolicchio, Helmut Berger, Dominique Sanda in Fabio Testi

RADIO - 15.30, 21.30 »Accoppiamenti di ragazze viziose«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

VČERAJ-DANES

Danes, TOREK, 17. novembra 1992

ELIZABETA
Sonce vzhide ob 7.08 in zatone ob 16.32
Dolžina dneva 9.24
Luna vzhide ob 0.01 in zatone ob 13.03.

IZLETI

Jutri, SREDA, 18. novembra 1992
ROMANOVREME VČERAJ: temperatura zraka 18,7 stopinje, zračni tlak 1002,4 pada, veter jug 18 km na uro, vlaga 67-

OBVESTILO OGLAŠEVALCEM

Zaradi uvedbe nove tehnologije se je urnik sprejemanja oglasov za objavo naslednjega dne spremenil kot sledi:

- osmrtnice, zahvale in sozolja od 8.30 do 15. ure,

- uokvirjeni oglasi, obvestila in mali oglasi od 8.30 do 12.30.

PUBLIEST, UL. MONTECCHI 6, III. NADSTROPJE, TEL. 7796611

odstotna, nebo oblačno, morje mirno, temperatura morja 16,9 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Jacopo Toso, Riccardo Schiraldi, Erica Bardi, Jessica Balestrini, Marco Giannini.

UMRLI SO: 74-letni Bruno Heller, 86-letna Aurora Lantier, 88-letni Giorgio Pison, 78-letna Anna De Rocco, 35-letna Oriana Bernardis, 51-letni Dario Ljuba, 83-letni Vladimiro Leschi, 67-letni Federico Annunziato, 81-letni Duilio Iahmel, 80-letni Alfredo Martorana, 67-letni Aurelio Stranji, 72-letni Giordano Ulgicrai, 73-letni Radames Zuiz, 59-letna Marisa Michelazzi, 86-letni Demetrio Capozzari, 82-letna Teresa Zamparutti, 99-letna Filomena Carretta, 63-letna Graziella Petronio, 89-letna Teodora Lazzarini, 92-letna Angela Querini.

LEKARNE

Od ponedeljka, 16. do nedelje, 22. novembra 1992

Normalen urnik lekarn : od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Ul. Baiaumonti 50 (tel. 812325), Trg Gioberti 8 - sv. Ivan (tel. 54393), Milje - Mazzinijev dvored 1 (tel. 271124).

SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za nujne primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Ul. Baiaumonti 50, Trg Gioberti 50 - sv. Ivan, Trg Oberdan 2, Milje - Mazzinijev dvored 1. SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za nujne primere.

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Trg Oberdan 2 (tel. 364928).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELEVITA

Urad za informacije KZE

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba

Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

ČESTITKE

V Krizu, na hišni stevilki 584 ERIK GRUDEN danes praznuje rojstni dan. Obilo zdravja in veliko uspeha v soli in pri igranju nogometa mu želijo mama, oca, nona Dragica, stric Franko, nona Giuditta in Milko ter družini Mislej in Doljak; mala Petra pa mu pošilja 13 poljubckov.

IZLETI

KLUB PRIJATELJSTVA vabi na izlet v Passariano - Vilo Manin na ogled razstave evropskih razgocenosti »Ori

e tesori d'Europa«, v torek, 24. t. m.. Vpisovanje do 20. t. m. v trgovini Fortunato v Ul. Paganini 2 v Trstu, kjer boste dobili potrebna navodila.

S I N D I K A T UPOKOJENCEV SPI-CGIL iz Devina-Nabrezine, v sodelovanju s turistično agencijo Nord-Est prireja v torek, 8. decembra izlet na kmetijo s kmečkim turizmom Old River v kraju Chiesa Nuova sul Piave. Informacije na tel. st. 200007 ali 200036.

KMECKA ZVEZA v sodelovanju s Krutom prireja za svoje članstvo sedemdnnevno bivanje v Smarjeskih Toplicah in v Dolenjskih Toplicah od 28. t. m. do 5. decembra letos. Vpisovanje in informacije na sedežu KRUTA v Trstu, Ul. Cicerone 8/B, tel. 360324.

GODBENO DRUSTVO PROSEK organizira silvestrovanje v zdravilišču Dobrna od 31. decembra do 2. januarja 1993. Na razpolago je še nekaj mest. Vpisovanje in informacije v Soscevi hiši na Proseku danes od 19.00 do 20.30.

ŠOLSKE VESTI

GLASBENA MATICA obvesča, da se bo začel jutri, 18. t. m., ob 16. uri v Prosvetnem domu na Opcinah in ob 17.30 v Gregorčičevi dvorani v Trstu, Ul. sv. Franciska 20, tečaj predšolske glasbene vzgoje.

MALI OGLASI

NUDIM lekcije iz matematike in fizike za visje sole. Tel. na št. 43176.

UNIVERZITETNA študentka nudi lekcije iz anglescine, tel. 229234.

KEMIJSKI inženir nudi lekcije iz matematike, fizike in kemije. Tel. na št. 229234.

RABLJENO spalnico iscem v okolici Gorice. Placilo po dogovoru. Tel. 884077.

OSMICA v Ivanjem Gradu pri Tavcarju nudi do 15. novembra domače klobase, kraski prsut, teran in belo vino.

OSMICA je v Dolini pri Mariu Jerjalu.

OSMICO je odprl Jozko Colja, Samatorca 21.

OSMICO je odprl Milic v Zagradcu.

OSMICO je odprl Usaj iz Nabrezine.

OSMICA je odprta v Koludrovici vsako soboto in nedeljo.

GARDEROBNO omaro, visoko 250 cm, 5 vrat, skoraj novo, prodam. Tel. na št. 229347.

PRODAM pretilni stroj, superavtomatčen defendi brother model KM 2000, komplet s skedami, malo rabljen, za 700.000 lir po dogovoru. Tel. od 18. do 20. ure na št. 228903

PRODAM audi 100 - CD5, letnik 81, v odličnem stanju, 3.500.000 lir z garancijo. Tel. v uradnih urah na št. 395090.

PODARIM dvomesečno živahno psicko male rasti. Tel. na št. 200865 vsak dan od 15. do 16. ure.

KUPIM samostojno hišo z vrtom na Opcinah, pri Sv. Ivanu ali Kjadinu. Tel. na št. 722872.

OBRTNIK vgrajuje blindirana vrata v teku dneva za od 1.400.000 lir dalje. Tel. v večernih urah na št. (040) 228834.

MLAD PAR isče v najem majhno hišo ali stanovanje v enem izmed naslednjih krajev: Stivanu, Trzicu, Ronkah in Starancanu. Tel. na št. 229234.

DIPLOMIRANA PREVEJALKA Mirjam Levstik opravlja strokovne in poslovne prevode v/iz nemščine, italijanske in slovensci-

ne. Instruira nemščino, italijanscino in slovenscino na vseh stopnjah. Možen je individualni ali skupinski pouk. Profesionalen pristop, zajemčen uspeh. Telefon / Fax 0481/522250.

ZADRUŽNI center za socialno dejavnost išče sodelavce za nego in oskrbo starejših oseb na domu. Pisne ponudbe poslati na sedež zadruge v Trstu, Ul. Cicerone 8/B.

UPOKOJENA gospa nudi pomoč pri negi otrok po možnosti na območju Krasa. Tel. na št. 251002.

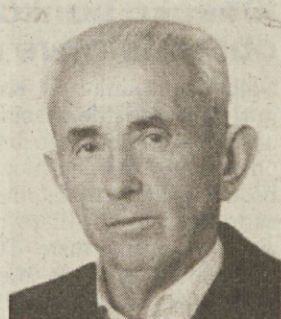
PROSTORE primerne za ambulanto ali urade, v središču Nabrezine dajem v najem. Tel. v večernih urah na št. 823293.

17.11.1991 17.11.1992

Ob prvi obletnici smrti

našega dragega

Antona Stegla

se ga z ljubeznijo spo-

minjajo

zena Marija, sin Boris,

hčeri Neda in Katja ter

vnuki

Bozje polje, 17. 11. 1992

+

Nepricakovano nas je zapustil naš dragi

Josip Štoka

Pogreb bo jutri, 18. novembra, ob 12.15 iz mrtvasnice glavne bolnišnice v cerkev na Kontovelu.

Zalostno vest sporočajo hčerka Anica z mozem Vinkom, vnuk Klavdij z družino, vnuk Mitja, zet Slavko, sestra Ivanka, brat Emil in drugi sorodniki.

Kontovel, 17. 11. 1992 (Pogrebno podjetje Zimolo)

+

Zapustil nas je naš dragi brat in stric

Aurelio Stranj

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek, 19. t. m., ob 12.15 iz mrtvasnice trzasko bolnišnice v dolinsko cerkev.

Zalostno vest sporočajo brat Angel, sestre Ema, Ljuba in Gioconda in drugo sorodstvo.

Dolina, 16. 11. 1992

Sporočamo, da bo pogreb

Josipa Straina

jutri, 18. t. m., ob 12.15 iz mrtvasnice glavne bolnišnice v dolinsko cerkev.

SVOJCI

Dolina, 17. 11. 1992

Ob smrti Pepija

Straina iz Doline, svojega dolgoletnega člana, izreka prizadeti družini iskreno sozljaje

Sekcija Slovenske skupnosti - Dolina

PRIREDITVE

SKD TABOR - Općine - Prosvetni dom. Na ogled je fotografska razstava "Ze 500 let... Človekove pravice domorodcev ob 500-letnici odkritja Amerik". Ogledi ob delavnikih od 16. do 19. ure do 17. t. m.

BRISCIKI - V galeriji Pavla Hrovatina je na ogled razstava umetnin in obrti iz kraskoga kama. Umik: vsak dan, razen ponedeljka, od 11.30 do 19.00.

M L A D I N S K I KROZEČ DOLINA vabi v nedeljo, 22. t. m., ob 16. uri na otvoritev spominke plošče pokojnemu župniku Albinu Grmeku. Na proslavi bodo sodelovali MPZ Valentin Vodnik in osnovnosolci OS P. Voranc.

SKD BARKOVJE, Ul. Cerreto 12, prireja v nedeljo, 22. t. m., ob 16. uri predstavitev knjige Ljube Smotlak »Sprehodi po Trstu«. O knjigi bo spregovoril prof. Vinko Beličič.

Večer bo popestrila Trobilna skupina ricmanjske godbe. Katarina Jeretin pa bo razstavila svoje ročno barvane svile rute.

PRISPEVKI

Namesto cvetja na grob gospe Marie Sosić darujejo Kriznicevi 50.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

V spomin na starše, prijatelje in starše svojih prijateljev daruje Marino Dovgan 50.000 lir za KD Slavno Skamperle.

V spomin na Guida Kneza darujeta Dragica in Ivan Kreševič 20.000 lir za sekcijo ANPI Kriz.

V spomin na Ljubota Cunjo daruje Boris

Zasedanje komisije za izvajanje osimskih sporazumov

Na Prefekturi v Gorici bo tudi danes zasedala mešana slovensko-italijanska komisija, ki sledi izvajanju osimskih sporazumov. Gre za običajno in že dogovorjeno obliko stalnega posvetoovanja. Predmet pogovorov so tudi tokrat nekatere skupna vprašanja, od pregleda načrta skupne obrambe pred teco, do nekaterih vprašanj premoscanja meje, kakor tudi do vprašanj s področja vodnega gospodarstva. Vec zanimanja bo nedvomno za srečanje, ki je napovedano za 19.11. v Novi Gorici in kjer bodo razpravljali o izvajanju videmskega sporazuma. Odobrili naj bi tudi osnutek nove potne listine.

Pokrajina pripravlja programske posege za 7, 3 milijarde lir investicij

Goriki pokrajinski odbor pripravlja te dni okvirne nacrti za posege, ki jih bo financirala Dezela na osnovi takomenovanih programskih dogovorov. V ta namen bodo porabili skupaj 7, 3 milijarde lir. Nacrti zadevajo, kakor je na zadnji seji pokrajinskega sveta poročal predsednik Gino Saccavini, urejanje in dokoncanje del v Attemsovi palaci na Kornu, opremljanje industrijske cone v Vilešu, urejanje in reguliranje Birse itd. Pristojnost za izdelavo in predložitev nactov ima pokrajinski odbor, medtem ko se bo pokrajinski svet z nacrtovanimi posegi seznanil na prihodnji seji, ki bo v cetrtak, 19. 11.

Kmečka banka spet znižala obresne mere na posojila

Najboljše stranke pri Kmečki banki bodo od jutri dalje koristile posojila po ugodnejši obrestni meri. Prime rate bo namreč znašal 15 odstotkov. Najvišja možna obrestna mera na posojila pa bo 21 odstotkov. Kmečka banka je v zadnjih treh tednih že dvakrat znižala svoje aktivne obresne mere. Tudi zadnji odločitvi je botrovalo dejstvo, da je emisijski zavod Banca d'Italia znižal uradno diskontno mero na 13 odstotkov, da bi pospešil proces ozivljanja gospodarske dejavnosti in kot odraz optimističnih pogledov na razvoj gospodarske dejavnosti. Vest o znižanju obresti bodo z zadovoljstvom sprejeli predvsem gospodarski operaterji.

Martinovanje Društva upokojencev

Clani Društva slovenskih upokojencev so si za letosnje praznovanje Martina omislili izlet v Brda. In kaj se za Martina bolj prileže kakor obisk v vinski kleti, kjer se iz mosta rodi vino? V nedeljo, 8. novembra, so se tako odpeljali na Dobrovo, si ogledali zadružno klet, celoten potek proizvodnje, zaključili pa seveda s pokušjo. Drugi del izleta je veljal gradu Dobrovo, ogledu muzejskih zbirk oz. stalne razstave Musicevih del. V grajski restavraciji je bila zatem lepa družabnost s tombolo, igricami, skupno večerjo.

Previsoki davki na stavbe v Gradežu

Prebivalci Gradeza in zlasti lastniki stanovanjskih zgradb protestirajo proti ocenitvi vrednosti, ki jo je dolocila državna davčna uprava. Ugotavljajo namreč, da je bila dohodnina in vrednost stavb ocenjena previsoko. Pred dnevi so priredili protestno zborovanje z zahtevo, da se ponovno preuči kvocijenti za določanje vrednosti. Tako zahtevo je podprla tudi občinska uprava v Gradežu. Zahteva je naletela tudi na podporo goriskega pokrajinskega odbora, ki je izglasoval resolucijo. Poleg solidarnosti z upravitelji Gradeza in s tamkajšnjim prebivalstvom, vsebuje resolucija priporočilo, da se ob reviziji kvocijentov upošteva raznolikost stanovanjskih objektov in proizvodnih struktur.

SLOVENSKA KULTURNO GOSPODARSKA ZVEZA GORICA
samostojna nestransarska demokratična organizacija Slovencev v Italiji.

1. pokrajinski občni zbor

sobota, 21. novembra, ob 15. uri

Sejna dvorana Pokrajinskega sveta, Koroška 55.

POPLAVE / HUDOURNIK BIRŠA PREPLAVIL OBMOČJE OD KOPRIVNEGA DO ROMANSA

Vasi in ceste pod vodo

Največ težav v občinah na desnem bregu Soče - Prve evakuacije posameznih hiš v Fratti V Gorici zaskrbljenost zaradi Korna - Zaprti cesti proti Vidmu in Gradišču - Usadi v Brdih

MARKO MARINCIC

merah majhen in navidez nenevaren potok je včeraj ponovno povzročil ogromno materialno škodo in poplavljal polja, vasi in ceste.

Birša je prestopil desni breg pri Koprivnem včeraj okrog 9. ure. Voda je kmalu zalila tamkajšnjo ulico Roma, nato se druge ulice, kleti in pritlične prostore. Poplava je kmalu zajela tudi bližnje kraje od Mosa, Slovrenca, Morara pa do občine Romans, kjer je bil najbolj izpostavljen zaselek Fratta ze dopoldne povsem pod vodo. Tezave so

imeli tudi v Versi, deloma v Romansu in ponekod v občini Marian. O stanju na tem najbolj prizadetem območju sicer poročamo na drugem mestu.

Povodenj je precej težav povzročila v prometu. Pri Koprivnem je voda preplavila državno cesto 56 proti Vidmu, ki je bila včeraj dopoldne več ur zaprta promet. Cesta je bila sicer s tezaivo spet prevozna popoldne. Prav tako so bile neprevozne številne pokrajinske ceste med poplavljenimi kraji.

Sredi dopoldneva so

morali zapreti tudi državno cesto proti Gradišču in sicer v začetnem delu na Majnicah. V tem primeru so za težave krive neprimerne greznice, ki niso pozirale vse vode, ki se na to območje, steka tudi z obronkov Kalvarije in prinaša s sabo tudi gruč in zemljo. Ponekod je na cestiscu voda dosegla meter višine. Cesta je bila včeraj pozno popoldne še vedno zaprta.

Tezave so bile tudi drugod. Skoraj vsi podvozi v Locniku, Mošu in drugod so bili neprevozni. Ponekod se je voda nabirala tudi v mestu, kar je močno oviralo, ni pa onemogočalo prometa. Delno je bila zaprta UL Tuscolano tik za bolnisnico. V sami bolnisnici ni bilo hujše skode razen že skoraj običajnega pronicanja vode v podzemne rove.

Hujše je bilo v Pevmi, kjer se je (spet zaradi pomanjkanja primernih greznic) zbirala voda z Oslavja in bližnjih gričev ter povsem preplavila cestisce. V Brdih je bilo nekaj usadov. Manjšega so steverjanski občinski delavci odstranili na cesti z Bukovja v Dvor, večji pa se je usul v Grojni tik ob križišču s

cesto proti Podgori. Tezave so bile tudi na cesti z Oslavja v Steverjan zaradi usada na Sovenci. Cesta je bila prevozna le po enem voznem pasu, zaradi česar so morali preusmeriti progo avtobusov APT.

V Gorici je voda ponekod poplavlila kletne prostore in garaze. V soli Ascoli na Trgu Culiat so morali en razred preseliti, ker je deževalo v učilnico. Največ skrbi je bilo v severnem delu mesta zaradi nevarnosti ponovne poplave Korna. Občinska služba za civilno zaščito in mestni redarji so stalno nadzorovali stanje. Prebivalcem najbolj izpostavljenih hiš so svetovali, naj z vrečami zavarujejo vrata. Pretok Korna je bil povečan, vendar prave nevarnosti tudi zaradi uspešnega zadrževanja vode v bazeu na Pikolutu ni bilo.

Stanje Soče in Vipave včeraj še ni bilo dramatično. Soca je zalila nizje predele pri Zdravščinah, prav tako je Vipava preplavila nekaj bolj izpostavljenih polj pred sotocjem s Sočo, neposredne nevarnosti za naselja pa ni bilo. (Na slikah - foto Studio Reportage - levo: Birša v Koprivnem; desno zgoraj: cesta na Majnicah; spodaj: usad v Grojni).

SKGZ / POKRAJINSKI OBČNI ZBOR

Zveza v Gorici na poti prenove

Slovenska kulturno-gospodarska zveza bo v soboto imela v dvorani goriske pokrajine svoj prvi pokrajinski občni zbor. Ta mejnik pomeni uresničevanje prenove v organizacijski strukturi, ki je bila odobrena na junijskem deželnem obnem zboru v Trstu. Za Gorisko pa pomeni tudi in predvsem začetek uresničevanja že večletnih prizadevanj po večji pokrajinski avtonomiji in po taki krovni organizaciji, ki naj bo vernejši odraz razvejane delovanja in življenjskosti manjšine oz. tistega njenega dela, ki se prepozna v SKGZ.

Razprava, ki bo privedla do sobotnega pokrajinskega zbora traja že nekaj let in so k njej precej prispevale mlade sile in novi pogledi, ki so si utirili pot v zvezi. Se posebno intenzivna pa je bila v zadnjem času, ko so se vrstila dobro obiskana srečanja v posameznih

krajih, kjer delujejo zveze in njene članice. Slišati je bilo dosti predlogov, sugestij, tudi kritik. Vsekakor pa so bila mnenja o obnovi organizacije odločno pozitivna.

Obracunu tega intenzivnega pripravljalega dela predvsem pa odobritvi pravil za delovanje SKGZ - Gorica je bila posvečena seja pokrajinskega sveta, ki je bila pred nekaj dnevi v Gorici. Na njej je dosedanj pokrajinski predsednik Boris Peric poročal o pripravi na občni zbor in predložil osnutek pravilnika, ki so ga člani po dolgi in poglobljeni razpravi tudi odobrili.

Ne da bi se spustili v podrobnosti, velja vsekakor opozoriti na

nekaj pomembnih novosti. Prva zadeva članstvo: poleg organizacij, združenj, društev in ustanov bodo poslej lahko člani zveze tudi posamezniki. Podpisati bodo morali le izjavo o pristopu k "samostojni, nestransarski in demokratični organizaciji Slovencev na Goriskem", kot se označuje zveza.

Na obnem zboru bodo lahko sodelovali vsi člani in delegati kolektivnih članic, ki bodo izvolili pokrajinski svet in predsednika. Novi so tudi postopki za izvolitev teh organov.

K temu se bomo se povrnili, saj bo o kandidaturah pokrajinski svet spet razpravljal na seji v četrtak. (MM)

PROMET

Smrtna slabost 52-letnega Goričana

Prometna policija je včeraj zjutraj posredovala v Slovrencu, kjer se je okrog 7.30, na državni cesti št. 56 pripetila prometna nesreča s smrtnim izidom. 54-letni Franco Specogna iz Gorice, ul. Brigata Treviso 31 je izgubil nadzorstvo nad avtomobilom s katerim se je peljal v smeri proti Gorici ter zavozil s ceste na svoji levi strani. Specogna je umrl med prevozom v bolnisnico, vendar se zdi, da zaradi poškodb. V avtomobilu se je peljala tudi Specogneva žena, 59-letna Lea Qualig, ki pa v nesreči ni bila poškodovana.

NOVO / POKRAJINSKI ODBOR

Za graditev enotne leveice

Pristopili člani štirih strank

Pobuda, ki jo je pred dobrim mesecem v Rimu najavila skupina uglednih predstavnikov levičarskih strank in ki ima kot cilj sestavo koaliciije, ki bi lahko prevzela vlado, je tudi v Gorici naletela na zanimanje in precejšen odmev. Sredi prejšnjega tedna so namreč ustanovili pokrajinski odbor, ki si bo v krajevni stvarnosti prizadeval za sestavo levičarske koaliciije in za izhod iz sedanjega zelo zapletenega družbeno-političnega stanja. V prvem obdobju bodo predstavniki odbora s predavanji, javnimi razpravami, srečanji in raznimi drugimi pobudami pojasnjevali smisel in cilje odločitve. Pokrajinski odbor

sestavljajo predstavniki socialistične stranke, demokratične stranke levice, socialdemokratske stranke in tudi predstavniki zelenih Franco Bressan, Manuela Botteghi, Danilo Canesin, Max Cellie, Sergio Delfabro, Rosamaria Fontana Forzi, Oliviero Furlan, Francesco Messineo, Giovanni Messineo, Tiziana Mitratonna, Paolo Silveri, Renato Tossi, Lucio Ulian in Paolo Zuliani.

V okviru združevanja sil na levice pa sodi tudi nedavno srečanje med predstavniki PSI, PSDI in DSL v Gorici. Potekalo je na sedežu PSDI, udeleženci pa so ga ocenili kot "zgodovinski" dogodek za Gorico in tukajšnjo stvarnost.

ŠTMAVER / POBUDA RAJONSKEGA SVETA IN DRUŠTVA SABOTIN

Pohod več kot dvestotih na Sabotin

Množično srečanje se je nadaljevalo z družabnostjo v nekdanji šoli v Štmavru

Več kot dvesto ljudi se je v nedeljo udeležilo pohoda na Sabotin, ki ga je priredil rajonski svet z društvom Sabotin. Zbrali so se v Štmavru in se peš napotili proti vrhu, kjer je bila med rusevimi cerkvici sv. Valentina prvič po 20 letih masa. Zupnik Makuc je pri tem dejal, da mora ta kraj, kjer so se vojaki klali med prvo svetovno vojno, biti posvečen miru in sožitju med narodi. Srečanje, na katerem je pel moski zbor iz Štmavra, se je nadaljevalo do večera z družabnostjo.

OBVESTILA

OBCINA SOVODNJE sporoča, da se bo nocoj ob 20. uri sestala v občinski dvorani komisija, ki bo predhodno pregledala nacrt Soskega parka. Nacrt naj bi nato predvidoma pred koncem meseca odobrili občinski svet. Nocojsnjega sestanka se lahko udeležijo vsi, ki jih to zanima.

JAMARSKI KLUB KRASKI KRTI prireja 20. t. m. vsakoletno družabnost z večerjo. Tokrat bodo obeležili tudi 20-letnico delovanja. Vpisovanje in informacije do 18. t. m. pri Alenki (tel. 78092), Paolotu (78207) in Darinu (882193).

ODBOR KD SOVODNJE obvesca clane in prijatelje, da bo v tej sezoni, vsako sredo odprt javnosti urad domacega kulturnega doma. Sprejemali bodo predloge in priporočila o delovanju. Urad bo odprt od 18.30 do 19.30.

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE vabi solsko osebe (tudi bivše), na večerjo in družabnost, kjer bodo izrekli priznanje letosnjim upokojencem. Večerja z družabnostjo bo v petek, 4. decembra, ob 19.45 pri Francetu v Sovodnjah. Prijave sprejemajo odbor-niki SSS najkasneje do 1. decembra.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI
PROVIDENTNI Travnik 34 - tel. 531972.

DEZURNA LEKARNA V TRZICU
RISMONDO ul. E. Toti 52 - tel. 410701.

POGREBI

Danes v Gorici ob 11. uri Giuliana Silvi vdova Mitton, iz splosne bolnisnice v cerkev v Strazicah in na glavno pokopališce.

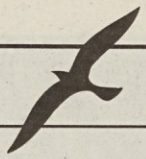
RAZSTAVE

V župnijski dvorani v Doberdobu je do 30. novembra odprta razstava razglednic iz prve svetovne vojne in tudi razstava slik An dreja Kosica in Renza Moreua. Ogled je ob delavnikih med 18. in 20. uro, ob nedeljah pa med 11. in 13. uro.

KINO

GORICA
VITTORIA 20.30
"Juliana". Film iz ciklusa CVCS.
CORSO 17.30-22.00
«Anni 90».
VERDI 17.30- 22.00 «Il principe delle donne».

TRZIC
COMUNALE 20.30
gledališka predstava "La cage aux folles".

NOVA GORICA/SESTANEK MEŠANE KOMISIJE

Kdaj nove prepustnice?

Tudi o novih mejnih prehodih

MARIJAN DROBEZ

rodnega. Tako bi dobila Brda prvi prehod najvišjega ranga in seveda tudi druga vprašanja in predloge. Mednje sodi na primer tudi prekvalifikacija prehoda za maloobmejni promet na Erjavcevi cesti v Novi Gorici, ki naj bi dobil mednarodni status. Cezenj naj bi bil dovoljen potniški promet za avtobuse na krožni fazi in neenotne: nekateri bi radi videli tak prehod na sedanjem maloobmejnem prometu.

V taksem ugodnem vzdušju sta se državni sporazumeli, da bosta pripravili 19. in 20. novembra v Novi Gorici prvo redno zasedanje stalne mešane slovensko-italijanske komisije za izvajanje Videmskega sporazuma (videmski zato, ker je bil več kot pred 30 leti v glavnem mestu Furlanije Julijske krajine podpiran) o maloobmejnem potniškem prometu.

Kot smo lahko izvedeli, bo komisija obravnavala vsa pomembnejša vprašanja v zvezi s tem. Nemara bo najvažnejše dejanje komisije v tem, da bo potrdila, da dosežejo spoznanja o tem, da bodo kmalu, morda že do konca letosnjega leta prekvalificirali sedanji maloobmejni prehod Neblo (ozirajoma Jenkovo, kakor mu pravijo z italijanske strani) v medna-

nem prehodu Klarici pri Brestovici, drugi spet menijo, da bi bil tak prehod najbolj smiselni pri Gorjanskem. O njih so prejšnji teden govorili tudi delegati sezanske občinske skupščine in zamisel podprli.

Nadalje je pomembno tudi to, da je bilo med državama že doseženo soglasje o zamenjavi prepustnic za maloobmejni promet. Obrazec zanje je namreč že izdelan in pripravljen, dokončen sklep o njej pa naj bi sprejeli na omenjenem zasedanju v Novi Gorici prihodnji teden. Osnovna razlika med novimi in starimi prepustnicami je v tem, da je umaknjen napis v srbohrvaščini in sploh vse besedilo, ki je bilo napisano v tem jeziku v teh dokumentih. Menijo, da bodo morali po doseženem sporazumu, zamenjati kakih 200 tisoč prepustnic. Zamenjavo bodo seveda izvedli v obmejnih krajih v obeh državah. Več bomo pisali v petek in soboto.

Včeraj so se predstavniki novogoriške in goriske občine pogovarjali o svojem prispevku iz osimskih sporazumov. Zlasti v zadnjem času dokument dviga prevec prahu. Dogovorili so se, da v petek podpiseta na gorški občini župana Pelhan in Tuzzi posebno izjavo o dobrososedskih odnosih. Novogoriški župan je posebej za Republiko izjavil: »Ne bomo premikali meje, ampak bomo razmislili, kako jo preseči.« Izjavo bo vsebovala zahtevo po avtocesti Vrtojba - Razdrto, premaknitev industrijske cone s Krasa na Gorisko, itd.

PIRAN/MEJA

Bo, Ne!

BORIS VUK

Občina Piran je ministrstvu za pravosodje in občo upravo poslala obvestilo, da občinsko sodišče v Bujah v teh dneh vodi postopek za nastavitve nove zemljiške knjige katastrske občine Kastel. Sodišče poziva slovenske državljane, ki imajo v lasti zemljišča na levem bregu reke Dragonje (dosedaj spadajo pod katastrsko občino Sečovlje), naj se mu prijavijo kot stranke. V pozivu bujskega sodišča, ki je kot vzorec priložen obvestilu, med drugim piše, da bo omenjena razprava vseeno tekla, kljub temu da povabljenega ne bo na razpravo, ob vseh možnih posledicah, ki bodo šle na breme takih strank. Kaze, da nameravajo v Bujah del katastrske občine Sečovlje (v Republiki Sloveniji) enostavno z birokratsko potezo »priključiti« h katastrski občini Kastel (v Republiki Hrvaški).

Ljudje na Obali so zato vznemirjeni, saj to ni prvi poskus hrvaških sosedov, da bi na tak način spreminjali mejo med obema državama. Kaze, da se razprtije med Slovenijo in Hrvasko nočejo pomiriti, kljub zagotovilom s vrhov obeh vlad. Mar levica ne ve...

SEVERNA PRIMORSKA/SPET POPLAVE

Obilna moča - hude težave

Včeraj je padlo 300 l dežja na kv.m

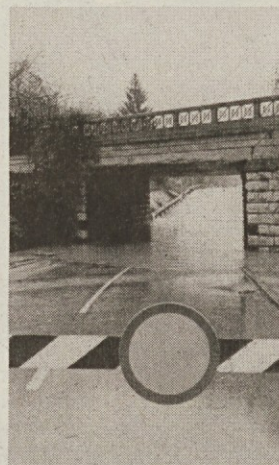
Dež, ki je neprekinjeno padal od nedelje popoldne, vso noč na ponedeljek, se je sele v ponedeljek pozno popoldne unesel. Največ moče so dobili spet v novogoriški občini, manj pa na Tolminskem in Idrijskem. Zelo močno je deževalo tudi v sosednjih italijanskih krajih za mejo. Vodotoki so močno narasli in marsikje prestopili bregove.

Včeraj dopoldne so bili zlasti v zadregi vozniki motornih vozil, saj jih je visoka voda marsikje ujela

plazovi zasuli cesto na več krajih. Voda je zalila tudi cesto med Novo Gorico in Plavami.

Na Goriškem je v tem času padlo 262 litrov dežja na kvadratni meter, kar je le nekaj manj kot v poplavih pred leti (v letih 1983 in 1987). Soca pri HE Solkan je včeraj imela pretok 1700 kubičnih metrov na sekundo. V Gorici so se včeraj zlasti bali potoka Koren, ki je pred leti, ko se ni bil zgrajen zadrževalnik Pikolud velikokrat prestopil bregove in poplavljal zlasti nižje predele Gorice in Nove Gorice. Tokrat se je zadrževalnik zelo izkazal, saj je opravil svojo nalogo zadovoljivo.

Na fotografijah avtorja O'Hare, posnetih včeraj okoli poldneva, vidimo visoke vode v okolici Nove Gorice in v samem mestu.

v past. Na cesti med Vrtojbo in Mirnom je bilo kar četrta metra vode, v Novi Gorici je zalilo kletne prostore na Kidricevi 15 in 18, pet hiš je zalilo tudi v Grgarju, zalilo je podvoz pod železnisko progo v Sempetru. Popoldne pa je voda preplavila cesto med Tolminom in Mostom na Soci ter med Mostom na Soci in Slapom ob Idriji. Ze dopoldne je zemeljski plaz zasul cesto pri Dolenji Trebusi. Med Grahovim in Bukovim so

MEDANA / NARODOVA ZGODOVINA

Gradnik in Zorzut vtkana v živo briško zavest

Okrili so spominsko ploščo na rojstni hiši obeh pesnikov

VOJKO CUDER

V nedeljo 15. novembra, popoldne so se Medanci in goriski kulturni delavci spomnili dveh velikanih duha, ki sta se rodila v tem obmejnem kraju: dr. Alojza Gradnika, pesnika in prevajalca, in Ludvika Zorzuta, etnografa, muzealca in tudi pesnika. Na njuni rojstni hiši so jima v spomin postavili spominsko ploščo.

Skromna, a zato prisrčna slovesnost ob prisotnosti nekaterih uglednih osebnosti iz slovenskega znanstvenega in umetniške sveta je po besedah govornika kot nalasc za premisljevanje o minljivosti - na srečo tudi slabega. Odrinjenost, ki sta

jo oba Medanca, zlasti pa Gradnik cutila za življenje, je pustila sledove. Na sedanjih in bodočih rodovih je, da obema povrnejo, kar jima je družba po krivici kratala.

» Kot Brica sta vstopila v krog tistih velikih sinov, kot so oba brata Siroka (narodna buditelj), Kozlina (oce in sin) iz Biljane, Srečko Kumar in Rado Simoniti (glasbenika), in se vrsta drugih uglednih in za narodovo srečo delujočih moz.«

Ploščo - delo Borisa Blazka - je odkril domačin Danilo Sirk. V kulturnem sporedu sta sodelovala Briski nonet in gledališki igralec PDG Nova Gorica Janez Starina.

Tomaz Pavsic je spregovoril pred rojstno hišo obeh pesnikov - Gradnika in Zorzuta (Foto: O'Hara)

SEŽANA / STANOVANJSKI PROGRAM

Prodano je 280 stanovanj, od tega 121 solidarnostnih, gradnja pa že dolgo upada

OLGA KNEZ STOJKOVIC

urjerjanje prostora ni realiziralo sklepov republiške skupščine.

V sezanski občini so ob uveljavitvi stanovanjskega zakona imeli 1817 družbenih stanovanj, od tega 333 od solidarnostnega sklada. Do konca junija letos so prodali 280 stanovanj, od tega 121 solidarnostnih. S prodajo 159 družbenih stanovanj so zbrali več kot 93 milijonov tolarjev.

Tistih, ki čakajo na solidarnostna stanovanja, je približno sto.

Veliko proslincev namreč ne odda pisnih vlog, saj so možnosti pridobitve solidarnostnega stanovanja zelo majhne. Sicer pa je od zadnjega razpisa za dodelitev solidarnostnih stanovanj minilo 3 leta. Petindvajset družin pa bi v tem trenutku resnično potrebovalo stanovanje in s tem resilo svoje nastanitvene probleme.

Gradnja stanovanj že deset let nazaduje. Pred leti je bil zgrajen le en stanovanjski blok, tre-

nutno gradijo se enega z 32 stanovanji. V naslednjih letih bodo v Sezani pridobili približno 140 stanovanj, v drugih krajih občine gradnja ni predvidena, razen v Hrpeljah. Z izplačilom odpravnine v višini 30 odstotkov vrednosti stanovanja in dodeljevanjem kreditov občinskih stanovanjski sklad spodbuja, da tisti, ki gradijo lastne hiše, izpraznijo stanovanja. Sredstva najemnih stanovanj (8 milijonov tolarjev) bodo porabili za večje prenove in tekoča vzdrževalna dela.

TOLMIN / PRIDOBILI ISO STANDARD 9001

Metalflex cenijo na tujem

ROMAN BRIC

Tolminski Metalflex si je v minulih dneh z zaključnim testom svicarske specializirane institucije SQS, članice evropskega združenja »CEQNET«, pridobil vrhunski kakovostni certifikat ISO 9001, s katerim se uvrsta med najkvalitetnejše dobavitelje vgrajnih komponent svetovnih proizvajalcev gospodinjskih aparatov in izdelkov bele tehnike.

Direktor Metalflexa Igor Fon je povedal, da 80 odstotkov proizvodnje izvažajo v več kot 30 držav. Najboljši kupci so Italija, Spanija, Francija, Nemčija. Imajo 820 zaposlenih. Del proizvodnje

teče tudi v zunanjih obratih, izven matične firme v Tolminu, preko pogodbenih firm in delom na domu.

Metalflex pa kljub uspešni tržni preusmeritvi in razvojni perspektivi se bremenijo posledice iz preteklosti, zlasti izguba nekdanjega jugoslovanskega trga in finančne obveznosti do bank, katere naj bi v sodelovanju s slovenskim razvojnim skladom razrešili že v naslednjih treh mesecih.

Seveda so pridobljenega mednarodnega certifikata veseli.

Predvsem jim je potreben sedaj, ko jim po besedah direktorja Fona, ne cvetejo rožice. Veseli so ga tudi zategadelj, ker so se med vrhunske svetovne proizvajalce vgrajnih

komponent za belo tehniko prebili z lastnimi močmi in razvojem svojih

Povabilo strankam na predstavitev

Stranke, ki delujejo v ajdovski občini, so se odzvale na povabilo Zbornice obiri in podjetništva, da se pobliže predstavijo morebitnim volilem predvsem iz obrtniških in podjetniških vrst. Tako bodo kandidati strank 26. novembra, od 17. ure dalje odgovarjali v sejni sobi stavbe političnih organizacij na vprašanja, ki bodo zanje prihajala več dni prej. Odgovori nanja bodo sli neposredno v eter lokalne radijske postaje, prenasal pa jih bo tudi Radio Općine. (A.L.)

Razstava Poletna slikarska kolonija 92

V Pilonovi galeriji v Ajdovščini bodo drevi (torek, 17. novembra) ob 18. uri odprli razstavo del, ki so nastala v letosnji slikarski koloniji v Vipavskem Krizu. Kolonije se je udeležilo sedem slikarjev: Ivana Burello in Gianmarco Roccagli (Italija) in Slovenci Ljerk Kovač, Janez Mateljc, Vladimir Potocnik, Oto Rimele in Marjan Smreke. Razstavo v koloniji nastalih del bo odprl ravnatelj mariborske umetnostne galerije Peter Moze. Na ogled bo do 4. decembra letos.

»Bil je škerjanec...«

ZKO Ajdovščina vabi abonente gledališkega abonmaja jutri, v sredo, 18. novembra ob 20. uri v kulturni dom v Ajdovščini na gledališko predstavo dela izraelskega pisatelja Ephraima Kishona »Bil je škerjanec...« Gostuje Mestno gledališče ljubljansko. Komedijo je režiral Boris Kopal, nastopajo Janez Hocevar - Rifle, Maja Boh in Evgen Car.

Gradnikovi večeri 92

Zveza kulturnih organizacij Nova Gorica in krajevne skupnosti Dobrovo, Kojsko in Medana bodo od 19. do 21. novembra pripravile prireditve s katerimi se bodo spomnile pred 110 leti rojenega in pred četrto stoletje umrlega briskega pesnika dr. Alojza Gradnika. Gre za tri prireditve: »Gradnik v izvirnih pesniških zbirkah« (Marijan Breclj), »Poklon Gradniku« (literarni večer članov Literarnega kluba Nova Gorica) in »Zlate lestve« (gledališki večer z Gradnikovo poezijo v izvedbi PDG). Vse bodo v grajskih prostorih na Dobrovem, začele se bodo vsake ob 20. uri.

Težki tovornjaki na ankaranski cesti

Na Sveti Katarini v Ankaranu gradi Luka Koper tretji pomol. Krajevna skupnost je od nje zahtevala, da izvede ozeleženitev, ki bo ločevala nove objekte od naselja. Glavni problem pri tej gradnji pa so cestne povezave, kajti težki tovornjaki, ki dovajajo material, presegajo dovoljeno obremenitev. Za to cesto je dovoljena obremenitev pet ton, po njej pa vozijo tovornjaki, ki skupaj z materialom tehtajo več kot 20 ton. Opozarjajo tudi, da je cesta med ankaranskim kriziščem in naseljem neprestano blatna in spolzka ter tako nevarna za promet. Čiščenje tega dela ceste je v pristojnosti ceste podjetja Koper.

NOVICE

ZALOŽNIŠTVO TRŽAŠKEGA TISKA

***45 let v svetu tiska
nas ni utrudilo.***

distribucija mednarodnega
tiska po Evropi

knjižne izdaje
tržaška knjigarna
TK Galerija
fotostavnica

Ulica Montecchi 6, Trst - Tel. 040/7796699

SANJA MUZAFERIJA

Kaj je pravzaprav kritični porabnik? To je kupec, ki se za nakup ne odloča brez trdnih zagotovil o tem, odkod je določen pridelek ali živilo prišlo, kako so ga prepeljali, skladiščili in označili. Kadar gre za aparat, denimo za pralni stroj, bo kritični kupec pred nakupom pogledal v enega uglednih specializiranih ekoloških časopisov, na primer v frankfurtski Oeko-test, v katerem strokovnjaki redno

Ena pomembnih ni vse bolj aktualnih zahodnoevropskih ekoloških tem je vsekakor recikliranje. Na vse več krajih v nemških mestih so že razobešeni veliki napisi Gruene Punkt - ki opozarjajo, da je prav tu treba odlagati steklenice, papir in plastiko - vse, kar je mogoče reciklirati. Sicer pa na trgu upada prodaja tistih izdelkov, ki so embalirani v plastiko, znova pa se v trgovine nezadržno vračajo steklenice za mleko in jogurt, steklenice namesto plastenk in papirne vrečke namesto pla-

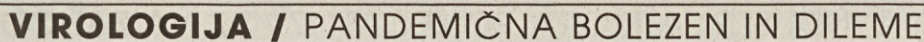
Raziskave Greenpeaca tako navajajo več kot 30 primerov izvoza radioaktivnih odpadkov in materialov iz Nemčije na Poljsko samo v letu 1990. Iz Švedske so istega leta

Podatkov iz Slovenije in ostanka nekdanje Jugoslavije na kongresu niso predstavili, vendar bi se do njih dalo priti in nanje

mer svojo novo kolekcijo tako, da v prvem planu ne poudarja linije ali kroja - ampak predvsem

Kar zadeva »fair-trade« ali pravičnejše trgovanje, je treba priznati, da je nista obravnavala ne bonksi ne delmenhorstski kongres, zlasti ne za Evropo izza nekdanje železne zaves. Povečini so omenjali indijski čaj, urugvajski med oziroma banane iz Nikaragve. O pozornosti, ki je kljub temu namenjena pravičnejši trgovini menjavi, prica organizacija GEP, ki zagovarja in brani pravičnejše cene izdelkov iz Latinske Amerike. Tudi uvrstitve tega problema v kontekst ekologije, je sama po sebi dovolj zgovorna.

Ker je bil letošnji svetovni ekološki kongres, ki je potekal v Rio de Janeiru, zvečine ocenjen negativno - se zdi, da se morajo posamezne države same resno lotiti konkretnih akcij za varstvo okolja, zdravo prehrano, spodbuditi proces recikliranja in zaceti razpravo o pravični trgovini, ki jo, kot se zdi, zahodna Evropa nadvse upravičeno uvršča v varstvo okolja.

MIHA LIKAR

Gupta in sodelavci so objavili svoje izsledke v uglednem *Proceedings-u* (razprave) ameriške narodne akademije znanosti. V tem spisu objavljajo elektronskomikroskopske posnetke novega virusa. Virusni delci so sferični, v premeru merijo približno 80 nm. Značilno za te delce je, da kažejo na

Prvi so se med kritiki oglasili virologi in imunologi s harvardске univerze v Bostonu. Opozorili so, da so delci, ki jih opisuje Gupta in sodelavci, najverjetneje "retroidi". To so odlomke, ki nastanejo pod vplivom delovanja kosčka humanega gena. Takšen odloмок je po zaporedju sestavin podoben virusnemu genu. Celice zacnejo izdelovati retroide pod vplivom pravih razlicnih spodbud. Cloveske celice nosijo menda s seboj vec sto tisoč taksnih retroidov. Med kritiki "novega virusa" naj omenimo še razmisljanja nekaterih pomembnih raziskovalcev. Na priaspke v Proceedings-u se je odzval tudi Ludvik Gross. Med prvimi je raziskoval viruse, ki povzročajo tumorje

Ljudje le redko brez sprejemajo novosti brez zadzrkov. Ali je tudi pri novem povzročitelju aidsa tako? Priznati moramo, da je nerazresenih vprašanj o aidsu vedno več kot je razrešenih - njihovo število pa se narasca. Dlje casa poznamo to pandemico bolezen, vedno več vprašanj nacenja in znanstveniki se niso - tudi najuglednejši - se pri nobeni novi bolezni trlikokrat zmotili, kot so se pri aidsu. Ali gre tokrat za nekaj takega?

ASTRONOMIJA/ SNOV Z MESECA

MILOŠ KRMELJ

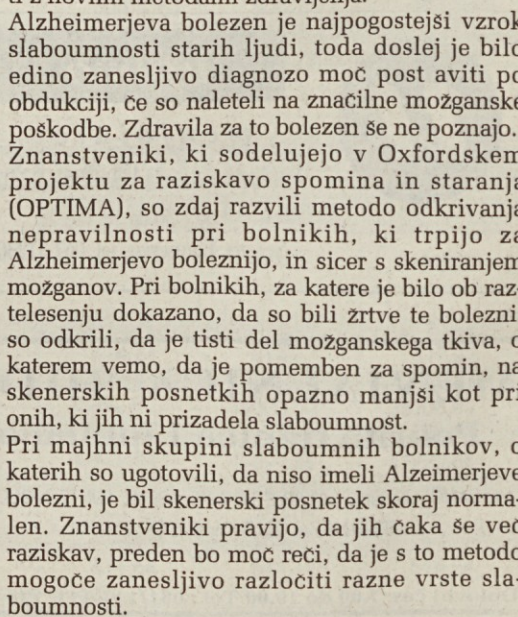
S svojo posebej prirejeno in obcutljivo televizijsko slikovno kamero je sonda Galileo posnela tudi z Zemlje nevidno zadnjo stran Meseca. Sonda je pri tem letela po

Po uspešni izstrelitvi iz vesoljskega izstreliska Cape Canaveral oktobra 1989 na krovu vesoljskega letala vrste shuttle jo je po zapustitvi tovornega prostora proti Veneri najprej usmerila tako imenovana visja težnostna raketna stopnja (IUS) tovarne Boeing. Ko je sonda letala mimo Venerre, je z izkoristkom gravitacijske sile planeta dobila dodatni pospešek, vendar se je pri tej novi in zapleteni trajektoriji letenja znova zelo približala Zemlji. Ravno iz te blizine je poleg posnetkov Zemlje napravila tudi nekaj zanimivih posnetkov Meseca. To gibanje ali letenje se je ponovilo, tako da se sedaj dobiva dodatne pospeške iz znova blizu Veneri. V letu 1992 bo imela sonda še dovolj energije, da se bo lahko usmerila na dolgotrajno potovanje proti veleplanetu Jupiter, kamor naj bi po sedanjih predvidevanjih priletela decembra 1995. Se preden bi se planetu približala, naj bi se od nje ločil manjši del, tako imenovana atmosferska sonda, ki naj bi z velikansko hitrostjo (160.000 kilometrov na uro) vdrla v ozračje veleplaneta in od tam posiljala podatke toliko časa, dokler je ne bi zdobil močen pritisk plinov v ozračju Jupitra. Menijo, da naj bi se to zgodilo pri približno 20-ih atmosferah.

Se leta 1986 so menili,

da bo Galileo proti Jupitru potoval ob uporabi močnejše in zmogljivejše višje raketne stopnje, ki za gorivo uporablja mesanico tekočega vodika in kisika, imenovane tudi Centaur. Takrat naj bi potovanje trajalo le 13 mesecev. Zaradi nesreč vesoljskega letala Challenger januarja 1986 je NASA postrila nadzor nad tovrstnim prostorom v vesoljskih letalih. Najbolj nevaren transport pa je vedno predstavljala prav višja raketna stopnja Centaur. Astronavti so imeli vedno pripombo, da bodo imeli občutek, kot da v svojem prtljžniku vozijo bombo, če bodo imeli na krovu to višjo raketno stopnjo. Zato je NASA to stopnjo nadomestila z raketo nato gorivo, imenovano tudi višja teznostna stopnja tovarne Boeing. Ta nima toliko zmogljivosti, da bi sondo kar neposredno usmerila proti Jupitru, ampak je treba uporabljati tako imenovani vesoljski biljard ali izbrati privlačnostne sile Venera in Zemlje kot sredstvo za povečanje energije. S tem bi pridobili dovolj veliko hitrost za pobeg od zemljine privlačnostne sile in usmeritev proti Jupitru. Tudi po zadnjih predvidevanjih izvedencev laboratorija za reaktivne pogone v Pasadena so ti optimisti, tudi če ne bo mogoče sprostiti velike, dezniku podobne antene pri morebitni uspešni misiji k Jupitru. Videli bomo, kaj se bo naprej dogajalo.

Gen, ki so ga imenovali ALL-1, je podoben genu, odritem v sadni mkušici; o tem vemo, da vpliva na razvoj ploda, in morda v človekovem organizmu podobno vlogo igra ALL-1.

NOVICE

Posvet: Država, državljani, stanovanja

RADENCI - V Radencih se je včeraj začel dvodnevni posvet o vlogi države pri urejanju stanovanjske problematike prebivalcev Slovenije. O vlogi države in lokalnih skupnosti pri oblikovanju in izvajanju stanovanjske politike je prvi dan posveta govoril Miha Jazbinšek, minister za varstvo okolja in urejanje prostora. Poslovanje Stanovanjskega sklada Republike Slovenije je predstavil direktor Edvard Oven. Med najbolj zaslužnimi za oblikovanje republiškega stanovanjskega sklada je brez dvoma Breda Kutin, predsednica odbora za porabo sredstev Sklada, sicer pa predsednica Zveze potrošnikov Slovenije. Kutinova je na posvetu predstavila analizo stanovanjskih potreb. Danes bo Janez Kopac govoril o evropskih modelih spodbujanja stanovanjske gradnje z davčnimi olajšavami, sociologinja Srna Mandić pa o merilih za primerno stanovanje pri nas in v Evropi. (STA)

Gerald Hintergger v Ljubljani

Ljubljana - Včeraj je na dvodnevni obisk v Slovenijo pripotoval Gerald Hintergger, izvršni sekretar ekonomske komisije Združenih narodov za Evropo. Gerald Hintergger se je v Ljubljani sestal z nekaterimi ministri slovenske vlade, sprejela pa sta ga tudi predsednik predsedstva Milan Kučan in predsednik vlade Janez Drnovšek. Danes dopoldne se bo Hintergger pogovarjal s člani skupščinske komisije za mednarodne odnose in člani odbora za splošne gospodarske zadeve, popoldne pa bo imel predavanje na Ekonomski fakulteti v Ljubljani. (STA)

Slovenija ne ceni svojih izumiteljev?

LJUBLJANA - Slovenski izumitelj Vladislav Marković je na nedavnem 41. svetovnem salonu Eureka 92 dobil zlato medaljo in pokal belgijskega ministrstva za industrijo za poseben mehanski pogon za kolo mycycle in za invalidske vozice. Izumitelja je včeraj na novinarski konferenci predstavil minister za znanost in tehnologijo dr. Peter Tancig. Do zdaj se nobena slovenska tovarna ni pokazala nikakršnega zanimanja za sodelovanje z izumiteljem, je na novinarski konferenci opozoril minister Tancig. Inovacijski proces je zelo dolg, saj zajema idejo, izdelavo prototipa, pripravo za redno proizvodnjo in končno se marketing, je poudaril minister za znanost in tehnologijo. V svetu od desetih zamisli le ena vodi do končnega izdelka, toda ta je običajno vredna toliko, da poravna stroške vlaganja v vseh deset. Zato imajo v tujini t. i. rizicne sklade z rizicnim kapitalom. Kot je včeraj napovedal minister Peter Tancig, bo podoben sklad kmalu dobila tudi Slovenija. Vanj bodo 75 odstotkov kapitala vložili Američani, 25 odstotkov pa Republika Slovenija. Začetni kapital sklada bo predvidoma vreden okoli 10 milijonov dolarjev. (STA)

Sirše na svetovni turistični borzi

LJUBLJANA - Minister za turizem, magister Janez Sirše, je danes odpotoval v London na ogled ene od treh največjih svetovnih turističnih borz. Udeležil se bo slovesne otvoritve, kjer bodo navzoči tudi številni tuji ministri za turizem. Poleg tega bo imel minister Sirše tiskovno konferenco in sprejem ob začetku promotivnih dejavnosti za prihodnje turistično leto. (S. P.)

MEDBANČNI DENARNI TRG

Po denarju povprašujeta dve banki

Obrestne mere nižje

JANEZ SAJE

Obrestne mere na medbančnem denarnem trgu so se v zadnjem času precej znižale. Ponudnikov prostih likvidnih sredstev je veliko, povpraševanje pa je omejeno na majhno število bank. Po količini je povpraševanje po denarju se vedno večje od ponudbe. Večina bank, ki so na trgu ponudnice sredstev, skuša razpršiti svoj portfelj medbančnih likvidnostnih presežkov naloženih v eni banki. Za razmere na slovenskem medbančnem trgu je že dalj časa znailno, da dve banki stalno povprašujeta po denarju in sta tudi visoko zadovoljeni, druge banke pa povprašujejo le občasno. Med ponudnicami likvidnih sredstev najdemo praktično vse "nove" banke in nekatere stare, vse pa so si med seboj konkurenčne. Konkurenca med bankami, sočasni vplivi intervencij Banke Slovenije, ki se

vključuje na večerni medbančni trg s krediti za "cez noč" (po obrestni meri R + 11 odstotkov), in spreminjanje politika deponiranja likvidnostnih viškov republiškega proračuna, ki po novem "sodeluje" z večjim številom bank, pa so dejavniki, ki znižujejo medbančne obrestne mere. Povprečna ponderirana obrestna mera trga denarja LB se v zadnjih dneh spet približuje ravni R + 17 odstotkov letno, obrestne mere pri bankah zunaj LB, pa so v povprečju za približno eno odstotno točko nižje. Za vse nove odobrene medbančne kredite se obrestne mere v teh dneh gibljejo med R + 12 in R + 17 odstotki letno. To bo vplivalo na dodatno znižanje omenjenih izračunanih povprečnih obrestnih mer. Poleg večernega likvidnostnega kreditiranja bank posega osrednja banka na trgu predvsem s ponudbami bankam za odkup deviz. Banka Slovenije tako "ustvarja" dodatno povpraševanje po devizah s strani poslovnih bank, tečaj pa "ohranja" nespremenjen.

Foto: Srdan Živulović/TRIO

»Za uresničevanje pobud je podjetnike treba voditi«

Svetovalec Mondimprese opozarja, da je Italija zamudila vlak

INTERVJU / ALESSANDRO COSTA

ALENKA L. JAKOMIN

bolj zanimive za vlaganja italijanskih podjetnikov?

Za italijanske podjetnike so zanimiva vsa področja manufakture, predvsem tekstilna, lesna in pohistvena industrija.

Predvsem panoge, ki so v Italiji že po tradiciji močno razvite. Nisem sicer specialist, ki bi vam lahko rekel, da se v to sodelovanje lahko vključijo tudi področja z visoko razvito tehnologijo.

Kateri dejavnik je po vašem mnenju tisti, ki bi lahko pospešil dialog in gospodarsko sodelovanje med Slovenijo in Italijo, gospodarski ali politični?

Mislim, da je to odvisno od samih podjetnikov, ne toliko od uradne politike. Podjetniki so tisti, ki se morajo začeti zavedati pomena sodelovanja na industrijskem in investicijskem področju.

Ni vse samo v trgovanju. Politiki pa morajo poskrbeti za to, da bo italijanska zakonodaja, ki predvideva financiranje razvoja srednje in vzhodnoevropskih gospodarstev, res služila svojemu namenu.

Pomembno je vlagati v programe, ki služijo razvoju podjetništva in hkrati dajejo ustrezne rezultate. Tega pa zdaj ne uresničujemo, oziroma je vsega tega premalo.

Katera slovenska področja ali panoge so po vašem mnenju naj-

LJUBLJANA / LESNA INDUSTRIJA MORA POVEČATI IZVOZ NA ZAHOD

Les imamo doma

Pohištvo mora biti lepo in po meri človeka

NATASA PEROVIC

Letos mineva 40 let, odkar je podjetje Les Ljubljana priredilo prvo povojno razstavo pohištva v Sloveniji. Podjetje se je kasneje preimenovalo v Lesnino. Gospodarsko razstavišče pa je že po treh letih pripravilo prvo mednarodno razstavo predelave in uporabe lesa, ki se je kasneje razdelila na dva dela: pohištveni in lesni sejem. V povojna petdeseta leta sega tudi rojstvo večine slovenskih podjetij, ki so se pretežno ukvarjala z lesno proizvodnjo. Danes imata lesna in pohistvena industrija to prednost, da je les ena redkih surovin, ki ju ni treba uvažati, saj lastni viri zadostujejo za približno 70% potreb. Raven, ki jo dosega pohistvena industrija, pa je žal v marsičem odvisna od končnega izdelka, ki zahteva kreativno oblikovanje, funkcionalnost, primerno kakovost izdelave in agresivno marketinsko strategijo.

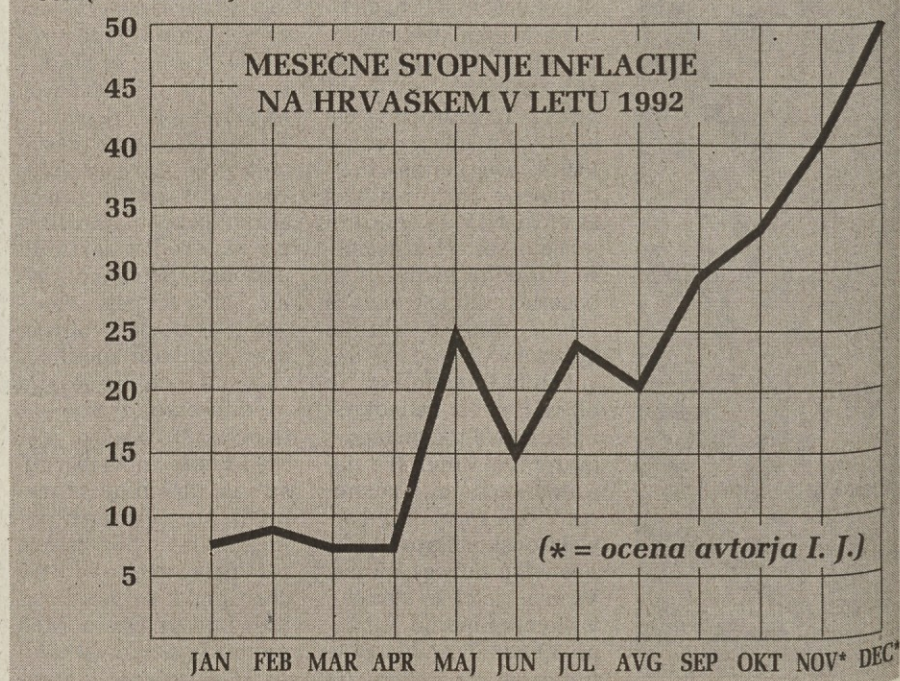
Tako kot vse gospodarske panoge se želi tudi pohistvena uveljaviti na zahodnoevropskih trgih. V letu 1991 je znašal izvoz celotne lesne industrije 280 milijonov dolarjev, nova strategija razvoja lesne industrije do leta 2000 pa predvideva povečanje izvoza na milijardo

dolarjev letno. Za osvojitve evropskega pohistvenega trga je po mnenju Mirka Tratnika, strokovnjaka za lesarstvo na Biotehnični fakulteti v Ljubljani, potrebno izdelati poseben tržnostrateski pristop, ki bi upošteval različne sisteme povpraševanja in trgovanja v posameznih evropskih državah. Pri tem ne smemo zanemariti konkurenčnega položaja evropske trgovine s pohištvom, ki zahteva tako internacionalizacijo trgovanja kakor tudi raznolikost blagovne ponudbe. Tak primer je uspešno svedsko podjetje IKEA, ki je

pionir na področju prodaje pohištvenih izdelkov množične proizvodnje. Nenehno prilagajanje tujemu tržišču zahteva upoštevanje novih trendov v nakupnem vedenju potrošnikov, ki so vse zahtevnejši. Opazen je predvsem trend "impulzivnih nakupov", t. j. nakupov majhnih cenejših kosov pohištva, in spremljanje novih konkurentov. Nekateri strokovnjaki za omenjeno področje menijo, da bodo uspeli samo tisti, ki bodo hitro ustvarjali nove tehnologije in proizvode, medtem ko bo izguba novosti pomenila zanesljiv propad.

Raznoliko pohištvo, ki mora biti oblikovano v skladu s kulturo človeka, njegovim okoljem in kakovostjo bivanja, se bo uspešno prodajalo, ce bodo pri tem upoštevana sodobni tehnološki procesi obdelave lesa in novi materiali. Slovenska pohistvena industrija se bo lahko začela ukvarjati z omenjenimi vprašanji sele, ko bo rešena visoka stopnja odvisnosti od tujih sredstev ter odpisanosti opreme, morda pa bo majhen korak k hitrejšemu razvoju dodal tudi letošnji pohištveni sejem, na katerem se bodo 21. novembra predstavili pomembnejši domači in nekateri tuji proizvajalci pohištva.

rast drobnoprodajnih cen (v odstotkih)

upimo
menjalnice
Ljubljana, Subičeva 1, Tel. 061 212 073,
od 8.30 do 18. ure
Sežana, Euroservis, tel. 067 31230

MENJALNICA HIDA
Pokrita tržnica Ljubljana
MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANKE, KRONE, FUNTE IN GULDNE
VEDNO NA ZALOGI TUDI HRVAŠKI DINARJI
Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

ZAGREB / HRVAŠKI GROZI HIPERINFLACIJA

Višji davki in novo tiskanje denarja

Mesečna inflacija lahko novembra doseže 40 odstotkov.

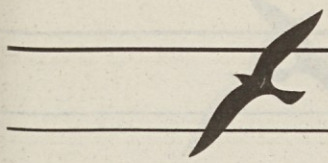
IVO JAKOVLEVIC

te dni verjetno sooča z neizbežnim padcem v hiperinflacijo (ki, kot pravi P. Cagan, nastopi, ko mesečna stopnja inflacije preseže 50 odstotkov).

Glavna razloga za vrnitev hiperinflacije v hrvaško gospodarstvo sta: vojna in finančna izolacija. Srbska agresija je krepko zmanjšala ponudbo hrvaškega gospodarstva, zato bo tudi leta 1992 bruto proizvod znašal samo 9 milijard dolarjev namesto predvojnih 15 milijard dolarjev. Vojna

pa je tudi bistveno spremenila strukturo povpraševanja na Hrvaškem. Za več kot 50 odstotkov letnega proizvoda so se povečali državni stroški za obrambo, pregnance, begunce in zdravstvo ter socialno pomoč. Ker je z oktoberskim davčnim sokom Hrvaška že začutila temno stran Lafferove krivulje (ko vedno višji davki prinasajo v državno blagajno vse manj denarja), na razpolago pa ji dejansko ostaja samo še ena možnost: monetarna

iluzija, s katero se da, pa čeprav s pomočjo hiperinflacije, kupiti se nekaj časa do vstopa v MMF. Zaradi tega bi v novembru cene na drobno lahko dosegle mesečno stopnjo rasti vsaj 40 odstotkov, decembra pa že 50 ali več. Ta ka rast cen se zdi neizbežna. Vendar pa ostaja še svetlejša alternativa takemu zaključku leta 1992 na Hrvaškem: možno je, da bo zaradi strahu pred hiperinflacijskim kaosom, zelo oslavljeni ekonomiji, hrvaška vlada posegla po poslednjem ukrepu - zamrzovanju cen in plac.

MENJALNIŠKI TEČAJI

16. NOVEMBRA 1992

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LIT)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	61,60	62,10	8,71	8,80	7,12	7,20
Akont I.	61,00	62,00	8,60	8,80	6,95	7,20
Avtohisa Ljubljana*	61,20	61,90	8,65	8,90	7,08	7,28
Banka Vipra, Nova Gorica	61,55	62,09	8,68	8,76	7,10	7,14
Banka Zasavje	61,10	62,30	8,68	8,85	6,90	7,40
Bela vrtnica	61,30	62,30	8,60	8,90	7,00	7,30
Bober Trzin*	61,40	61,90	8,65	8,80	7,10	7,25
Bober Fužine*	61,40	61,90	8,65	8,80	7,10	7,25
BTC d.d. Ljubljana	61,40	62,20	8,46	8,85	6,90	7,15
BTC terminal Sezana*	61,50	62,35	8,55	8,73	7,03	7,15
Burin*	61,50	62,10	8,50	8,85	6,95	7,25
Come 2 Us*	61,40	62,20	8,65	8,90	7,00	7,30
Creditanstalt Nova Banka	61,20	61,80	8,60	8,80	6,90	7,20
Dolenjska banka	60,50	62,00	8,55	8,81	6,97	7,25
Dom Kaffe*	61,60	61,90	8,72	8,85	7,12	7,25
Emona globtour*	60,50	62,00	8,55	8,81	6,96	7,24
Eros Ljubljana*	61,50	62,00	8,65	8,85	7,10	7,25
Eros Kranj*	61,45	62,00	8,65	8,85	7,10	7,25
Eurotours International*	61,35	61,95	8,70	8,90	7,05	7,25
Euroservis Sezana	61,45	61,95	8,60	8,70	7,11	7,15
Feniks d.o.o. Portorož	61,32	62,32	8,50	8,86	7,06	7,23
Firma*	61,60	62,00	8,65	8,80	7,10	7,20
Firadas d.d. Idrija	61,30	62,55	8,40	8,80	6,90	7,10
Golfurist	61,20	62,10	8,58	8,84	7,00	7,20
Graphtec and present	61,60	62,00	8,70	8,85	7,00	7,30
Hida*	61,60	61,85	8,71	8,77	7,13	7,20
Hipo*	61,60	62,10	8,70	8,85	7,10	7,25
Hipotekarska banka Koper*	61,40	62,30	8,60	8,85	7,08	7,28
Hram Rožice Mengeš	61,70	61,90	8,50	8,85	6,90	7,90
Hranilno kreditna služba	61,25	61,90	8,60	8,80	7,05	7,17
Ilirika Ilirska Bistrica	60,90	62,40	8,40	8,74	6,85	7,15
Ilirika Slovenj Gradec	61,60	61,90	8,70	8,75	7,11	7,17
Ilirika Postojna	61,60	61,90	8,67	8,74	7,08	7,15
Invest	61,40	62,30	8,68	8,88	7,08	7,30
Italdesign*	61,40	62,10	8,65	8,77	7,08	7,17
Klub Slovenijales	61,40	62,00	8,65	8,85	7,10	7,25
Komercialna banka NG d.d.*	61,16	62,98	8,44	8,87	6,75	7,20
Komercialna banka Triglav d.d.	61,00	62,46	8,58	8,88	7,05	7,30
Kompas Fintrade*	61,40	61,99	8,65	8,79	7,00	7,25
Kompas Hertz Bled*	61,40	61,90	8,60	8,80	6,90	7,10
Kompas Hertz Idrija*	61,30	62,30	8,60	8,80	6,85	7,05
Kompas Hertz Velenje*	61,20	61,70	8,60	8,80	6,90	7,10
Kompas Hertz Celje*	61,40	62,00	8,60	8,80	6,90	7,10
Kompas Hertz Krško*	61,40	61,90	8,60	8,80	6,90	7,10
Kompas Hertz Maribor*	61,40	61,90	8,60	8,80	6,90	7,10
Kompas Hertz Tolmin*	61,30	62,30	8,60	8,80	6,85	7,05
Kompas Hertz Novo Mesto*	61,40	61,90	8,60	8,80	6,90	7,10
Kompas Holidays	61,40	62,00	8,58	8,84	6,80	7,25
Kreditna banka Maribor d.d.*	61,00	62,40	8,65	8,82	6,70	7,20
Libertas Koper*	61,55	62,05	8,54	8,72	7,11	7,19
Ljubljanska banka d.d.	60,50	62,00	8,55	8,81	6,96	7,24
MA	61,60	62,10	8,65	8,85	7,05	7,40
Mercator Turist	61,30	61,95	8,55	8,80	6,90	7,25
O.M.D.B.*	61,60	62,00	8,60	8,79	6,90	7,20
Otok Bled*	61,30	61,91	8,62	8,75	7,10	7,20
Petrol*	61,55	61,99	8,65	8,80	7,05	7,20
Pionir Avtohisa	61,45	61,80	8,65	8,75	6,95	7,20
Posilna banka Slovenije	61,00	61,99	8,45	8,79	6,71	7,15
Publikum Ljubljana	61,50	61,95	8,65	8,80	7,05	7,24
Publikum Kranj	61,41	61,99	8,66	8,82	6,95	7,14
Publikum Maribor	61,20	62,38	8,70	8,79	7,03	7,12
Publikum Piran	61,00	62,20	8,40	8,70	6,90	7,15
Publikum Celje	61,35	61,89	8,60	8,79	6,98	7,19
Publikum Dobova	61,30	62,30	8,35	8,93	7,01	7,31
Publikum Krško	61,30	62,30	8,35	8,93	7,01	7,31
Publikum Metlika	61,00	62,00	8,60	8,80	7,00	7,20
Publikum Mozirje	61,05	61,99	8,56	8,80	6,70	7,20
Publikum Novo Mesto	61,55	62,10	8,50	8,77	6,95	7,20
Publikum Sentilj	61,20	62,38	8,70	8,79	7,03	7,12
Publikum Sentjur pri Celju	61,50	62,00	8,50	8,69	6,20	7,00
Publikum Trebnje	61,40	62,30	8,45	8,80	6,85	7,19
Publikum Žalec	61,40	62,09	8,60	8,80	6,95	7,19
Publikum Sevnica	61,50	62,45	8,50	8,85	6,85	7,19
Roja	61,50	62,00	8,67	8,83	7,09	7,22
SKB banka d.d. Ljubljana*	61,51	61,98	8,74	8,80	7,15	7,21
SIB d.d.*	61,30	62,00	8,45	8,80	6,75	7,17
Simofisk	61,40	61,90	8,60	8,75	7,00	7,20
Sl. hranilnica in posojilnica Slovenijaturist Ljubljana	61,40	61,90	8,65	8,80	7,10	7,20
	61,57	62,00	8,67	8,76	7,12	7,21
SZKB	61,25	61,90	8,60	8,80	7,05	7,17
Sonce	61,40	62,00	8,62	8,85	7,06	7,26
Slovenijaturist zel. p. Maribor*	61,60	62,30	8,70	8,80	6,70	7,10
Stajerska banka obiti in podj.	61,40	61,80	8,65	8,75	6,80	7,20
Tartarus Postojna	60,89	62,34	8,27	8,72	6,77	7,13
Tentours Domžale	61,50	62,10	8,55	8,80	7,10	7,35
Tourist service Portorož	61,15	62,00	8,50	8,73	7,02	7,20
Trias*	61,40	62,00	8,65	8,80	7,10	7,25
Upimo	61,60	61,80	8,70	8,79	7,10	7,18
Valuta	61,45	62,00	8,55	8,80	7,00	7,25
Tečaj velja danes: *						

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 219 z dne 16. novembra 1992 — Tečaji veljajo od 17.11.1992 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	65,1824	65,3785	65,5746
Avstrija	040	šiling	100	844,9638	847,5063	850,0488
Belgija	056	frank	100	289,1448	290,0148	290,8848
Kanada	124	dolar	1	74,4262	74,6502	74,8742
Danska	208	krona	100	1552,1320	1556,8024	1561,4728
Finska	246	marka	100	1874,9232	1880,5649	1886,2066
Francija	250	frank	100	1763,7594	1769,0666	1774,3738
Nemčija	280	marka	100	5944,5884	5962,4758	5980,3632
Grčija	300	dragma	100	—	45,9886	46,1266
Irski	372	funt	1	—	157,8864	158,3601
Italija	380	lira	100	6,9612	6,9821	7,0030
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	18,0000	—
Japonska	392	jen	100	75,9124	76,1408	76,3692
Nizozemska	528	gulden	100	5284,4419	5300,3429	5316,2439
Norveška	578	krona	100	1461,4771	1465,8747	1470,2723
Portugalska	620	escudo	100	66,9361	67,1375	67,3389
Švedska	752	krona	100	1578,5854	1583,3354	1588,0854
Švica	756	frank	100	6591,3596	6611,1932	6631,0268
Velika Britanija	826	funt sterling	1	143,5618	143,9938	144,4258
ZDA	840	dolar	1	94,4298	94,7139	94,9980
Evropska Skupnost	955	ECU	1	116,9836	117,3356	117,6876
Španija	995	peseta	100	83,0459	83,2958	83,5457

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 17. NOVEMBRA 1992

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 10. 12. 1992 :					1,000,000	569,138	593,371	1,162,509
23	59.6248	113.8276%	118.6742%	116.2509%	100,000	56,914	59,337	116,251
2) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 15. MARCA. 1993:					1,000,000	554,823	581,635	1,135,458
118	59.6248	110.9646%	116.3270%	113.6458%	100,000	55,482	58,164	113,646

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

16. NOVEMBRA 1992	v SIT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
Abanka	12,00	18,00
Banka Zasavje	15,00	21,00
GraphTec, Ljubljana*	14,00	22,00
Hipotekarska banka Koper	14,00	20,00
Ilirika Postojna	14,50	20,00
Invest*	14,00	19,00
Kreditna banka Maribor*	14,00	20,00
Libertas*	16,00	20,00
MA	14,00	22,00
Sonce.	15,00	20,00
Tentours Domžale	14,00	20,00

Tečaj velja danes: *

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

16. NOVEMBRA 1992	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1330	1370
nemška marka	848	865
francoski frank	249	257
holandski gulden	748	770
belgijski frank	40,80	42,10
funt sterling	2030	2090
irski sterling	2240	2270
danska krona	220	224
grška dragma	6	6,65
kanadski dolar	1035	1070
japonski jen	10,75	11
švicarski frank	936	955
avstrijski šiling	119,50	123,50
norveška krona	207	211
švedska krona	224	228
portugalski escudo	9	10
španska peseta	11,50	12,15
avstralski dolar	900	940
madžarski florint	11	15,50
slovenski tolar	13,75	14,50
hrvaški dinar	1,75	2,75

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

16. NOVEMBRA 1992				
država	banka	nakupni	prodajni	
Avstrija	Posojilnica Pliberk	10,00	11,00	
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	11,00	11,80	
Avstrija	Posojilnica Borovlje	10,50	12,25	
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	11,00	11,80	
Avstrija	Posojilnica Ločilo	11,00	12,00	
Italija	Kmečka banka Gorica	13,50	14,10	
Italija	Tržaška kreditna banka	13,75	14,50	

DEVIZNI TRG BEOGRAD

16. NOVEMBRA 1992	ZA DEVIZE				
država	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šiling	100	1798,8232	1804,2359	1809,6486
Francija	frank	100	3747,4073	3758,6834	3769,9595
Nemčija	marka	100	12648,243	12686,301	12724,360
Italija	lira	100	14,7484	14,7928	14,8372
Švica	frank	100	13992,950	14035,056	14077,161
ZDA	dolar	1	199,4000	200,0000	200,6000
V. Britanija	funt	1	304,6426	305,5593	306,4760

opombe: Tečaji veljajo za jugoslovanski dinar.

ZVEZA BANK CELOVEC

16. NOVEMBRA 1992	v ŠILINGIH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	10,9500	11,4500
kanadski dolar	8,6000	9,0000
funt šterling	16,7000	17,5000
švicarski frank	764,0000	794,0000
belgijski frank	33,5000	34,7000
francoski frank	204,0000	212,0000
holandski gulden	612,5000	636,5000
nemška marka	690,6000	714,6000
italijanska lira	0,8000	0,8400
danska krona	179,0000	186,0000
norveška krona	168,1000	175,1000
švedska krona	182,6000	189,6000
fińska marka	215,5000	226,5000
portugalski escudo	7,8000	8,2000
španska peseta	9,6500	10,1500
japonski jen	8,8000	9,1000
slovenski tolar	11,0000	11,8000
hrvaški dinar	1,8000	2,6000

Tečaj velja za 100 enot valute.
Vir: Zveza slovenskih bank v Celovcu.

GOSTOVANJE NA CIPRU / PRVI URADNI NASTOP PO SPREJEMU V ČLANSTVO FIFA

Reprezentanca Slovenije proti Cipru na dveh frontah

Danes bodo najprej igrali mladi, jutri pa še A reprezentanca

JURE ZORCIC

LJUBLJANA - V Paralimni, od Larnake 50 km oddaljenemu mestecu bo danes naprej igrala mlada nogometna reprezentanca Slovenije, ki bo ob 14.30 nasprotnik selekciji Cipra, jutri pa se bosta v glavnem mestu pomerili se članski reprezentanci.

Selektor obeh nasih mostev Bojan Prasninar je v mlado ekipo (do 21 let) izbral naslednje igralce: Zver (Mura), Avgustin (Ljubljana) in Gregor Blatnik (Publikum). Kot kaže je Prasninar »pozabil« na nekatere nadarjene mladince, poleg tega pa lahko imamo že občutek, da so kriteriji za izbor med najboljših nogometašev precej skrivnostni.

Jutri ob isti uri bo v Larnaki igrala se A reprezentanca, obe pa sta na Cipr odpotovali že včeraj dopoldne. Razumljivo je, da tekmi A reprezentanc velja več pozornosti. Obe reprezentanci sta se uradno zbrali že v nedeljo

Robert Englaro (levo) jutri proti Cipru ne bo igral zaradi poškodbe (Foto Živilović/TRIO)

zvečer v Ljubljani, člani pa bodo danes tudi vadili na igrišču, kjer bo jutri prijateljska tekma obeh mostev.

Na Cipru bodo za Slovenijo igrali (16 igralcev): Simeunović, Zulić in Valentincić (SCT Olimpija), Krizan (Maribor Branik), Florjancić (Cremonese), Novak (Fenerbahçe), Ceh in Kek (GAK Gradec), Zidan (HASK Gradjanski), Zahović, Milanić (Partizan Beograd), Bosković

(Koper), Kosić (Studio D), Milosević (Ljubljana), Pate (Pierikis) in Marko Elsner (Nice). Tokrat za najboljšo državno selekcijo ne bodo igrali poškodovani Katanec (Sampdoria), Englaro (SCT Olimpija), Gliha in Jermanis, ki igra v japonskem prvenstvu, ponovno pa je selektor izpustil nekatere igralce, ki si vsaj po igrah v prvenstvu zaslužijo več pozornosti (Udović, Ubavić, Gruskovnjak,

Kotnik). Ob vsem tem pa velja se povedati, da je imel Prasninar nekaj težav tudi zaradi lažjih poškodb nekaterih nogometašev.

V mostvu je kar devet nogometašev, ki si sluzijo kruh v tujini, lahko pa bi nasli se koga, saj domača konkurenca kljub večji medijski pozornosti se zdalec ne more biti osnovni kriterij za izbor. Zal bodo imeli v dveh tekmah tokrat za nasprotnika ekipo, ki v Evropi nima

večje veljave, kljub temu pa bi ob nenastopu v uradnih tekmovanjih (in kvalifikacijah) priložnost morali v vseh ozirih izkoristiti. Gre pač za promocijo našega nogometa nasploh, predvsem pa za zahteven projekt, ki ga lahko poimenujemo kar - kje in kam v evropskem in svetovnem nogometu. Tekma s Ciprom je prvi uradni nastop slovenske reprezentance po sprejemu v članstvo mednarodne nogometne organizacije.

NOGOMET / TEKMA ZA SP

Donadoni ali Lentini, Vialli brez možnosti

Škotska postava že znana

FIRENCE - Vse kaže, da je italijanski zvezni trener Arrigo Sacchi že izbral deset od enajstih nogometašev, ki bodo jutri igrali v začetni postavi na kvalifikacijskem srečanju za svetovno prvenstvo proti Škotski.

Po lahkem uspehu na nedeljski trening tekmi z mlado postavo Luccheseja (6:0), na kateri je Vialli dosegel kar tri zadetke, pa si kljub temu ni prislužil mesta v začetni postavi proti Škotski, je Sacchi včeraj dal nalsednjo izjavo: »Glede obrambe nimam nobenega dvoma kot tudi glede napadalnega para Baggio - Signori«

Kaj pa ostali. Bianchi bo igral na sredini. Albertini je doslej odlično opravil svojo nalogo, Eranio tudi. Ostaja le dvom ali naj igra Donadoni ali Lentini.

V škotskem taboru pa dvomov ni. Igralci so že obvesčeni. Vsi se dobro poznamo, nimamo česa skrivati,« tako pa je dejal casnikarjem zvezni trener Škotske Roxburgh. In je najavil postavo, ki je naslednja: Goran, McPherson, Malpas, Boyd, McLaren, White, McAllister, McStay, Durrant, McCoist, Durie. Rezerve bodo: Smith, Jess, Collins, McNally, Robertson, Goran, McPherson, Durrant in

Gianluca Vialli rezervna tekmi proti Škotski (AP)

McCoist igrajo pri Rangersu iz Glasgowa, ki je v škotskem prvenstvu prvi na lestvici.

Običajno je trener Roxburgh zelo previden, preden najavi postavu. Kaže, da je tokrat pred srečanjem z Italijo kar precej optimistično razpolozen.

Naj omenimo, da sta se Škotska in Italija v 82 letih doslej pomerili le stokrat. Obracun pa je zelo ugoden za azzurre, ki so trikrat zmagali, enkrat pa izgubili.

KOŠARKA / V ZAGREBU

Hrvaška brez zvezd priložnost za zmago pomlajenih azzurrov

Kdo bo naslednik trenerja Gambe?

ZAGREB - Po nespodbudnem »remiju« z reprezentanco Slovenije čaka nocoj pomlajeno kosarkarsko selekcijo azzurrov se tekma s sovratniki iz Hrvaske. Stanje v italijanskem taboru je vse prej kot rožnato, saj je cela vrsta poprečnih in poraznih rezultatov, pomanjkanja kombinirane, učinkovite in solidne igre privedla glavne organe kosarkarske federacije do odločitve, da bo Gamba prepustil vodilno mesto, naslednik pa ima vsaj to prednost, da bo le s težavo lahko poslalsal današnje negativno sliko italijanske reprezentance.

Kakorkoli že, bo Gamba sedel na klopi do poteka pogodbe (31.12.92), kar pomeni,

da bo tudi danes težko zaznati kakšno zanimivo spremembo pri igri Rusconija, Pessine in ostalih nadpovprečno plačanih velikanov. Sodec po spisku igralcev za današnjo tekmo ima Italija izredno priložnost, da se vsaj delno oddolži za katastrofalni poraz, s Hrvaško na predolimpijskih igrah v Barceloni (-45 točk), saj bodo nocoj odsotni Petrović, Kukoc, Tabak, Perasović, Cvijetanić, Komazec in Vranković. Jasno je torej, da bi morali imeti Pittis, Nicolai in Myers lepo možnost za prestižno zmago, nič čudnega pa ne bo, če jih bodo zastavili tudi Alanović in Sarlija ali celo Zurić in Juric.

TENIS / MOŠKI IN ŽENSKÉ SE BODO BORILI TUDI ZA 5, 5 MILIJONOV DOLARJEV

Turnirja v Frankfurtu in New Yorku dogodek za teniške sladokusce

Turnir v Frankfurtu se začne danes, ženske pa so igrale že ponoči

NEW YORK, FRANKFURT - Pozornost ljubiteljev tenisa bo ta teden usmerjena v Frankfurt in New York. V Frankfurtu se bodo od danes dalje Sampras, Courier, Edberg, Ivanisević, Becker, Chang, Korda in Krajicek (rezerva je Ferreira) potegovali za naslov najboljšega na finalu ATP, v newyorskem Madison Square Gardenu pa se je že včeraj ponoči začel ženski Masters šestnajstih najboljših igralcev sveta.

Med udeleženci frankfurtskega turnirja je v zadnjem trenutku prislo do nekaterih sprememb. Becker se je po zmagi v Parizu povzpел z 10. na 5. mesto najboljših teniskih profesionalcev, Agassi (st. 9) in Lendl (st. 8) pa sta se nastopu odpovedala zaradi poškodb. Zadnji trenutek se je z zmagama nad Courierjem in nato v finalu Antwerpna se nad Woodfordom na turnir uvrstil tudi Krajicek.

Naslov brani Pete Sampras, formula tekmovanja pa je enaka kot lani. Tekmovalci so razdeljeni v dve skupini. V skupini Laver so Courier, Ivanisević, Chang in Krajicek, v skupini Rosewall pa Sampras, Edberg, Becker in Korda, kjer bodo vsak dan zrebal vrstni red srečanj, da bi tako preprečili možno »izbiranje« nasprotnikov v polfinalu, v katerega se uvrstita prvoplasirana iz obeh skupin. V primeru enakega števila točk bo odločalo medsebojno srečanje, potem pa se osvojeni seti in posamez-

V finalu turnirja Virginia Slims v Philadelphii je Steffi Graf (na sliki) premagala Španko Sanchezovo (AP)

ne igre.. Polfinalni srečanja bosta na sporedu v soboto, ko bodo se igrali na dva, finalni dvoboj v nedeljo pa na tri dobljene sete. V igri je tudi 2, 5 milijona dolarjev in številne točke ATP, ki lahko privedejo tudi do spremembe na celu najboljših teniskih igralcev.

Ze včeraj ponoci pa se je v New Yorku začel ženski Masters. Na njem igrajo Seles, Graf, Sabatini, Sanchez, M. J. Fernandez, Navratilova, Martinez, Manuela Malejeva, Novotna, Tauziat,

Garrison, Mc Neil, Frazier, Katerina Malejeva in Sukova.

Glavna favoritinja je Jugoslovanka Monika Seles, ki pa o svojem jugoslovanstvu precej nerada govori in sama zase pravi, da je doma s Floride. Nagradni sklad znasa več kot 3 milijone dolarjev, za katere se bo borila šestnajsterica najboljših igralcev na lestvici Kraft. Na osnovi točkovanja v letošnjem letu tega so tudi določili predtekmovale pare.

Najhujsa nasprotnica Selesove, ki bo skušala že tretjič zapored osvojiti

newyorski Masters, bo tokrat po vsej verjetnosti Steffi Graf, ki je včeraj z zmago v finalu Virginia Slims v Philadelphii nad Arantxo Sanchez osvojila ze svoj certi zaporedni turnir. Grafova je druga nosilka in se s Selesovo ne more srečati pred finalom (v nedeljo), na poti obeh glavnih favoritinj pa bodo precejšnje oviro predstavljale se Sabatinijeva (st. 3), Sanchezova (st. 5), pozabiti pa ne smemo na veteranko Navratilovo, ki bo tudi v New Yorku hotela dokazati, da kljub castiljivi starosti se ni za

v staro šaro.

Selesova, se vedno je 18-letnica, je letos osvojila tri turnirje za Grand Slam, v Wimbledonu pa je bila finalistka. V prvem kolu jo čaka Francozinja Nathalie Tauziat in ce ne bo velikih presenečenj, se bo nato v cetrifinalu pomerila z zmagovalko med Mary Joe Fernandez in Jano Novotno. Edina igralka, ki je v letošnji sezoni premagala v finalu za Grand Slam premagala Selesovo, je Grafova, ki ima v prvem kolu za nasprotnico Americanko Mc Neilovo.

NOVICE

Izzivalci za 1995 že znani

SAN DIEGO - Znanih je že petnajst izzivalcev letosnjega zmagovalca najslavnejšega jadralskega tekmovanja Americas' Cup. Za naslednje tekmovanje, ki bo leta 1995, je enajst jadralskih klubov že uradno prijavljenih pri letošnjem zmagovalcu, San Diego Yacht Clubu, teče pa postopek prijave za se štiri izzivalce. Med petnajstimi so kar trije francoski klubi, po dva novozelandska, avstralska, španska in ruska ter en japonski, italijanski, južnoafriški in britanski.

Sveža lestvica ATP

PARIZ - Na najnovejši lestvici ATP, ki so jo objavili v ponedeljek, je American Jim Courier obdržal prestol, Sved Stefan Edberg je z drugega mesta zrinil Americana Peta Samprasa, American Michael Chang pa je skočil s sedmega na peto mesto. Ivanisević je ostal številka 4, novinec med deseterico pa je Nizozemec Richard Krajicek.

Milanski Vragi na finalni turnir

MILANO - Igralci hokejskega kluba Devils iz Milana so z zmago nad Duesseldorfer AG s 6:2 koncali na vrhu polfinalne skupine B evropskega pokala državnih prvakov in se uvrstili na finalni turnir, ki bo od 27. do 30. decembra v Duesseldorfu. Poleg Milana in Duesseldorfa bo v finalu nastopil se moskovski Dinamo, francoski Rouen, švedski Malmoe in švicarski Bern.

Latvijski hokejisti presenetili Fince

JYVAESKYLAE - V prijateljskem srečanju hokejskih reprezentanc Finske in Latvije so Latvijci, nasprotniki slovenskih hokejistov v skupini C, presenetljivo premagali izkušenejše tekmece s 6 proti 3 (4:2, 1:1, 1:0).

Maradona radijski komentator

SEVILLA - Zvezdnik nogometnega kluba Sevilla Diego Armando Maradona se bo poskusil za mikrofonom. Na vsesplošno veselje ne kot pevec temveč kot sportni komentator za špansko radijsko postajo. Sodeloval bo pri prenosu kvalifikacijske tekme za nogometno svetovno prvenstvo 1994, v kateri se bosta v sredo pomerili reprezentanci Španije in Irske. Sam je poslušalce vnaprej opozoril, da je »cetrtozredni komentator«.

Cesar Franz kritiziral Matthaeusa

MUENCHEN - Podpredsednik bavarskega prvotiga Bayerna Franz Beckenbauer je pred kratkim obtožil kapetana nemške državne reprezentance Lotharia Matthaeusa nepotrebnega nastopa v sobotnem kolu Bundeslige proti Nueremburgu. Nemski virtuoz, ki si je na koncu lanske sezone poškodoval koleno pri milanskemu Interju, kljub bolečinam in slabi pripravljenosti vztraja na igrišču. Z odzivom na vabilo reprezentančnega selektorja Bertija Vogsa na sredino tekmo z Avstrijo pa je na ogenj prilil se olja.

Odbojkarji Doba poraženi Sodnik z Dunaja je odločil tekmo

Najboljši slovenski odbojkarški mostveni ekipi na Koroškem, športnem klubu Dob pri Pliberku, se je po odličnem startu v prvi avstrijski zvezni ligi zataknilo: v soboto so Dobljani v gosteh izgubili proti TV Gleisdorf (Stajerska), glavni vzrok za ponoven poraz pa ni bila slaba igra koroškega prvaka, marveč sodnik Kuhanek z Dunaja, ki je že tretjič odločilno vplival na izid tekme SK Dob. Takrat se je Kuhanek posebej »izkazal« v prvem nizu: ko se Dobljani po lepi igri skoraj izenacili vodstvo domaćinov, je vse pomembne točke prisodil Stajercem in jim tako omogočil, da dobijo prvi niz. Poleg tega je se izključil »legionarja« Alesa in Mlakarja, ki se nista strinjala z enostranskim sojenjem, in tako dodatno oslabil goste iz Koroške.

TV Gleisdorf je zmagal s 3:0 (-8, -8, -8), Dobljani pa so si kljub porazu že zagotovili tekmovanje v zgornji play-off-skupini.

Košarkarji Optimizma uspešni v ZDA

JEFFERSON CITY - V drugi tekmi na ameriski turneji so kosarkarji Optimizma premagali Lincoln Blue Tigers 85:83 (Missouri). Najboljša pri naših sta bila centra Susuc in Reicheman (210cm, 120kg), ki je mostvu na preizkušnji. Zaradi slabih zvez nismo uspeli zvedeti več kot le izid, tretjo tekmo pa so Postojanci igrali v Kentuckyu proti Murray State University.

Mladinska košarka: Benettonu prvo mesto

MESTRE - Z visoko zmago na finalni tekmi proti domaci peterki Scainija, si je Benetton iz Trevisa zagotovil peto izvedbo pokala Arcobaleno. Za tretje mesto sta se pomerili peterki Olimpije iz Ljubljane ter Hapole iz Jeruzalema, zmagali pa so Ljubljancani z izidom 68:59. Za najboljšega igralca turnirja je bil proglašen Izraelec Roy Eyal.

Nogometne kvalifikacije za SP v ZDA leta 1994

TORONTO - V okviru kvalifikacij za svetovno nogometno prvenstvo so v nedeljo odigrali tri tekme. V drugem kolu južnoameriske A skupine je Costarica v gosteh premagala Saint Vincent z 1:0 (strelec Gonzales v 69'). V B skupini je Kanada z lahkoto odpravila Bermude s 4:2, potem ko je že vodila s 3:0 po 45. minutah. Tri zadetke je dosegel Bunbury, enega pa Auger. Za goste sta zaostanek znižala Goater in Sawn. Z zadetkoma De La Torreja (10') in Uribeja (62') pa je Mehika premagala Honduras.

Kvota totip

RIM - Kvota 46. Totipa so naslednje: 12 (33 dobitnikov) 28.667.000 lir; 11 (1.271 dobitnikov) 735.000 lir; 10 (13.891 dobitnikov) 66.000 lir.

VATERPOLO / NA DUNAJU

Triglav in Koper dosegla manj od pričakovanega

KRANJ - V soboto in nedeljo so vaterpolisti Triglava in Kopra igrali v 3. in 4. kolu avstrijskega državnega prvenstva, v katerem bosta kot gosta nastopala le do zaključnega dela. Obe mostvi sta gostovali na Dunaju in dosegli polovичen uspeh. Koper je ugnal domaco ekipo ASW in igral neodločeno z Donauom, Triglav pa je presenetljivo izgubil z Donauom in premagal ASW. Kranjanci so nastopili brez petih igralcev, Homovca, Stromajerja, Hajdinjaka, Cadeza in Baldermana

in tako prepustili prvo mesto gostiteljem.

IZIDI 3. in 4.KOLA: Tirol : Badener 20:12, Salzburg : Lizner 8:14, Graz : Woerthersee 15:12, ASW : Triglav 8:17, Donau : Koper 6:6, Donau : Triglav 10:8, ASW : Koper 9:11, Tirol : Linzer 14:12, Salzburg : Badener 15:12.

VRSTNI RED: Donau in Koper po 7 točk, Triglav in Tirol po 6, Linzer 4, Graz, ASW in Salzburg 2, Woerthersee in Badener. V 5. kolu bosta v Celju igrala Triglav in Koper. (Matjaz Rakovec)

NOVICE

Streljal na fazana
ustrelil strica

BERGAMO - Lovske nesreče so v Italiji na dnevnem redu, se zlasti ob odprtju lovske sezone. Zadnja vest prihaja iz Grumella pri Bergamu, kjer je lovec, cigar imena se niso objavili, streljal na lastnega strica v prepričanju, da strelja na fazana. Pierluigi Ferrari je bil pri prici mrtev, fazan pa, kaže, se vedno leta po lombardskih lovskih...

Eksplozirala tovarena
umetnih ognjev

CASERTA - V nedeljo zvečer je pri Neaplju prišlo do eksplozije v majhni tovarni umetnih ognjev, pri čemer sta bila dva delavca hudo ranjena. Strast prebivalcev južne Italije za umetne ognje je znana, zaradi česar obstaja cela vrsta manjših delavnic, kjer proizvajajo rakete in podobni material, sicer ne da bi spoštovali najosnovnejša varnostna pravila, tako da so nesreče tudi s smrtnimi žrtvami zelo pogoste.

Na Kitajskem špricanje
šole ni priporočljivo

PEKING - Na Kitajskem se s špricanjem sole ne kaže saliti, vsaj ce sodimo po reakciji, ki jo je imel Xian Liran, ko mu je 12-letni sin priznal, da je raje sel v luna park kot v solo. Fant je moral pred očetom najprej poklekniti, nakar je Xian Liran vzel vrv in sina kratko malo obesil. Tragedijo gre najbrž v prvi vrsti pripisati primitivnosti človeka, ki je bil prepričan, da bo sinu dal lekcijo, ki je revez ne bo pozabil. Sam se namreč ni mogel solati, zato je hotel, da bi vsaj njegov sin imel višjo izobrazbo.

Vsako leto 10.000 mrtvih
v kitajskih rudnikih

PEKING - V kitajskih rudnikih je lani umrlo skoraj 10 tisoč ljudi, nad 3000 pa je bilo ranjenih. Podatke je objavil kitajski podminister za delo, ki je v tolažbo navedel, da se število nesreč od leta 1982 vztrajno niža, pa čeprav je število se vedno zelo visoka. Na Kitajskem je kar 230.000 manjših in večjih rudnikov. Kitajska vlada je zadnje case se poskrbela kazni za odgovorne za varnost v rudnikih, kjer pride do smrtnih nesreč. Podjetja imajo tudi dokajšnje popuste pri nabavi varnostnih naprav za rudnike.

NESREČE / STRMOGLAVILI LETALI V VIETNAMU IN V KARIBIH

V dveh padlih letalih
skoraj 50 mrtvih

Razbitin vietnamskega letala še niso našli

HANOI, SANTO DOMINGO - V soboto, vendar pa je vest prišla komaj včeraj, je v Vietnamu po vzletu z letališča v Hosiminhu (nekdanjem Saigonu) strmo-glavilo krajevno letalo s 30 osebami na krovu. V trenutku nesreče je na območju divjalo močno neurje, ki je najbrž eden od razlogov strmo-glavljenja. Med potniki je bilo tudi nekaj tujcev (dva Francoza, dva Nizozemca, štirje Tajvanci in Sved).

Doslej se niso našli razbitin letala (gre za sovjetski jak-40), tako da

ni znano niti, če se je nekdo od potnikov resil. Iskali so vso soboto in vso nedeljo, domnevajo, da se bodo prebili do razbitin v teku današnjega dne. Pri iskanju padlega letala sodelujejo tudi vojska letala in vojski helikopterji. Reševalci pa imajo velike težave, saj je gorato območje, na katero je letalo strmo-glavilo povsem neobljubeno.

Po mnenju glavnika vietnamske letalske družbe so kontrolorji poletov izgubili stik z letalom v soboto zjutraj, kakih 50 minut po vzletu

iz Hosiminha, Zrakoplov je bil namenjen v Nha Trang, ki leži nekoliko severneje, ob obali, prevazal pa je devet tujih in 15 domačih potnikov treh sest članov posadke. Ko je zasel v neurje, je letel zelo nizko.

V nedeljo pa je v severnem delu Dominikanske republike padlo kubansko carter-sko letalo, ki je prevazalo 20 oseb. Dominikanske oblasti so sporočile, da so vsi potniki umrli v nesreči. Letalo je letelo med Santom Domingom in Kubo, moralo pa bi iz tehničnih razlogov pri-

stati v Puerto Pati, kakih 200 kilometrov od dominikanskega glavnega mesta. Stirinajst potnikov je bilo dominikanske ali kubanske narodnosti, medtem ko je bila posadka kubanska.

Obe nesreči nista na noben način povezani, razen dejstva, da sta obe letali bili namenjeni carter-skemu prevozu. Ostaja ugotovitev, o kateri se sicer že dalj časa govori, da je vzdrževanje carter-skih letal, to velja skoraj izključno za nekatere manjše letalske družbe, dokaj pomanjkljivo.

RIM / PRI PORTI PORTESE

Nacisti razdeljevali
rasistične letake

RIM - »Italija pripada Italijanom, Evropa Evropejcem, proč črnci, cigani in Židje.« Tako je pisalo na letakih, ki jih je v nedeljo zjutraj na značilnem in dobro obiskanem sejmu Porta Portese, razdeljevala skupina nacistov.

Prve letake je že ob 8. uri zjutraj opazila obiskovalka sejma, ki je takoj telefonirala policiji.

Njo je zbodel v oči črn kljukast kriz, ki je z letakov zlovesče zrl v

mimoidoce. Dejanje so ostro obsodili člani kulturnega združenja mladih Židov, ki so v nedeljo popoldne z nekaterimi člani Zveze mladih sionistov obiskali mladega palestinskega studenta Sajada Zuhirja, ki ga je dan prej hudo pretepel »gologlavi« sosolec.

Mladega Palestinca, ki se zdravi v bolnišnici, je obiskala tudi predsednica italijanskih židovskih skupnosti Tullia Zevi.

DUBAI / NA BEGU Z LADJO

Grozljiva usoda skupine
somal-skih beguncev

DUBAI - Upati je, da se je v zadnjih urah ugodno razpletla tragična dogodivščina 3 tisoč Somalcev, ki so se z begom preko morja skušali rešiti iz pekla, v kar se je spremenila njihova domovina. Ze pred dobrim tednom so se vkrcali na somalsko trgovsko ladjo »Somaal«, vendar naj bi ze takrat skupina krutih zlikovcev od vsakega posameznika za prevoz »zahtevala 150 dolarjev. Nakar naj bi komandanta ladje prisilila, da odpljuje

iz somalskega pristanišča Merka, pa čeprav ni vkrcal zadostne količine hrane in pi-jace. Zaradi zeje in lakote naj bi med tragično plovbo ladje proti pristaniscem Arabskega polotoka umrlo veliko ljudi. Prvotno naj bi bili banditi namenjeni v Aden, vendar pa se je ladja včeraj zjutraj usidrala pred pristaniscem Al Mukalla, ki je približno 700 kilometrov stran od Adna. Natancnih podatkov o usodi somalskih beguncev zaenkrat se ni.

MELBOURNE / STO METROV NAD REKO YARRE

Poklicali planince, da bi zamenjali
električne žarnice na visečem mostu

102 metra nad reko Yarre v Melbournu so gorniki morali zamenjati električne žarnice

TVOJI DENARNI ZAVODI V ITALIJI
NAJBЛИŽJI V EVROPI

HRANILNICA IN POSOJILNICA OPČINE - TRST
KMEČKA BANKA - GORICA
KMEČKA IN OBRTNA HRANILNICA
IN POSOJILNICA V NABREŽINI
KMEČKO-DELAVSKA HRANILNICA
IN POSOJILNICA V SOVODNJAH
KMEČKA OBRTNA HRANILNICA DOBERDOB
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

TRŽAŠKA POKRAJINA

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Ulica/Via Filzi 10, 34432 Trst/Trieste, tel. 040/67001, fax 040/6700333, telex 460264, swift BCTB IT 2T. - Agencija Domjo - Agencija Domio, Domjo/Domio 227, 34018 Dolina/S. Dorlito della Valle (TS), tel. 040/831131. Agencija Rojan - Agencija Roiano, Trg/Piazza tra i Rivi 15/A, 34135 Trst/Trieste, TEL. 040/411611.

CASSA RURALE ED ARTIGIANA
OPICINA - TRIESTE
HRANILNICA IN POSOJILNICA
OPČINE - TRST

Trst; Ulica/Via Ricreatorio 2, 34016 Trst/Trieste, tel. 040/21491, fax 040/211879, telex 460361. - Podružnica-Trst - Filiale Trieste, trg/Piazza della Libertà 5, 34132 Trst/Trieste, tel. 040/21491.

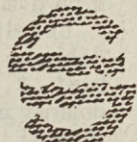
KMEČKA IN OBRTNA HRANILNICA
IN POSOJILNICA V NABREŽINI

Nabrežina Aurisina 106, 34011 Devin Nabrežina/Duino Aurisina (TS) tel. 040/200011, fax 040/201133. - Podružnica Sesljan - Filiale Sistiana, Sesljan/Sistiana 43, 34019 Devin Nabrežina/Duino Aurisina (TS), tel. 040/291501.

GORIŠKA POKRAJINA:

Banca Agricola Gorizia
Kmečka banka Gorica

Korzo/Corso Verdi 55, 34170 Gorica/Gorizia, tel. 0481/3871, fax 534335, telex 461239, swift BPAG IT 2G. Podružnica Krmin - Filiala Cormons, Drevored/Viale Friuli 38, 34071 Krmin/Cormons (GO), tel. 0481/630042.

KMEČKO-DELAVSKA HRANILNICA
IN POSOJILNICA V SOVODNJAH

Ulica/Via 1 maggio 75, 34070 Sovodnje ob Soči - Sovogna d'Isonzo (GO), tel. 0481/882155, fax 0481/882580.

KMEČKO-OBRTNA HRANILNICA
DOBERDOB

Ulica/Via Roma, 23, 34070 Doberdob/Doberdò del Lago (GO), tel. 0481/78063, fax 0481/79341.

VIDEMSKA POKRAJINA:

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Filiala Cedad - Filiale di Cividale, Ulica/Via Carlo Alberto 17, 33043 Cedad/Cividale del Friuli (UD), tel. 0432/730314, fax 0432/730352, telex 451008.

GLEDALIŠČE

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

NAPOVEDUJEMO: v petek, 20. t. m. ob 11. in 20. uri ter v soboto ob 20. uri Dogodek v mestu Gogi - Grumova drama tokrat v angleški izvedbi - gostuje gledališka skupina The Genuine Article pri Univerzi iz Essex (Linhartova dvorana). Vstopnina je 400 SIT.

30. t. m. in 1. 12. (Gallusova dvorana): Kralj Lear, avtor projekta Radko Polić, režija in dramaturgija Dušan Jovanović. Vstopnice so ze v prodaji! Cena vstopnice 600, 500, 400 SIT, za dijake in študente z izkaznico CD bo na razpolago omejeno število vstopnic po 200 SIT.

Informacije vsak delovnik od 13. do 20. ure, ob sobotah od 9. do 14. ure in uro pred začetkom predstave; tel. 061/222-815.

DRAMA SNG

JUTRI: ob 19.30 uri G. Strniša: Samorog. V eni od glavnih vlog nastopa Boris Cavazza, letosnji dobitnik Borstnikovega prstana.

Za abonma SREDA in IZVEN (KONTO).

V PRIHODNIH DNEH: 19. 11. ob 19.30 Večer s Milo Kacicevo - ob 80-letnici igralkine pesnice.

V Mali drami bo danes ob 20. uri monodramski nastop Polone Vetrin z naslovom Blagi pokojniki, dragi možje.

V Klubu drame bo v jutri ob 20.30 monodramski nastop Poldeta Bibica z naslovom Zivelo življenje, Luka de.

Informacije in rezervacije vsak delavnik od 11. do 12. ure ter od 18. ure do pricetka predstave na tel. 061/221-511.

OPERA SNG

V PRIHODNIH DNEH: 21. in 28. t. m. ob 19. uri Puccini: Tosca. 24. t. m. ob 19. uri J. Offenbach: Hofmanove pri-povedke. 25. (ob 19. uri) in 27. (ob 16.30 uri) t. m. J. Strauss ml.: Netopir; 26. t. m. Verdi: Nabucco. Blagajna je odprta vsak dan od 11. do 13. ter od 16. do 19. ure, rezervaciji po telefonu 331-950 samo med 9. in 11. uro.

SEŽANA

KULTURNI DOM SRECKA KOSOVELA

DANES: ob 20.00 uri erotična drama Divja orhideja II, režija Zulman King, igrata Nina Siemaszko in Tom Skerritt. Cena vstopnic 200 SIT.

TRST

KULTURNI DOM

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

V PRIHODNIH DNEH: v petek, 20. t. m., ob 20.30 Aldo Nicolaj, Hamlet v pikantni omaki. V glavnih vlogah: A. Petje, L. Kozlovic, M. Blagovic, B. Bratuž in A. Svete. Režija Z. Petan.

NAPOVEDUJEMO: A. P. Cehov, Česnjevt vrt. Premiera 27. t. m., ob 20.30 ob 40-letnici umetniškega dela Mire Sardo. Režija Boris Kobal.

GLEDALIŠČE ROSSETTI

Stalno gledališče FJK

DANES: ob 20.30 uri: Bohumil Hrabal, Una solitudinea troppo rumorosa- izvaja Stalno gledališče FJK v sodelovanju z Gledališko zadrugo iz Sardinije in Mittelfestom iz Cedada V glavni vlogi Paolo Bonacelli. Režija Giorgio Pressburger. V abonmaju, odrezek st. 3. red prost. Za vstopnice in rezervacije se lahko zgledate pri osrednji blagajni v pasazi Protti in v gledališču Rossetti.

JUTRI: ob 21.00 uri srečanje s Corradom Augiasom. Vstop prost.

GLEDALIŠČE CRISTALLO

DANES: ob 16.30: Carpinteri in Faraguna, Putei e putele. V glavnih vlogah Ariella Reggio, Orazio Bobbio, Mimmo Lo Vecchio in Gianfranco Saletta. Režija Francesco Macedonio. Jutri in v sredo ponovitev iste predstave ob 20.30 (zadnja ponovitev).

NAPOVEDUJEMO: od 21. do 29. t. m. gostovanje gledališke skupine Compagnia della Rancia z musicalom »La cage aux folles«.

KRIZ

DOM A. SIRK

V PRIHODNIH DNEH: v soboto, 21. t. m., ob 20.30 gostovanje gledališke skupine Teatr iz Kopra s predstavo »A largo vivendis« Edite Franceskin. Večer prireja KUD Magnet.

TRZIC

OBCINSKO GLEDALIŠČE

DANES: ob 20.30: musical Jerryja Hermana in Harryja Flersteina, La Cage aux Folles - v izvedbi Compagnia della Rancia. V glavnih vlogah Carlo Reall, Gianfranco Mari in Renato Scarpa. Režija Saverio Marconi.

NAPOVEDUJEMO: v torek, 24. t. m. in sredo, 25. t. m., ob 20.30 gostovanje Stalnega gledališča FJK: Bohumil Hrabal - Una solitudine troppo rumorosa. Režija Giorgio Pressburger. Nastopajo Paolo Bonacelli, Paolo Meloni, Franco Noe.

CEDAD

GLEDALIŠČE RISTORI

JUTRI: ob 20.30: musical Jerryja Hermana in Harryja Flersteina, La Cage aux Folles - v izvedbi Compagnia della Rancia. V glavnih vlogah Carlo Reall, Gianfranco Mari in Renato Scarpa. Režija Saverio Marconi.

NAPOVEDUJEMO: V torek, 1. decembra, ob 20.30, Alasica. Izvajajo gledališki skupini Contemporranea 83 in Acc. d'arte drammatica Silvio d'Amico. Režija in glavna vloga: Patrizio Cigliano.

CELOVEC

MESTNO GLEDALIŠČE

DANES: ob 19.30: Boccaccio.

JUTRI: ob 19.30 ponovitev iste predstave.

MLADINSKI CENTER POINT (Benediktiner Platz 10) JUTRI: ob 20. uri scensko branje.

VRBA

CASINEUM

DANES: ob 20. uri kabaret Petra Lodinskyja.

MARIBOR

SNG MARIBOR

NAPOVEDUJEMO: Ansambel mariborske operne hiše pripravljaj z gostujočimi in domačimi pevci premiero Puccinijeve opere La Bohème, uspešnice, ki je danes med najpogostejše izvajanih deli mednarodne operne scene. Premiera bo 20. novembra, dirigent je Simon Robinson, režiser pa Franjo Potocnik.

Gledališka blagajna je odprta vsak dan razen nedelje od 11. do 16. ure ter uro pred predstavo, ob nedeljah in praznikih pa samo uro pred predstavo. Informacije in rezervacije vstopnic na tel. 221-206.

CELJE

SLG CELJE

NAPOVEDUJEMO: 20. 11. bo premiera Molierovega namisljenega bolnika režiji Katje Pegan. Predpremieri bosta v sredo in četrtek ob 10.30 za Gimnazijo Celje. Igrajo: Janez Bermež, Ljerk Belak, Darja Reichman, Anica Kumer in drugi.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

V PRIHODNIH DNEH: 27. t. m., predstava (za izven in konto) Ray Cooney: Zbeži od zene. Od srede, 18., do sobote, 21.11., bo gostovalo Primorsko dramsko gledališče iz

Novo Gorice s predstavo Sama Sheparda: Pokopani otok. Vstopnice so ze v prodaji. Informacije in rezervacije na tel.: 064/222-681

GORICA

KULTURNI DOM GORICA

V PRIHODNIH DNEH: 15. decembra bo predstava SSG, P.A. Cehova, Česnjevt vrt. 22. decembra: B. Slade, Ob letu osorej. Gostovanje Cankarjevega doma iz Ljubljane. Predstave se bodo odvijale v teatru G. Verdi v Gorici (ul. Garibaldi 4), s pricetkom ob 20.30. Informacije v uradu Kulturnega doma v Gorici (ul. I. Brass 20) tel.: (0481) 33288.

ZAGREB

HRVATSKO NARODNO KAZALISTE

JUTRI: ob 19.30 uri: Ivan Aralica: Propast magnuma, režija Ivica Kuncevic. Igrajo: Kruno Sarić, Zvonimir Zorčić, Anja Sovagović, Dragan Despot in drugi.

V PRIHODNIH DNEH: 20. in 21. t. m. drama Ivana Aralica: Propast magnuma.

NAPOVEDUJEMO: 25., 26. in 27. 11. ob 18.30 - Ivan Gundulić: Osman, gledališki spektakl v režiji Georgija Para, nastopa 250 članov drame, opere in baleta.

ZAGREBAČKO KAZALISTE MLADIH

DANES: ob 20. uri Magic/Loss. Rezervacije na tel. 041/422668.

GLASBA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

V PRIHODNIH DNEH: 22. t. m. (Gallusova dvorana) nastop skupine Odeon pope trio.

Vstopnice so ze v prodaji. Informacije na tel.: 061/158-121.

NARODNA GALERIJA

DANES: ob 20.00 uri bo koncert ansambla za staro glazbo

Koroška

VETRINJ

SAMOSTAN (baročna dvorana) DANES: ob 20. uri: Sufimusik; narodna in spiritualna glasba iz Srednje Azije.

NOVI GRAD

JUTRI: ob 20. uri klavirski koncert Waltraud Wulz. Na programu Mozart, Schubert, Brahms in Liszt.

RAZNE PRIREDITVE

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES: ob 19.30 v Stihovi dvorani Literarni večer slovenskih knjižnih prevajalcev. 18. in 19.11. ob 17. in 20. uri v Gallusovi dvorani Modni bazar.

JUTRI: ob 19. uri v Kosovelovi dvorani: Vsaka podoba zase - potopisno predavanje Marine Furlan. 21. 11. ob 19.30 v Gallusovi dvorani: Jubilejni nastop Folklorne skupine Emona.

FILOZOFSKA FAKULTETA

HUMANISTICNI SIMPOZIJ (predavalnica 34):

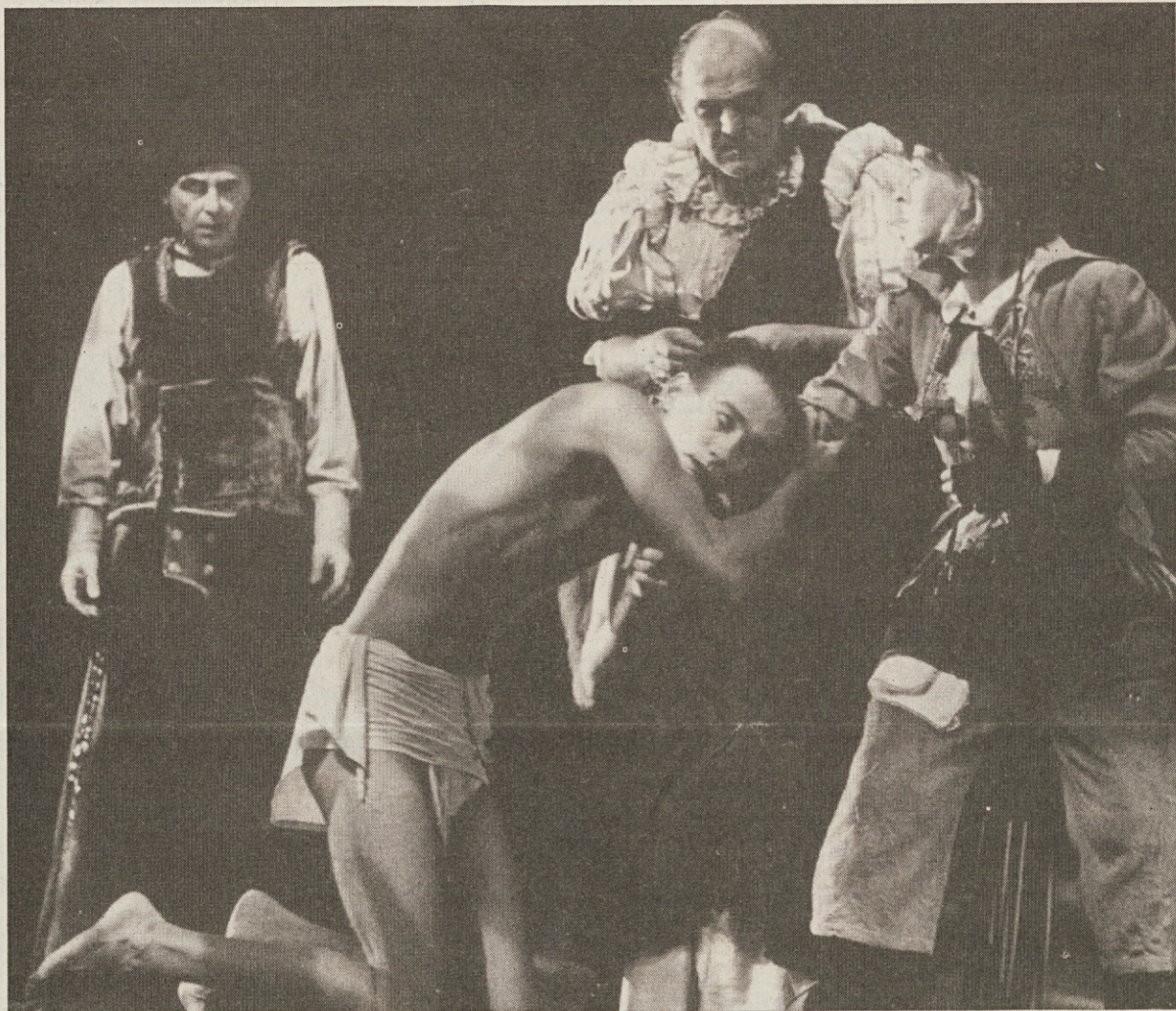
DANES: Oto Luthar: Zagate socialne zgodovine.

V PRIHODNIH DNEH:

24. 11. Izток Saksida: Crna Eva, mati vseh živih. 1. 12. Joze Vogrinc: Je mogoče ne-razumeti? 8. 12. Neda Pagon: Iz zgodovine imaginacij 18. stoletja. 15. 12. Peter Vodopivec: Ali zgodovina sploh lahko predvideva? 22. 12. Milorad Pupovac. 5. 1. prof. Ernest Gellner. 12. 1. dr. Borut Telban: Strah pred biti viden in strah pred nevidnostjo v vasi Ambonwari na Papui- Novi Gvineji.

Vstopnine ni!

Informacije na tel. 061/150-001, int. 388- oddelek sociologije.

Prizor iz Kralja Leara: avtor projekta Radko Polić, režija in dramaturgija Dušan Jovanović. V Cankarjevem domu v Ljubljani. (Foto Tone Stojko)

sbo Ramovs Consort. Ansambel bo predstavil Drugo knjigo "Six English Cantatas" skladatelja Johanna Christopa Pempsch.

IDRIJA

GIMNAZIJA JURIIJA VEGE

V PRIHODNIH DNEH: 19. t. m. ob 19. uri bo koncert v poccstitev devetdesetletnice skladatelja Maksa Pirnika. Vabljeni vsi bivši dijaki. Koncert prireja drustvo Muzina in gimnazija Jurija Vege. Na programu bodo dela Maksa Pirnika, Marija Kogojca, Alda Kumarja, Fabia Niedra in Brine Jez-Brezavšček.

TRST

AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA

Do 13. decembra bodo na sporedu koncerti posvećeni 300-letnici Tartintinevega in 200-letnici Rossinijevega rojstva.

V PRIHODNIH DNEH: v nedeljo, 22. t. m., ob 11. uri recital pianista Edoarda Torbaniellija. Na sporedu Rossini in Bellini.

Prodaja vstopnic pri blagajni gledališča Verdi na Trgu Unità in v Muzeju Revoltella eno uro pred pricetkom koncerta.

CERKEV SV. FRANCISKA

V PRIHODNIH DNEH: v petek, 20. t. m., ob 21. uri tretji koncert nabožne glasbe. Pod taktirko Carla Melleša bosta nastopila orkester in zbor orkester gledališča Verdi. Na programu Bach in Cherubinijev Requiem.

Vabila za koncert lahko dvignete pri blagajni gledališča Verdi na Trgu Unità in v zupniji v Ul. Giulia 70.

GLEDALIŠČE MIELA

V PRIHODNIH DNEH: 21. t. m., ob 20.30, Zborovski poklon Kogojcu. Pod vodstvom Stojana Kureta bo nastopil zbor Jacobus Gallus iz Trsta. Koncert spada v abonma 1992/93 Glasbene matice.

V PRIHODNIH DNEH: v sredo, 25. t. m., ob 20.45: koncert pianista Ralpa Suttomora - organizira Trzaski jazzovski krosek.

V četrtek, 17. decembra, ob 17. uri: koncert dua Kenny Drew in Niels O. Pedersen.

GLEDALIŠČE ROSSETTI

V PRIHODNIH DNEH: V ponedeljek, 23. t. m., ob 20.30 tretji koncert Trzaskega koncertnega drustva. Nastopil bo Münchner Kammerorchester.

NAPOVEDUJEMO: v sredo, 2. decembra: koncert kantavtorja Mimma Locasciullija; 25. januarja 1993 koncert Francesca De Gregorija; 26. in 28. marca musical My fair lady s Sandrom Massiminijem; 29. in 30. aprila koncert Giorgia Gaberja.

TRZIC

OBCINSKO GLEDALIŠČE

NAPOVEDUJEMO: V petek, 27. t. m., ob 20.30 celovečerni koncert pianista Stanislava Bunina. Na programu Bach, Schumann in Chopin.

AŽLA

ZUPNINSKA CERKEV

V PRIHODNIH DNEH: v soboto, 21. t. m., ob 20. uri Pesem upanja z zborom Roz iz Sentjakoba (Koroška).

Koroška

VETRINJ

SAMOSTAN (baročna dvorana) DANES: ob 20. uri: Sufimusik; narodna in spiritualna glasba iz Srednje Azije.

NOVI GRAD

JUTRI: ob 20. uri klavirski koncert Waltraud Wulz. Na programu Mozart, Schubert, Brahms in Liszt.

RAZNE PRIREDITVE

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES: ob 19.30 v Stihovi dvorani Literarni večer slovenskih knjižnih prevajalcev. 18. in 19.11. ob 17. in 20. uri v Gallusovi dvorani Modni bazar.

JUTRI: ob 19. uri v Kosovelovi dvorani: Vsaka podoba zase - potopisno predavanje Marine Furlan. 21. 11. ob 19.30 v Gallusovi dvorani: Jubilejni nastop Folklorne skupine Emona.

FILOZOFSKA FAKULTETA

HUMANISTICNI SIMPOZIJ (predavalnica 34):

DANES: Oto Luthar: Zagate socialne zgodovine.

V PRIHODNIH DNEH:

24. 11. Izток Saksida: Crna Eva, mati vseh živih. 1. 12. Joze Vogrinc: Je mogoče ne-razumeti? 8. 12. Neda Pagon: Iz zgodovine imaginacij 18. stoletja. 15. 12. Peter Vodopivec: Ali zgodovina sploh lahko predvideva? 22. 12. Milorad Pupovac. 5. 1. prof. Ernest Gellner. 12. 1. dr. Borut Telban: Strah pred biti viden in strah pred nevidnostjo v vasi Ambonwari na Papui- Novi Gvineji.

Vstopnine ni!

Informacije na tel. 061/150-001, int. 388- oddelek sociologije.

RAZSTAVE

LJUBLJANA

NARODNA GALE-RIJA

Do 31. decembra je odprta razstava Metamorfoze. Razstava otroških glinastih kipcev, ki so nastali po vzgledu gotške plastike iz stalne zbirke Narodne galerije. Galerija je od torika do sobote odprta od 10. do 18., v nedeljo pa od 10. do 13. ure.

Vstopnina je 100 SIT, za študente, dijake in upokojence 60 SIT, za ućence v skupinah pa 30 SIT. Informacije: tel. 061/219-716.

MODERNA GALE-RIJA

Do 22. t. m. je na ogled retrospektivna razstava fotografij Henri Cartier-Bressona, ki jo je realiziral Centre national de la photographie iz Pariza.

Do 3. januarja je odprta razstava historičnega slikarja in krajinarja Gjormira Antona Kosa. Galerija je odprta od torika do sobote od 10. do 13. ure, v nedeljo pa od 10. do 18. ure.

Vstopnina je 100 SIT, za študente, dijake upokojence in vojakke pa 50 SIT. Informacije: tel. 061/214-106.

MALA GALERIJA

Do 13. decembra je odprta razstava slikarja Mitja Tuska. Galerija je odprta od torika do sobote med 10. in 18. uro, ter v nedeljo med 10. in 13. uro. Vstopnine ni.

BEZIGRAJSKA GALERIJA

Do 19. novembra je odprta razstava Marjana Mančka Od skice do lutke, v sodelovanju z Ljubljanskim lutkovnim gledališčem. Galerija je odprta od petka do ponedeljka od 10. do 13. ure in od 16. do 19. ure, v soboto in 10. do 13. ure. Vstopnine ni! Informacije: tel. 061/313-648.

MESTNA GALERIJA

Do 21. 11. je odprta razstava del Denisa Bowna, znanega angleškega slikarja in grafika. Denis Bown sodi med pionirje abstraktne umetnosti v Veliki Britaniji. Galerija je odprta od torika do sobote od 10. do 18. ure in v nedeljo od 10. do 13. ure. Informacije: tel. 061/212-896.

GALERIJA TIVOLI - MEDNARODNI GRAFICNI LIKOVNI CENTER

Do 13. decembra je na ogled rastava grafik Andreja Jemca. Galerija je odprta od torika do sobote med 10. in 16. uro, v nedeljo med 10. in 13. uro.

CANKARJEV DOM

V galeriji CD bo do 12. decembra na ogled razstava slik seulskega slikarja Cho-Boo-Sooa. Vstopnina 100 SIT, študentje in dijaki 50 SIT.

JAKOPICEVA GALE-RIJA

Na ogled je razstava slik Lojzeta Logarja. Galerija je odprta od torika do sobote med 10. in 14. uro ter med 15. in 18. uro, v nedeljah pa od 10. do 13. ure. Vstopnina je 100 SIT, za študente, upokojence in vojakke 50 SIT.

ZVEZA DRUSTEV SLOVENSКИ LIKOVNIH UMETNIKOV

Do 20.11. je na ogled razstava del Milene Braniselj - skulpture in grafike. Razstava je odprta od ponedeljka do petka od 10. do 18. ure, vstopnine ni.

VODNIKOVA DOMACIJA

Do 2. decembra je na ogled razstava slik Leona Koporca. Galerija je odprta vsak dan razen ponedeljka od 10. do 14. ure in od 16. do 19. ure, ob sobotah in nedeljah od 10. do 13. ure. Vstopnine ni. Informacije na tel.: 061/558-973.

GALERIJA KRKA

Do 18. 11. je odprta razstava slika akademskega slikarja Tadeja Pogacarja. Razstava je odprta od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure, vstopnine ni.

GELERIJA SKUC

Do 20. t. m. je odprta razstava fotografij Janka Dermastja.

GALERIJA ILIRIJA - VEDROG

Do 26. 11. je odprta razstava akademskega slikarja Donna Slane.

V prihodnjih dneh: Od 8. do 24. 12. gostovanje Galerije LM, slike, mala plastika, posebnost galerije zakoncev Nevenke in Smaila Festica iz Maribora. Razstava je odprta od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure. Vstopnine ni. Informacije: tel. 061/226-461.

MUZEJ NOVEJSE ZGODOVINE- CEKINOV GRAD

Do 20. decembra je odprta razstava slik iz zgodnje

ga opusa Dore Klemencić-Maj. Odprto vse dni, razen ponedeljka, med 10. in 18. uro. Informacije: tel. 061/323-968.

KULTURNO-INFORMACIJSKI CENTER KRIZANKE

Do 5. decembra je odprta razstava Ljubljanska industrija med leti 1918-1941. Odprto od ponedeljka do petka med 10. in 18. uro, v soboto od 10. do 13. ure. Informacije: tel. 061/214-025.

SLOVENSKI GLEDALISKI IN FILMSKI MUZEJ

Do 30. novembra je odprta razstava posvećena stoletnici Dezelenga gledališča v Ljubljani (danasnja opera na hisa): Stoletnica dezelenga gledališča. Odprto v torek, sredo in četrtek od 10. do 12. ure, v sredo tudi od 16. do 18. ure. Vstopnine ni.

ARHIV REPUBLIKE SLOVENIJE

Do 31. decembra je na ogled razstava Trajnost papirja. Predstavitve papirja kot nosilca kulturne dediščine. Arhiv je odprto od ponedeljka do petka med 8. in 15. uro. Vstopnine ni. Informacije: tel. 061/151-222.

TRST

TK GALERIJA

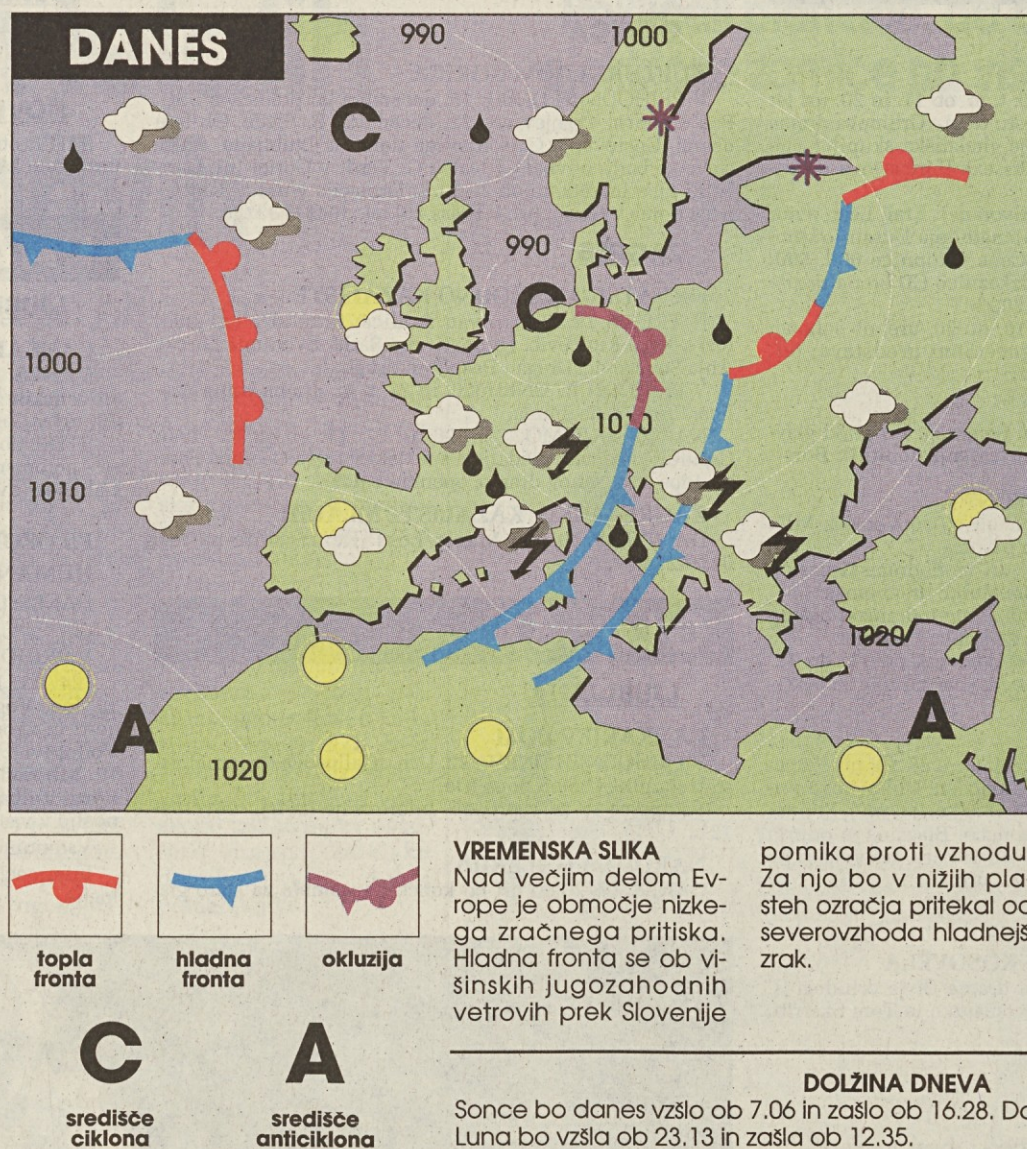
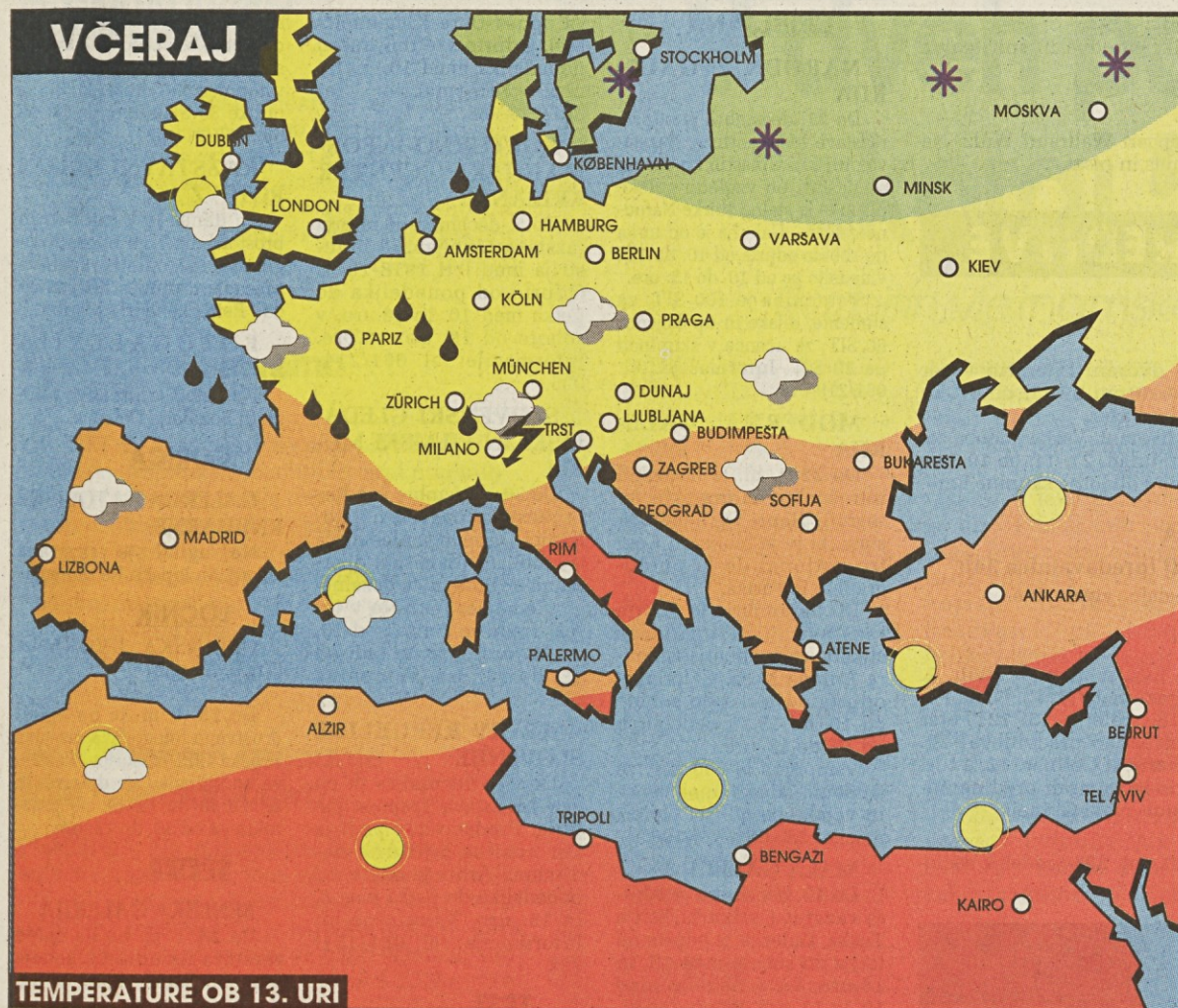
Do 25. t. m. razstavlja Deziderij Svava. Razstavo si lahko ogledate od torika do sobote od 8.30 do 12.30 in od 15.30 do 19.30.

GALERIJA CARTE-SIUS

(Ul. Marconi 16)

Do 19. t. m. je

EVROPA / DEŽ IN OHLADITEV

VREMENSKA NAPOVEDI
HIDROMETEOROLOŠKEGA
ZAVODA SLOVENIJE

TEMPERATURE

PO SVETU

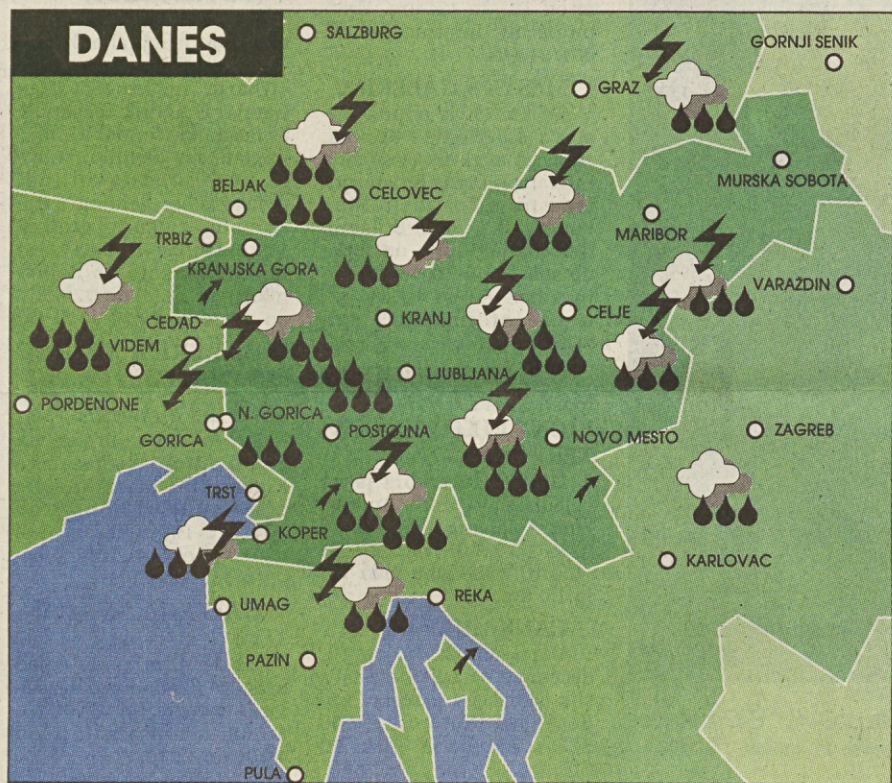
HELSINKI.....	-1/-1
OSLO.....	-6/1
STOCKHOLM.....	0/2
KØBENHAVN.....	3/2
MOSKVA.....	-1/2
BERLIN.....	-2/4
VARSAVA.....	-3/3
LONDON.....	4/10
AMSTERDAM.....	6/6
BRUSELJ.....	7/10
BONN.....	5/5
FRANKFURT.....	4/5
PARIZ.....	4/12
DUNAJ.....	1/6
MÜNCHEN.....	4/4
ZÜRICH.....	5/10
ŽENEVA.....	5/11
RIM.....	5/17
MILAN.....	5/13
BEOGRAD.....	7/12
NICA.....	11/11
BARCELONA.....	9/12
CARIGRAD.....	7/10
MADRID.....	3/12
LIZBONA.....	11/16
ATENE.....	10/17
LARNAKA.....	10/22
TUNIS.....	12/25
ALŽIR.....	12/23
MALTA.....	14/21
JERUZALEM.....	17/20
KAIRO.....	17/26
BUKAREŠTA.....	-2/9

ALPE-JADRAN / DEŽEVNO, POSTOPNA OHLADITEV

TEMPERATURE

VČERAJ
OB 7.
IN OB 13. URI

LJUBLJANA.....	10/14
TRST.....	15/18
CELOVEC.....	1/4
BRNIK.....	12/11
MARIBOR.....	10/14
CELJE.....	10/16
NOVO MESTO.....	16/17
NOVA GORICA.....	15/12
MUR. SOBOTA.....	10/15
PORTOROŽ.....	16/18
POSTOJNA.....	11/13
IL. BISTRICA.....	12/13
KOČEVJE.....	14/15
ČRNOMELJ.....	16/19
SL. GRADEC.....	4/7
BOVEC.....	6/11
RATEČE.....	6/7
VOGEL.....	5/5
KREDARICA.....	-1/-1
VIDEM.....	-/-
GRADEC.....	1/8
ZAGREB.....	14/18
REKA.....	14/16

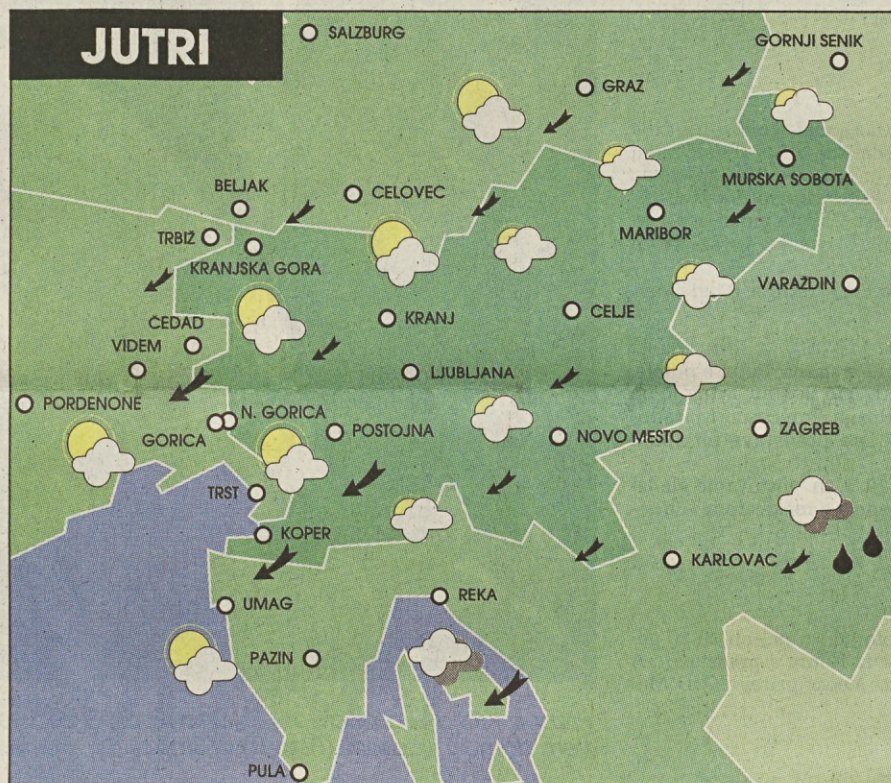

V SLOVENIJI: Oblačno bo s padavinami in grmenjem. Padavine bodo močnejše v goratem svetu zahodne Slovenije. Najvišje dnevne temperature bodo od 8 do 13, ob morju do 16 °C.

SOSEDNJE POKRAJINE: Oblačno bo s padavinami, ki bodo močnejše v goratem delu severne Italije in v zahodnem delu avstrijske Koroške. Jugo ob Jadranu bo oslabele.

OBLAČNOST

OBLAČNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	
nad 10 m/s	MEGLA

V SLOVENIJI: Sprva bo oblačno s padavinami, meja sneženja se bo spustila do nadmorske višine 600 m. Čez dan izboljšanje. Na Primorskem bo začela pihati burja.

OBTI: V četrtek bo ob Jadranu in v Furlaniji prevladovalo sončno vreme, drugod bo zmerno do pretežno oblačno in večinoma suho. Burja bo postopoma ponehala.

ONESNAŽENOST
ZRAKA

Povprečne 24-urne koncentracije SO₂ v mikrogramih na m³ zraka:

Ljubljana	60
Maribor	103
Celje	87
Trbovlje	78
Hrastnik	70
Zagorje	47
Šoštanj	295

Kritična 24-urna koncentracija SO₂ je 375 mikrogramov na m³ zraka.

STANJE VODA

Višina vode v cm ob 7. uri: Mura, G. Radgonca: 110, Drava HE Dravograd: 200, Sava Radovljica: 43.7, Sava HE Mavčiče: 39, Sava Radeče: 244, Sora Šk. Loka: 18.8, Ljubljanska Moste: 120, Savinja Laško: 39.4, Krka Podbočje: 73.9, Kolpa Radenci: 53.4, Soča HE Doblar: 84.

HOROSKOP

OVEN 21.3. / 20.4. : Spet ste komaj pričakali konec tedna. Če vas služba res ne veseli, jo zamenjajte in ne čakajte predolgo, da ne boste postaliosovraženi. Vsak ima probleme, zato svoje ohranite zase.

BIK 21.4. / 20.5. : Trmasto vztrajate, čeprav vam je jasno, da ne boste nikoli dosegli. Tudi neporietne stvari morajo biti narejene, zato se jih lotite čimprej.

DVOJČKA 21.5. / 21.6. : Pojdite v družbo, med prijatelje in se zabavajte. Zadosti dolgo ste se posvečali samo delu, počitek ste si zaslužili. Ze dolgo niste bili tako zadovoljni z vsem okrog sebe.

RAK 22.6. / 22.7. : Če sami ne najdete nobenega smisla v tistem, kar počnete, vam bodo drugi se teže svetovali. Krizno obdobje je kmalu minilo in sonce bo posijalo tudi vam. Pazite na zdravje!

LEV 23.7. / 23.8. : Najverjetneje ste v izjemno redkem razpoloženju, ko uživate prav v vsem, kar počnete. Zadovoljstvo opazijo tudi drugi, zato se zadnje case vsi vrtijo okoli vas.

DEVICA 24.8. / 22.9. : Drobne nesreče se hitro zgodijo, zato se izogibajte ostrim predmetom. Vse okoli sebe bi radi spravili v red, a se vam ne posreči. Stvari so že pospravljene, ljudje se pa ne pustijo.

TEHTNICA 23.9. / 22.10. : Ponovno boste odkrili bogastvo starejše osebe, nabrano skozi leta. Prisluhnite besedam, zdele se bodo popolnoma nepomembne, pa vendar vam bodo marsikaj razkrile.

ŠKORPIJON 23.10. / 22.11. : Vse se je zgornadilo na vas. Zdi se vam, da ne zmorete niti najnujnejših opravil več. Počasi vam bo jasno, da ste si sedanjo situacijo predstavljali popolnoma drugače.

STRELEC 23.11. / 21.12. : Zdaj bi lahko malo zadihali: vse se je uredilo, denar kaplja, pa vendar vam crv pridnosti ne da miru. Bodite pozorni na težave, morda bi pomagal obisk pri zdravniku.

KOZOROG 22.12. / 20.1. : Razmisljate, razclenjujete, preudarjate. Kot ponavadi je kariera za vas na prvem mestu. Vas mogoče pogosto napade migrena? Nic cudnega, saj se ne znate sprostiti.

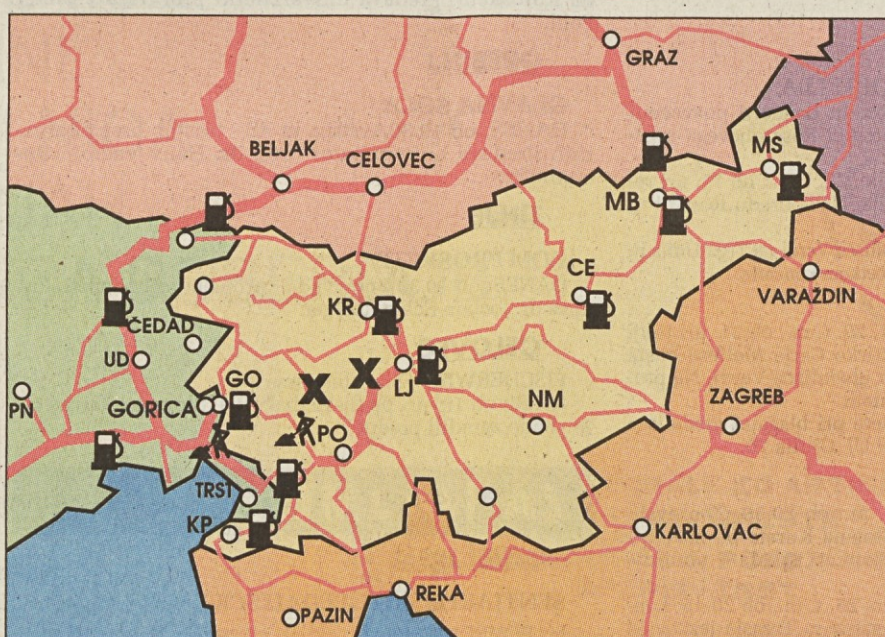

VODNAR 21.1. / 19.2. : S tistim, kar ste naredili, boste pač morali živeti, čeprav neradi priznate svoje napake. Sodelavci vam bodo sli cedalje bolj na živce - napaka je v vas!

RIBI 20.2. / 20.3. : Mogoče boste prav danes razpoloženi za majhen flirt ali pa boste uživali v čustveni sprostitvi. Pojdite ven, na sprehod, obiscite prijatelje, skratka, uživajte!

CESTE / ZIMSKO OPREMO V AVTO

Cesto po Sloveniji so večinoma mokre ter spolzke, promet pa poteka tekoče. Zaradi zemeljskega plazu je zaprta cesta Idrija - Most na Soči v kraju Dolnja Trebuša. Obvoz za osebnih vozila: Spodnja Trebuša - Spodnja Idrija, za tovorna vozila pa Spodnja Trebuša - Baška Grapa - Petrovo brdo. Zaradi poplavljenosti je zaprta cesta Ziri - Logatec, in sicer v Zireh. Obvoz po cesti Ziri - Smrečje - Rovte. Na mejnih prehodih ni daljšega čakanja. Zaradi napovedanih padavin bodo ceste še naprej mokre in spolzke. Tistim, ki se odpravljajo v višje lege priporočamo zimsko opremo.

ZASTOJI

ZAPRTA CESTA

POPRAVILA NA CESTIŠČU

POLEDICA

SAMO Z ZIMSKO OPREMO

SPORTNA PRIREDITEV

GOSTA MEGLA

BENCINSKE CRPALKE 24 UR

belinka®
ambient

*ekološka
barva
za les*

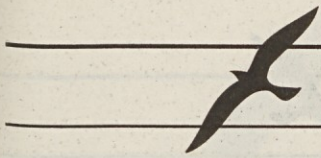
V VEDNOST

Onesnaženost
zraka
v Sloveniji

Ena od tem, s katerimi se bomo ukvarjali, je onesnaženost zraka v Sloveniji. Ta je v mnogih krajih prekomerno onesnažen. Prekomerno onesnaženost cutimo ljudje na zdravju in splošnem počutju, nastaja pa tudi škoda na gozdovih in v poljedelstvu. Materiali v onesnaženem ozračju hitreje propadajo kot sicer. Poseben problem je zaščita spomenikov. Stanje onesnaženosti zraka v Sloveniji spremljamo od leta 1968, nekateri ukrepi na tem področju pa že dajejo določene rezultate. Poleg pregleda stanja onesnaženosti zraka v Sloveniji, bomo v tej rubriki objavljali tudi komentarje, v katerih bodo opisani vzroki za takšno stanje, pa naj bo zrak čist ali onesnažen. V prvih prispevkih se bomo

dotaknili posameznih tem, ki so pomembne za razumevanje problemov varstva zraka. Pisali bomo o posameznih škodljivih snoveh, njihovih virih, sirjenju in vplivu na onesnaženost okolja. Govorili bomo tudi o predpisih o varstvu zraka, pa tudi o meritvah in preteklih letih. Včasih problemi varstva zraka povzročajo težave tudi kakšni veji gospodarstva. Nakazani bodo problemi, ko se bomo morali odločiti med boljšim zrakom in manjšo aktivnostjo nekaterih gospodarskih panog. Za bolj nazoren prikaz stanja se bo občasno pojavil tudi kakšen grafikon ali pa zemljevid z vpisanimi koncentracijami posameznih škodljivih snovi.

Tone Planinsek,
dipl. inž. meteorologije

ODDAJE V SLOVENŠČINI

SLOVENIJA 1

9.00	Zgodbe iz školjke
9.50	Analitična matematika, 6. del
10.20	Učenje angleščine s pomočjo videa
10.45	Muzzy, 6. del angleščine za najmlajše
11.00	Sedma steza, ponovitev
11.30	Prisluhnimo tišini, ponovitev
12.00	Poročila
14.45	Zgodovina Slovencev v filmskih freskah, pon. 6. oddaja
15.30	Ligej grob, ponovitev ameriškega filma
17.00	TV dnevnik I
17.10	Loncek, kuhaj: Snežni zličniki s kremo
17.25	Prvi uspehi: Gal M.Faganel - klavir
17.30	Denver - poslednji dinosaver, 8. del ameriške ris. nan.
17.50	Po belih in crnih tipkah, 6. del glasbene serije
18.40	Mostovi
19.10	Risanka
19.30	TV dnevnik II
20.05	Volitve 92: V pričakovanju volitev - Mariborska regija
21.40	Prava Charlotte, 3. del angl. nad., VPS 2140
22.35	TV dnevnik III, VPS 2235
23.15	SOVA: Haggard II, 4. del am. nanizanke, VPS 2315 Beverly Hills, 90210, 11. del am. nad., VPS 2340

SLOVENIJA 2

15.10	Sova, ponovitev: Brooklynski most, 10. del hum. nanizanke Beverly Hills, 90210, 10. del am. nadaljevanke Ameriška kronika, 11. del am. dokumentarne serije
17.20	Svet poroča
18.00	Slovenska kronika
18.10	Regionalni programi - Koper
19.00	Orion
19.30	TV dnevnik: ORF
20.00	16 crk. tv igrice
20.30	Gozdarska hiša Falkenau, 37. del nadaljevanke
20.55	Osmi dan
21.55	Svet poroča, ponovitev
22.00	Osmi dan
0.30	Film

KANAL A

10.30	Ris, risanke in spoti
11.00	Drugačen svet, pon. 31. dela ameriške nadaljevanke
11.50	Teden na borzi
19.15	Za zdravje
20.00	Risanka
20.15	Dnevnoinformativni spored
20.32	Dokumentarec tedna: Moskovska razglednica
21.00	Poslednji strel, ameriški barvni film
22.30	Drugačen svet, 32. del ameriške nadaljevanke
23.17	Dnevnoinformativni program
23.30	Poročila v angleščini: Deutsche Welle
0.10	MCM
0.30	Film

KOPER

18.00	Slovenska kronika Studio 2
-------	-------------------------------

RAI 1

6.50	Aktualno: Unomatti- na, vmes dnevnik in gospodarstvo
10.15	Nad.: La neve nel bi- chiere vmes vesti
11.55	Vremenska napoved
12.00	Variete: Servizio a do- micilio, vmes (12.30) dnevnik 1
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Variete: prove e provi- ni a Scommettiamo che...?
14.30	Rubrika: Za avtomobi- liste TG Uno Auto
14.45	Film: Bandido (ve- stern, ZDA 1956)
16.25	Mladinski variete: Big V Parlamentu in vesti
17.55	Aktualno: Italija, na- vodila za uporabo
18.10	Variete: Ci siamo?
18.45	Vreme in dnevnik
19.50	Variete: Partita doppia
20.40	Nocni dnevnik
22.35	Aktualno: Hollywood v izlozbi
24.00	Dnevnik in vreme
0.30	Danes v Parlamentu

RAI 2

6.50	Metropolitan Police
7.00	Otroški variete
9.45	Aktualno: Ristorante Italia
10.00	Film: Abbasso la mise- ria (kom., It. 1945)
11.25	Nan.: Lassie
11.50	Kratke vesti
11.55	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, Gospodarst- vo in vreme
13.45	Politična tribuna
14.05	Nad.: Quando si ama, 14.40 Santa Barbara
15.35	Kronika v živo: Detto tra noi
17.15	Vesti in iz Parlamenta
17.25	Teden proti drogi
18.10	Sportne vesti
18.20	Nan.: Hunter
19.15	Nad.: Beautiful
19.45	Dnevnik in sport
20.30	Film: Rain man (dram., ZDA 1988)
22.40	TG 2 Dosje
23.15	Nocni dnevnik

RAI 3

7.00	Sat News
11.45	Drobc
12.00	Kratke vesti iz Milana
12.15	Dok.: Divja narava
14.00	Dezelne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
14.50	Drobc jazz
15.15	Sola se posodablja
15.45	Samo za sport
17.20	Sportna rubrika Derby
17.30	Zivalske pesmi
18.00	Dok. oddaja: Geo
18.30	D. Raffai odgovarja
18.50	Vreme in dnevnik
19.30	Dezelne vesti
19.45	Telegiornale Zero
20.05	Variete: Blob
20.25	Una cartolina
20.30	Telefomo giallo
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Milano, Italia
23.40	Allarme in città

RETE 4

6.30	Aktualno: Telesveglia, vmes od 7.00 dalje vsakih 30 min. vesti
7.30	Nan.: Mister Ed
10.05	Nad.: Marcellina, 10.40 Ines, Celeste
11.25	Variete: A casa nostra
11.40	Kratke vesti
13.00	Nad.: Sentieri, Maria
15.25	Rubrika o lepoti
15.50	Nad.: Amanda, Febbre d' amore
17.30	TG 4vesti
17.40	Aktualno: C' eravamo tanto amati
18.00	Kviz: La cena è servita
18.55	TG 4 vesti
19.30	Nad.:Gloria
20.20	Variete: Veliki cirkus
22.30	Kviz: Io, tu e mamma
23.15	TG 4 nočne vesti
23.30	Nan.: Kojak, 0.30 Sce- riffio a new York
1.35	Nocni spored

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
8.35	Variete: Maurizio Co- stanzo Show (pon.)
10.30	Nan.: la casa nella pra- teria (i. M. Landon)
11.30	Variete: ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Aktualno: Sgarbi quo- tidiani
13.35	Variete: Non è la RAI
14.40	Aktualno: Forum, 15.15 Agenzia matri- moniale, 15.45 Ti amo parliamone
16.00	Otroški variete
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Film: Segni particolari bellissimo (kom. 1983)
22.40	Nan.: Pappa... ciccia
23.10	Variete: Maurizio Co- stanzo Show, vmes (24.00) TG 5 vesti

ITALIA 1

6.20	Pregled tiska
6.30	Otroški variete
9.15	Nanizanke
12.45	Odprti studio
13.00	Nan.: La bella e la be- stia
14.00	Otroški variete
16.00	Variete: Unomania
16.05	Nan.: Happy Days
16.35	Varieteji: E' pericoloso sport, Twin Clips, 17.25 Mitico
17.50	Film, vmes sport
17.55	Variete: Karaoke
20.30	Film: Faccia di rame (krim., ZDA 1989, i. Kiefer Sutherland, Lou Diamond)
22.40	Sport: Torkov priziv
0.40	Odprti studio, pregled tiska in Studio sport
1.20	Nocni spored

TMC

8.30	Tecaj anglescine
8.45	Nad.: Doppio imbro- glio, 9.30 Potere
10.00	Rubrika: Zenska TV
11.40	Nan.: Doris Day Show
12.10	Variete: Kosilo z Wil- mo
13.00	TMC News - Sport
14.00	Film: Tempo d'estate (kom., ZDA 1955, i. Katharine Hepburn, Rossano Brazzi)
15.50	Risanke: Snack
16.15	Variete: Amici mostri
17.15	Rubrika: Zenska TV
19.30	Vesti: TMC News
19.55	Pravljica
20.00	Nan.: Maguy - Un ni- do per tre
20.35	Glasbena oddaja: La più bella sei tu - Italia proti ostalemu svetu
22.35	Variete: T' amo TV
23.35	Nočne vesti in vreme
23.55	Sport: Strike, ribolov na ekranu
0.25	Film: La commissaria (dram., SZ 1967, r. A. Askoldov, i. Nonna Mordjukova)
2.25	Aktualno: CNN News

ITALIA 7

7.30	Risanke
11.30	Nad.:Aspettando il do- mani
13.45	USA Today News
14.00	Nad.: Aspettando il domani, Il tempo della nostra vita
15.45	Dezelnj programi
17.20	Risanke
17.35	Nan.: Winspector, 19.00 I Campbell's News Line
19.15	Nan.: Diamonds
19.30	Film: La vendetta è un piatto che si serve freddo (vestern, It. 1971, i. K. Kinski)
22.25	Variete: Colpo grosso story
23.25	Film:E venne il giorno dei limoni neri ('70)
1.20	Variete: Colpo grosso

TELEFRIULI

10.00	Telefriuli non stop
16.55	Kratke vesti
17.00	Starlandia
18.00	Nan.: Mago Merlino
18.30	Nad.: Destin
19.00	Vecerne vesti
19.30	Rubrika: Crno in belo
20.30	Nan.: I giorni di Brian
21.30	Sport in sport
22.30	Nocne vesti
23.30	Ena rastlina na dan

TELE 4

(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
14.00 Krcnika in komentar
19.30 Dogodki in odmevi

Koper

13.00	Rayanovi, ameriška nadaljevanke
13.20	Zdravniki s krili, av- stralska nadaljevanke
14.10	Ponedeljkov sportni pregled, ponovitev
15.10	Projekt NLP, am. nan.
16.00	Novice
16.05	Carobna svetilka: Tecaj italijanscine
16.50	Oscar Junior ali filmi, ki jih snemajo otroci
19.00	Cikasko zgodbe, ame- riška nanizanka
19.25	TV dnevnik
19.25	Rayanovi, ameriška nadaljevanke
19.50	Zdravniki s krili, av- stralska nadaljevanke
20.40	Volkovi prihajajo, francoski tv film - režija: Jacques Ertaud
22.10	TV dnevnik
20.20	Skupna informativna oddaja italofonske skupnosti
23.10	Projekt NLP, ameriška nanizanka

Avstrija 1

9.00	Jutranji program: Cas v sliki; Roseanne;
10.30	Tujca na vlaku, pono- vitev ameriškega filma
13.35	Sinha Moca, 46. del
14.00	Kobra, prevzemite: Hazarder
15.00	Jaz in ti, otroški pro- gram
15.05	Oddaja z Misko: Za- bavne in poučne zgod- be
17.00	Mini cas v sliki
17.10	Wurlitzer
18.30	Sedem brez, nadalje- vanke
19.22	Znanost
19.30	Cas v sliki
20.00	Sport
20.15	Narava in cloveska roka, 2. del
21.07	Pogledi s strani
21.15	Igra kart, it./am. film
22.55	Faz ali ti, avstrijski film
0.30	Cas v sliki
0.35	Manix: Umor z meto- do

Avstrija 2

16.30	Tisoč mojstrov
16.40	Leksikon umetnikov
16.45	Tecaj madz. jezika
17.00	Vsakdanjik, 7. del: Volcja kri
17.30	Orientacija
18.00	Harry in Hendersono- vi
19.00	Lokalni spored
19.30	Cas v sliki, vreme
20.00	Kultura
20.15	Made in Austria, kviz
21.07	TV kotiček za zivali
21.07	Reportaze iz tujine
22.00	Cas v sliki
22.30	Klub 2
23.30	Poročila
	Tisoč mojstrov

Hrvaška 1

7.00	Dobro jutro, Hrvaška Poročila, TV koledar Na robu noci, 2/6 del ameriške nanizanke
10.00	Poročila
10.05	TV sola
11.30	Mali svet
12.00	Poročila
	Ko se svet vrtil, 2. del ameriške nadaljevanke

13.30	Monofon
14.00	Poročila
14.05	Slika na sliko
14.50	Druga stran paradiza, ponovitev 1. dela av- stralsko/britansko/no- vozelske nadalje- vanke
16.00	Poročila
16.05	Učimo o Hrvaski
16.35	Malavizija
18.00	Poročila
18.35	Santa Barbara, 251. del ameriške nadalje- vanke
19.17	Risanke
19.30	Dnevnik
20.05	Dokumentarna oddaja
21.00	V velikem planu
22.35	Dnevnik
23.45	Poročila v nemščini
0.00	Sanje brez meja
0.05	Poročila

Hrvaška 2

17.00	Tenis: Zaključek ATP masters turnirja, pre- nos iz Frankfurta
19.20	Loto
19.30	Dnevnik
20.00	Košarka: Hrvaška-Ita- lija, prenos
21.35	Državnik novega kova, 12. del angleske hu- moristične nanizanke
22.00	Vi in vas video
22.35	Druga stran paradiza, 2/4 del nadaljevanke, 1991
22.10	Tri ljubezni, 10. del švedske nadaljevanke
0.20	Horoskop
0.25	Video strani

Madžarska

5.40	Dobro jutro
8.35	Cez dan
9.05	Na konju smo, 28. del nemske serije
10.00	Igrani film
12.00	Poročila
17.00	Pregled dnevnih do- godkov
17.10	Kupil bom to zensko, 101. del mehiške se- rije
17.50	Svet denarja
18.00	Družbena reportaža
18.45	Cez dan
19.35	Vecerna pravljica, ri- sanka
20.00	Dnevnik, telesport
20.40	Dinastija Strauss, av- strijska serija
21.45	Aktualno
22.10	Osem portretov, 1. del
22.40	Zalutnati sov
23.25	Dnevnik BBC

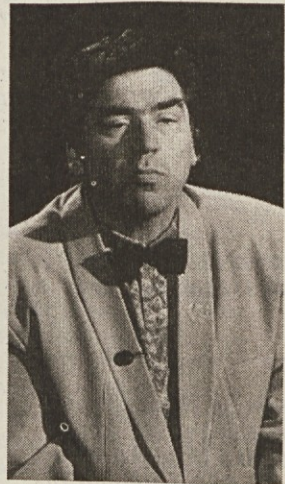
TV SLOVENIJA 1 / danes ob 17.50

Po belih in črnih tipkah

Serijska oddaja o slovenski klavirski glasbi avtorja Igorja Dekleve

Danes popoldne bo-
ste lahko prisluhnili
sesti od osmih oddaj
o slovenski klavirski
glasbi s skupnim naslo-
vom **Po belih in crnih
tipkah**.

Tokratna oddaja osve-
tljuje skladateljsko ge-
neracijo petdesetih let, us-
varjalce, ki so v svojem
skladateljskem opusu
posegli tudi na področje
klavirja. Sem sodijo **Dane
Skerl**, ki se je rodil leta
1931. Bil je skladatelj in
glasbeni pedagog, med
njegove stvaritve pa so-
dijo tako orkestralna
(simfonije, Serenada za
godala, koncerti) kot ko-
morna dela. Spoznali bo-
ste tudi **Uroša Kreka**
(1922), ki je zložil neka-

tere orkestralne, koncert-
ne, komorne, pa tudi
vokalne skladbe, **Alek-
sandra Lajovica** (1920),
avtorja klavirskih in

orkestralnih del, ter **Vla-
dimirja Lovca** (1922),
skladatelja komorne in
orkestralne glasbe. Ob
nastetih pa bodo v od-
daji predstavili tudi
nekatero v tujini živeče
skladatelje, kot so **Bozi-
dar Kantušer**, **Vinko
Globokar**, **Janez Matičič**
in **Pavle Merku**.

Skladbe bodo na klavirju izvedli avtor serije
Igor Dekleva (na sliki),
Jana Olivieri, Leon En-
gelman ter skladatelji sa-
mi.

Urednica oddaj Po be-
lih in crnih tipkah je
Baca Sramel Justin, sce-
no za celotno serijo je
zasnovala ing. Seta
Music, režiser pa je Mirc
Kragelj.

Slovenija 1

(UKV 88,5; 90,0; 91,8; 92,9; 94,1;
96,4; MHz; od 16,00 SV 918 kHz)
4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00,
9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00,
18.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50
Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio
plus, 8.40 Minute za smeh; 9.00
Klub uspešnih; 10.00 Program A -
11.30 Pregled tiska; 12.05 Na da-
našnji dan; 12.30 Kmetijski nasve-
ti; 13.00 Danes ob 13-ih; 14.45 Iz
tujega tiska; 14.05 Poslovne infor-
macije; 15.00 Radio danes; 15.30
Dogodki in odmevi; 16.00 Obve-
stila; 17.05 Studio ob 17.00-ih; 19.00
Radijski dnevnik, vreme; 19.45
Lahko noč, otroci; 20.00
Slovenska zemlja v pesmi in bese-
di; 20.35 Minute za...; 21.05 Radij-
ska igra; 22.00 Zrcalo dneva;
22.30 Slovenski pevci sanšonov;
23.05 Literarni nohturno

Slovenija 2

(UKV 87,8; 92,4; 93,5; 95,3;
96,9; 97,7; 98,9; 99,9; MHz)
6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30,
11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30
Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Ju-
tranja kronika; 8.00 Štokrovnjak
svetuje; 8.30 Doplane na val; 20.2;
20.2; 8.40 Koledar kulturnih prire-
ditev; 10.40 Primorski val; 11.00

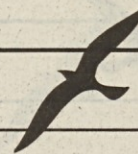
Slovenija 3

(UKV 96,5; 101,4; 102,0; 103,9;
MHz; od 19,30 88,6; 93,1; 100,3;
100,6; do 16,00 SV 918 kHz)
9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00,
14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.10
Dobro jutro; 9.05 Glasbena ma-
tineja; 10.05 Sodabna umetno-
st; 10.25 Operne melodije; 11.05
Človek in zdravje; 12.05 Igramo
in poljemo; 13.05 Enajsta sola;
14.05 Izobraževalni program;
15.00 Big Band RTS; 15.30 Do-
godki in odmevi; 16.05 Ljudsko
izročilo; 17.00 Vokalna glasba;
17.45 Izšlo je; 18.05 Koncerti;
19.35 Arlje; 20.00 Literarni večer;
22.05 Prefok idej; 22.25 Glasba

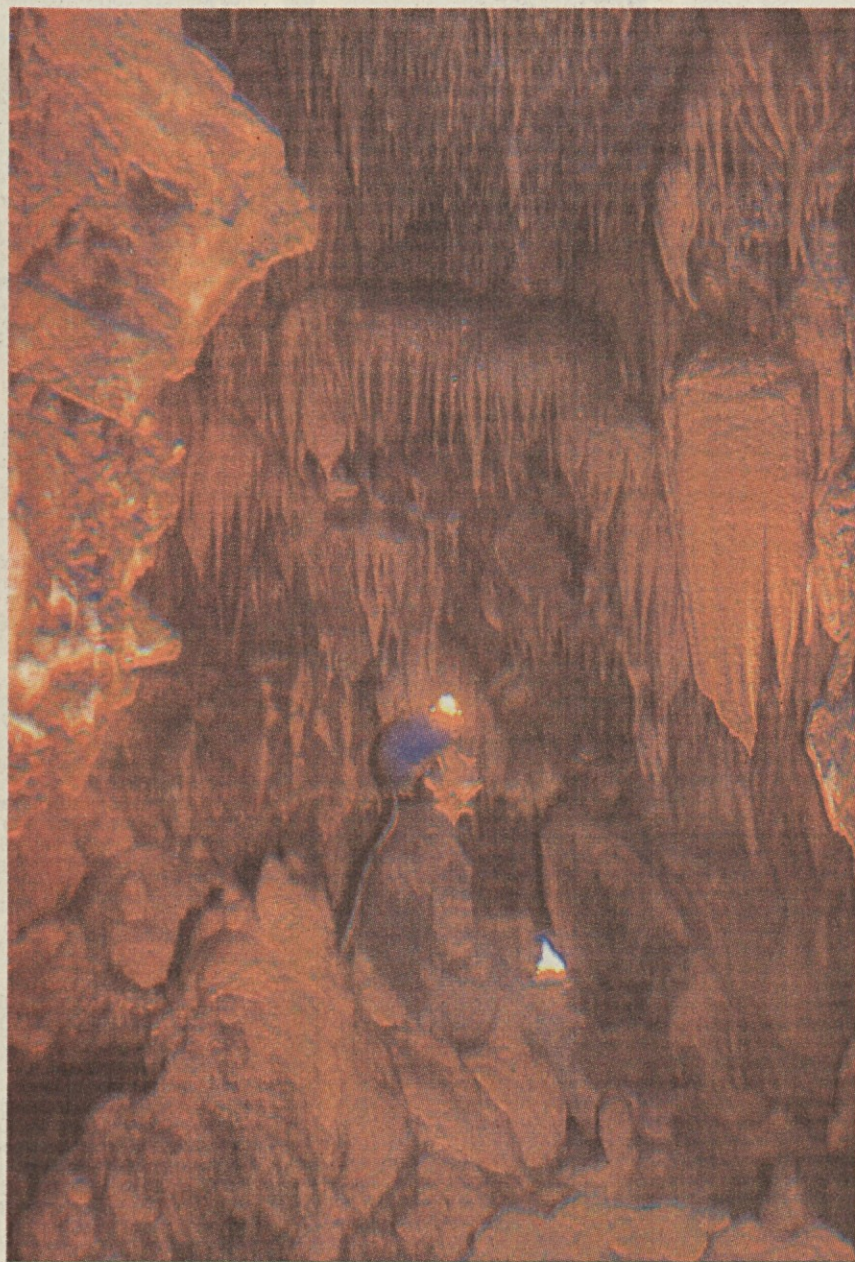
Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88,5 - 93,8 -
100,3 - 100,6 - 104,3 -

Jamarski festival, ki te dni poteka v Postojni in Rakovem Skocjanu, spremljajo številne dejavnosti, med drugim tradicionalni Modrijanov pohod v Vodno jamo

REPORTAŽA

Lepote skrivnostnega podzemlja vabijo

ROSANA RIJAVEC

Slovenska zemlja skriva v svojih podzemnih globlinah neverjetne lepote. Le kdo ne pozna svetovno znanih in zaskitenih Skocjanskih jam? Ali Postojnske jame? Pa sta to le vrhunca te skrite lepote.

Doslej je bilo v Sloveniji odkritih in vsaj delno raziskanih več kot šest tisoč jam. Ta številka zagotovo se ni dokončala, saj nas slovenski jamarji vedno znova presenečajo z novo odkritimi jamami. V Sloveniji deluje trenutno okrog 2.000 jamarjev v več kot 40 društvih, ki so povezana v Jamarsko zvezo Slovenije.

Ta je organizirala slovenski jamarski festival, ki se je pričel včeraj in bo v Postojni in Rakovem Skocjanu potekal do 22. novembra. V tem času bo tudi 18.

srečanje slovenskih jamarjev ter tradicionalni Modrijanov pohod.

Na prireditvah srečanja se bodo predstavile razne službe in komisije Jamarske zveze Slovenije, med njimi tudi uspešna jamarska reševalna služba in kataster jam v Sloveniji. Ustanovili bodo nacionalni svet turističnih jam Slovenije in slovenski nacionalni komite za Kras.

Pripravili bodo pogoje ob okrogli mizi o nadaljnjih raziskavah in perspektivnih odkritjih v Sloveniji ter o željah in prihodnosti slovenskega jamarstva. Tako bo že danes potekala okrogla miza o nadaljnji smeri raziskav Slovenskega Krasa.

Slovenci dolgujemo Krasu veliko več kot se sami zavedamo. Pokrajina, ki leži med morjem in Vipavsko dolino in je

znana po svojih značilnih pojavih, je ponesla ime in sloves Slovenije po vsem svetu. K nam so kraske pojave prihajali raziskovat in občudovat številni tuji. Pred več kot sto leti (1889) je bilo ustanovljeno prvo slovensko jamarsko društvo Anthron v Postojni.

Mogoče si bo tudi ogledati najnovejša odkritja v Sloveniji, saj bodo o tem pripravili dve večerni predavanji z diapozitivi.

Srečanje bodo sklenili z Modrijanovim pohodom, ki bo letos organiziran v Vodno jamo v Lozi pri Postojni, ter z družabnim srečanjem slovenskih politikov z jamarji, ki bo potekalo v nedeljo, 22. novembra v Rakovem Skocjanu. Predsedovanje častnemu odboru je sprejel Milan Kučan, predsednik predsedstva Republike Slovenije.

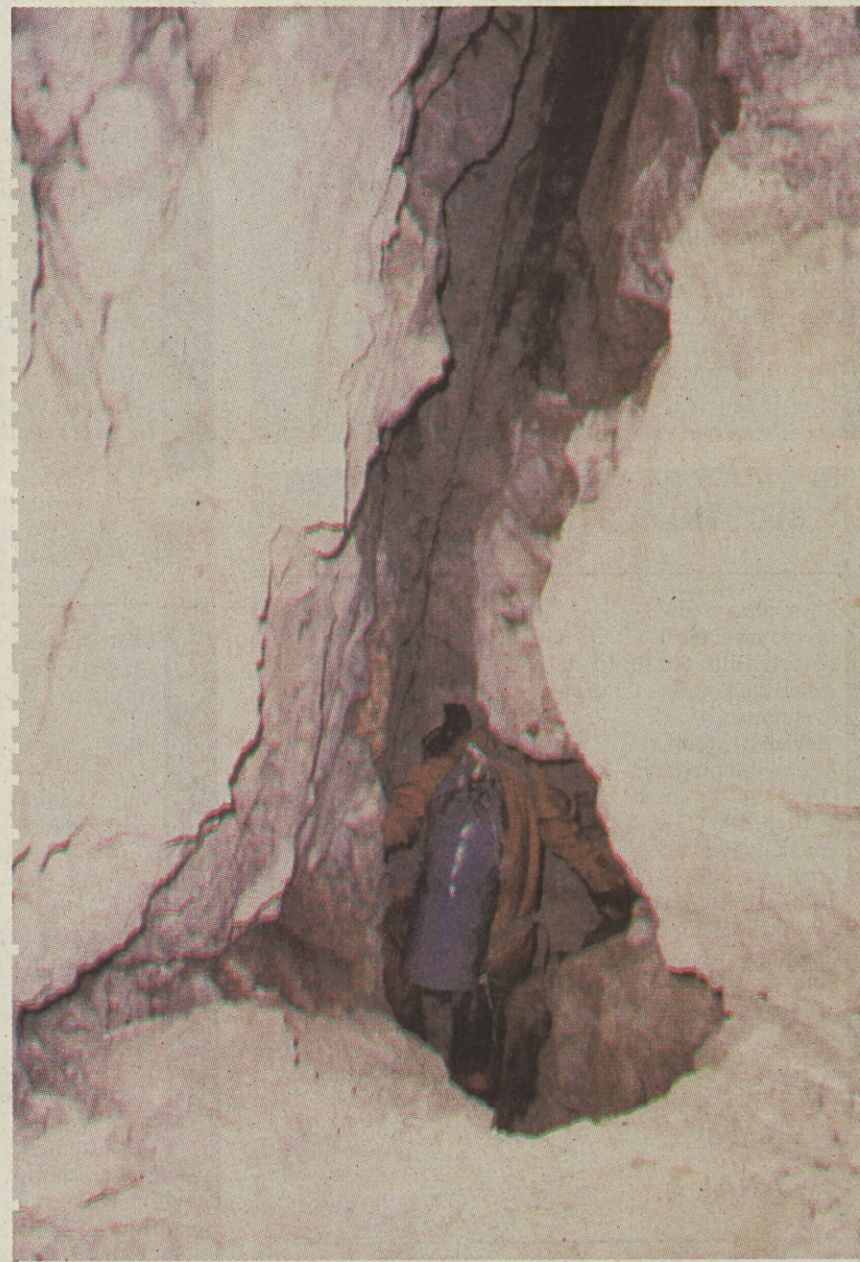
Slika levo: Vipavska jama pod Skalco

(fotografija: Zdravko Rijavec)

Slika desno:

Vhod v Skalarjevo brezno na Kaninu, eno najglobljih v Sloveniji

(fotografija: Igor Potočnik)

NUMIZMATIKA

Ljubljanski krajcarji

VITOMIR ČOP

Revolucionarno leto 1848 je močno pretreslo politične in gospodarske temelje avstrogrške monarhije. Ljudje so bili se iz časa Napoleonovih vojn nezaupljivi do papirnatega denarja, zato je v zelo kratkem času izginil iz obtoka ves srebrni in celo bakreni drob. Zaradi nenadnega pomanjkanja drobca so si morali pomagati na najrazličnejše načine. Tako so ponekod so goldinarske bankovce rezali na več delov, da so dobili manjše enote.

Tem razmeram se ni mogla izogniti niti takrat se provincialna Ljubljana. Mestni občinski svet je 9. novembra 1848 sklenil, da izda za prej pripravljene bankovce po 3, 5, 10 in 15 krajcarjev. Te nenavadne enote so povsem logične, če vemo, da se je goldinar delil na 60 krajcarjev.

Bankovce so natisnili na precej trdem papirju v Blaznikovih

tiskarni v Ljubljani. Hrbtina stran bankovcev je bila prazna, dvojezični napis pa je bil natisnjen na barvni podlagi. Sredi zgornjega dela bankovcev je s številko označena vrednost, spodaj pa suhi zig ljubljanskega grba z napisom Laibacher Stadtgemeinde. Na levi strani je besedilo v nemščini, na desni pa v slovensčini:

»Ljubljanska mestna srenja plača take denarne listike tistimu, kateri jih prinese, po celi ceni s cesars. banknoti; tode mora tacih listikov nar menj za en goldinar premenjati primesti.« Ob levem robu je v obeh jezikih zapisana vrednost, npr. »pet krajcar.«

Ker so bila v tistih casih naša mesta predvsem nemška, je slovenski jezik na teh bankovcih toliko večja pridobitev za takrat se prebujajočo se narodno zavest.

Avstrijska vlada je poskušala nevzdržno

pomanjkanje drobca rešiti z izdajo srebrnih kovancev po 6 krajcarjev, vendar je tudi teh takoj zmanjkalo. Zato so skovali nove, lažje sestice iz precej slabšega srebra. Toda tudi te manj vredne srebrnike so vzeli iz obtoka. Razmere so se začele urejati sele, ko je država izdala bankovce po 6 in 10 krajcarjev.

Ljubljanska mestna občina je zato 6. maja 1849 preklicala svoje bankovce in jih zamenjala do konca istega leta. Ker tedaj v Ljubljani še ni bilo nobenega denarnega zavoda, so menjavo zaupali petim ljubljanskim trgovcem.

Skupaj je bilo natisnjenih za 27.000 goldinarjev zasilnih bonov. Od tega je bilo 100.000 kosov po 3 krajcarje, 48.000 kosov po 5 krajcarjev, 84.000 kosov po 10 krajcarjev in 16.000 po 15 krajcarjev. Skupni tiskarski stroški so znašali dobrih 430 goldinarjev.

Od skupne vsote je bilo zamenjanih nazaj v cesarske bankovce kar za 25.391 goldinarjev in 8 krajcarjev, kar pomeni, da je krajcar tedaj nekaj veljal.

Avstriji se je posrečilo s silo zatreti revolucionarnost svojih narodov in v obdobju miru so se denarne razmere uredile. Ljubljanski krajcarji pa ostajajo kot spomin na boj slovenskega naroda za narodnostne pravice.

Bankovec za 3 krajcarje, ki ga je natisnil ljubljanski mestni svet v revolucionarnem letu 1848.

VINOTEKA

Da bi vino pili s srcem

LUCKA LESNIK

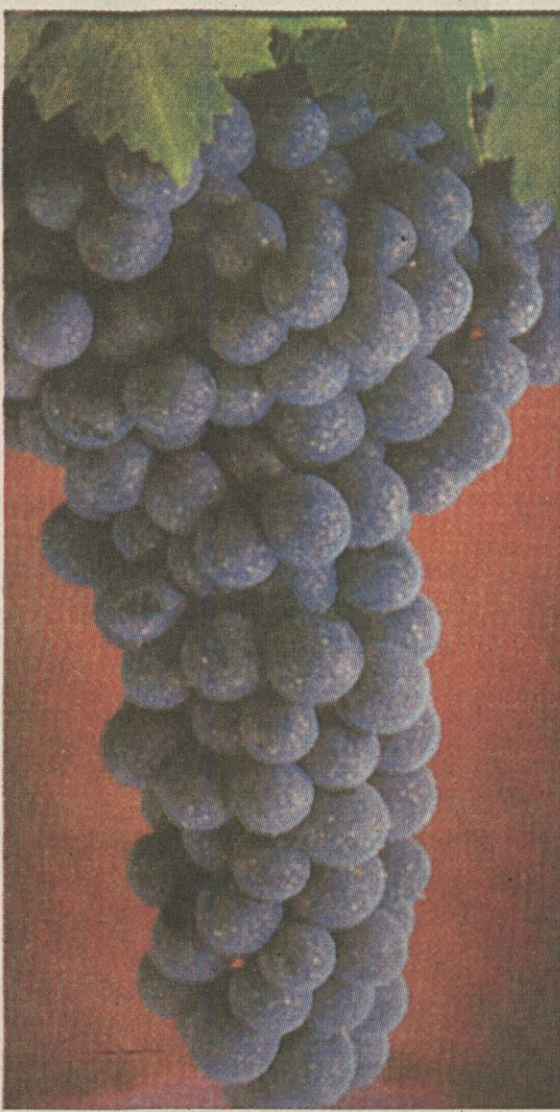
Tako sladka je in tako cudovita ta pijaca, da se ji nihče ne more upreti. Homerjeva misel je le ena od mnogih, ki so jo vinu namenili bolj in manj znameniti castilci te zlahne pijace. Zmeraj jih je bilo veliko in vinu so pripisovali magično moč. Tudi Slovencem nam vino veliko pomeni, saj se po naši deželi razprostirajo kar trije pomembni in bogati vinorodni predeli: ponosni smo na odlična primorska vina - gre za najbolj kakovostna vina, podobna francoskim; na lepa, lahka in suha vina iz Posavja in na priznana stajerska vina, med katerimi brez posebnega truda najdemo najbolj zlahne svetovne sorte.

Najbrž je ni na svetu stvari, ki bi bila bolj naša, kot je vino, in vsi se pogosto pogovarjamo o njem. Pravih poznavalcev pa je malo... Poznamo sestavine vin? Kaj pomeni piti zmerno? Kako se sploh rojeva vino? Kakšna vina poznamo? Iz kakšnih kozarcev se pijejo posamezne vrste vina? Katera je najbolj primerna temperatura za pitje? Kako vino postrežemo? Kako ga hranimo? Kako izbere primerno vino?

O vsem tem bomo pisali v našem kotičku. Pa tudi o različnih praznovanjih, ki si jih brez vina skorajda ne predstavljamo; o tem, kako vino pomaga k boljsemu počutju in

zdravju; obiskovali bomo cedalje bolj uveljavljene in priznane zasebne vinarje, ki s svojimi vini segajo v sam vrh naših najbolj kakovostnih vin. Spreговорili bomo o tem, kako vino uporabljamo pri kuhi; o vinu se bomo pogovarjali z bolj in manj znanimi Slovenci in tudi drugimi; seznanjali vas bomo z

novostmi s tega področja, priznani slovenski enolog bo predstavljaval in ocenjeval posamezne vrste vina. Veseli bomo tudi vaših pobud in zamisli, skušali jih bomo upoštevati. Naj vinski kotiček pripomore, da bomo vino pili s srcem. Preveč je dragoceno in zlahno.

RECEPT

Mesna zložanka

SESTAVINE:
Zvrkljano testo: 2,5 dl piva, 2 jajci, sol, 15 dag moke, olje za peko
Nadev: 400 g kuhane svinine, 1 jajce, žlica kisle smetane, sesekljan peteršilj, 2 žlici sesekljane čebule, 2 stroka česna, sol, poper

ČAS PRIPRAVE: približno 40 minut

Iz nastetih surovin naredimo zvrkljano testo, ki naj malo počiva. Nato spečemo tanke palačinke. Pripravimo nadev: kuhano svinjsko meso zmeljemo, primešamo jajce, smetano, sesekljan peteršilj, prepraženo čebulo, strt cesen, sol, poper. Vse dobro zmešamo. V nadev lahko damo tudi kosček v mleku namočenega in ožetega belega kruha.

Primerno veliko kozico namažemo z maslco. Nato položimo na dno palačinko, jo premazemo z nadevom, pokrijemo z drugo palačinko, sledi ponovno nadev - dokler ne porabimo nadeva in palačink. Na vrhu mora biti palačinka. Zloženko polijemo z mešanico smetane, jajca in sesekljane bazilike. Pečemo v dobro ogreti pečici približno 20 - 25 minut.

Postrežemo tudi zeleno solato.

(Slavko Adamlje)

ZELENI RECEPT

Jesenska solata

SESTAVINE:
1 pesa, 2 krompirja, 1 korenček, 1 jabolko, 1 paprika, 100 g zelene, sok 1/2 limone, 50 g zelja

Peso, krompir in korenje skuhamo vsako posebej in narežemo na kocke. Na kocke narežemo tudi jabolko, papriko in tanko nmažemo in nasekljamo, zeleno nastrgamo in pokapamo z limoninim sokom, da ne porjavi, nazadnje pa nastrgamo se zelje. Vso zelenjavo stresemo v skledo in jo premešamo ter prelujemo s francosko solatno polivko.

(Neva Miklavcic Predan, iz knjige Stirje letni casi)

Jutri

18. november

Osemnajstega novembra leta 1787 (1789?) je bil rojen francoski slikar Jacques Daguerre. Po mnogih letih poskusov mu je končno, leta 1839, uspel prvi fotografski posnetek. Tako je postal izumitelj fotografije.

Daguerre je delal poskuse s fotografsko ploščo skupaj z Nicéphorom Niepcem. Ploščo sta prevlekla s kemično snovjo, občutljivo za svetlobo. Po ekspoziciji v fotografski kameri sta ploščo razvila, da so postale spremembe pod vplivom svetlobe vidne in dobila sta pozitivno sliko.

Tehnika fotografiranja je potem hitro napredovala. Nova kemična sredstva so omogočila izdelovanje negativov in poljubno veliko pozitivov. Steklene plošče je zamenjal filmski trak, fotografske kamere so razvili do popolnosti. Fotografija je pričela svoj zmagoviti pohod. Danes si brez nje ni mogoče zamisliti vsakdanjega življenja.

Fotografija je pomenila revolucionarno novost na področju raziskovanja in tehnologije.

Tudi Slovenci se moremo pohvaliti s pionirjem fotografije. Kranjski župnik Janez Puhar je bil prvi, ki je samostojno pričel uporabljati fotografski posnetek na stekleni plošči. Uradno pa mu tega odkritja niso priznali.